Conceptdossier algemeen overleg Belastingdienst 23 juni

Onderstaande de inhoudsopgave. De lichtgrijs weergegeven onderwerpen volgen in het definitieve dossier van vrijdag 19 juni.

INHOUDSOPGAVE

1. Cultuuronderzoek (geagendeerd)..... 2
2. Voortgang ontwikkeling ICT-systeem schenk- en erfbelasting..... 16
3. BIT-advies Modernisering IV-landschap (MIV) (geagendeerd)..... 22
4. Rijnvarenden..... 33
5. Programma ICT-verbetertraject..... 45
6. BIT-advies Realisatie Doelarchitectuur Inning..... 49
7. Onderzoek Autoriteit Persoonsgegevens naar informatiebeveiliging DF&A..... 54
8. Nieuw btw-identificatienummer..... 58
9. FSV..... 63
10. Etnisch profileren / Dubbele nationaliteit..... 66
11. eHerkenning..... 90
12. Factsheet voortgangsrapportages..... 108
13. Achterstanden behandeling bezwaarschriften..... 112
14. Personeel en werving..... 116
15. Schenk- en erfbelasting..... 126
16. Belastingtelefoon & Dienstverlening..... 140
17. Second opinion en strafrechtelijk handelen..... 151
18. Integriteit Douane..... 194
19. Toeslagen (volgt)..... 209
20. Corona maatregelen en impact corona op de Belastingdienst..... 210
21. IBO-toeslagen (volgt)..... 286
22. Ontvlechting (volgt)..... 286
23. E-commerce (volgt)..... 286
24. Pensioen SS-ers (volgt)..... 286
25. Vervolgingskosten en verjaring vorderingen (volgt)..... 286
26. Indicatoren artikel 1 Belastingen (volgt)..... 286

Naast deze onderwerpen zijn drie afzonderlijke stukken toegevoegd:

- X1: Brieven voor de zomer Belastingdienst, Toeslagen en Douane
- X2: uitstaande kamerverzoeken Stas FB en stas TD stand 8 juni 2020 (m-staf overzicht)
- Y: Lijst met toegezegde / nog te verzenden onderzoeken ADR en AR

1.Cultuuronderzoek (geagendeerd)

Factsheet: Uitkomsten extern cultuuronderzoek

Deloitte heeft tussen november en april jl. een extern onderzoek uitgevoerd dat **inzicht geeft in de huidige cultuur**, **kritisch kijkt naar de geformuleerde gewenste cultuur** en ons **adviseert hoe beter koers gezet kan worden richting de gewenste cultuur**.

- **Belangrijkste inzichten en aanbevelingen** uit het cultuuronderzoek door Deloitte:
  - Te **behouden** cultuuraspecten:
    - Grote betrokkenheid en loyaliteit;
    - Prettige omgangsvormen;
    - Groot besef van normen en waarden.
  - Te **versterken** cultuuraspecten:
    - Gezamenlijke verantwoordelijkheid voor doelstellingen BD als geheel;
    - Samenwerking en verbinding;
    - Zakelijkheid en resultaatverantwoordelijkheid;
    - Feedback geven en aanspreken;
    - Zelfkritiek en verandervermogen.
  - **Aanbevelingen**:
    - Behandeling cultuur als groter geheel;
    - Kom gezamenlijk tot een heldere en inspirerende omschrijving van de gewenste cultuur;
    - Cultuur is een oneindige taak, geen end-to-end

proces.

- Investeer in cultuur beïnvloeding als competentie.
- Duidelijke opdracht en ontwerp van het programma is wenselijk.
- Heldere tijdslijn en tussendoelen programma is wenselijk en ook ruimte voor wendbaarheid.

Factsheet: Proces hernemen aanpak

PM

Spreeklijn hernemen cultuuraanpak

- Vandaag spreek ik ook met uw Kamer over **de cultuur bij de Belastingdienst**; misschien wel de belangrijkste motor van de verandering.
- We veranderen niet alleen door onze werkprocessen aan te passen of door de ICT te vernieuwen, de dienst verandert doordat we met elkaar **ander gedrag vertonen, andere keuzes maken**.
- Daar is het afgelopen jaar hard aan gewerkt, elke directie heeft voorbeelden van wat dat opleverde: we stonden **beter in contact met burgers en bedrijven** of **werkten handiger samen**. Voor de creativiteit in de coronaperiode spreek ik mijn waardering uit.
- Mijn voornemen was om uw Kamer voor het zomerreces mee te nemen in de volgende stap: hoe gaan we op basis van **enerzijds onze ervaringen** en anderzijds **Deloitte, het medewerkersonderzoek en de FNV- enquête verder**?
- Die vraag kan inmiddels niet meer los worden gezien van de **aangifte**. Dat de beslissing op basis van de second opinion moest worden genomen, maakt de boodschap voor de organisatie en voor burgers **niet minder hard:** het raakt aan veiligheid en het vertrouwen van medewerkers. Veiligheid is, zo stelt ook Deloitte, een randvoorwaarde om weer te kunnen bouwen aan de dienst.

- Dat maakt dat de aangifte **een belangrijke plek** heeft in de het hernemen van de cultuuraanpak: hoe zijn we hier gekomen. In de organisatie wordt daar uitgebreid bij stil gestaan: met zowel **medewerkers, medezeggenschap, bonden als ook met de top**. Ook is aandacht hoe we onszelf hernemen: met veel ruimte voor de inbreng van medewerkers, maar ook zeker met commitment van de top.
- Dat maakt ook dat ik **meer tijd** neem voor de herijking. We willen dat immers zorgvuldig doen, alleen dan kan een verandering slagen. Kortom: een **gedragen en richtinggevende aanpak**.
- Dat betekent ook dat we de gewenste cultuur, zoals Deloitte ook adviseert, **duiden en laden**: wat bedoelen we ermee, in welk gedrag vertaalt het zich? Ik wil dat duidelijk is voor alle lagen van de organisatie wat we verwachten, dat blijkt nog te vaak **onduidelijk of tegenstrijdig**.
- Dat wil niet zeggen dat de aanpak 'af' is, ook Deloitte stelt dat cultuur geen eindig traject is. Het vraagt onze **blijvende aandacht** en behoeft een plek **in het dagelijks werk**.
- Ik neem u in de zomer mee hoe we **op basis van de ervaringen en onderzoeken** verder willen gaan: wat zijn de **richting** die we op basis van alle gesprekken inzetten en welke **doelstellingen** horen daarbij. Met als

doel om burgers en bedrijven beter te helpen en - uiteindelijk- de problemen achter ons te laten.

- Maar zoals ik en ook mijn voorganger al vaker heeft aangegeven: dat is geen klus van vandaag op morgen. Daar is tijd voor nodig. Maar de **grote betrokkenheid van de medewerkers** en **de roep van buiten om te veranderen** sterken mij om verder te werken aan een **betrokken, behulpzame en betrouwbare** dienst.

Q. Wat vindt u van de kritiek op de onafhankelijkheid van het cultuuronderzoek?

A.

- Het cultuuronderzoek is uitgevoerd door een **externe en onafhankelijke partij**.
- Vanzelfsprekend zijn de daarvoor **gebruikelijke Europese aanbestedingsregels** gehanteerd.
- De aanpak van Deloitte sloot het best aan bij de opdrachtomschrijving.
- Deloitte heeft een **gedegen onderzoek** afgeleverd, dat ons **bruikbare inzichten en aanbevelingen** geeft waar we mee verder kunnen.

Q. Willen medewerkers na de aangifte nog wel werken aan de cultuuraanpak?

A.

- De aangifte heeft een **enorme impact** op de medewerkers van de Belastingdienst. Het raakt aan de trots, het vertrouwen en de veiligheid van medewerkers.
- Met name die **gevoelens van onveiligheid** raken mij: juist omdat veiligheid een randvoorwaarde en basis is om het werk te doen.
- Het bevestigt daarmee de **noodzaak** om daar heel gauw met medewerkers aan te werken. Daarom **betrekken we hen zo nauw bij het hernemen** van de cultuuraanpak.

Q. Wat merkt de medewerker op de werkvloer van de cultuuromslag?

A.

- Als we willen veranderen is het een voorwaarde dat we dat **met iedereen** doen: zowel de bestuurlijke top als de medewerker in de uitvoering.
- Medewerkers zijn en worden daarom **nauw betrokken** bij het concretiseren en laden van de gewenste cultuur, bij de richting van de vervolgaanpak en ook bij de uitwerking van de acties. Alleen dan kan een verandering slagen.
- Directies spreken over het medewerkersonderzoek en Deloitte: we vragen hoe zij de uitkomsten en aanbevelingen zien en hoe zij met de aanpak verder willen gaan.
- Ook worden de **medezeggenschap en bonden intensief betrokken** in de cultuuraanpak.

Q. Herkent u de uitkomsten van het onderzoek, wat zijn de reacties van medewerkers?

A.

- De uitkomsten laten duidelijk zien wat we van de huidige cultuur willen behouden, wat we willen versterken en welke onsamenhangendheden die Deloitte constateert.
- Die uitkomsten zijn voor mij **herkenbaar**: ze vertonen overeenkomsten met het medewerkersonderzoek en bevestigen ook wat ik hoor van medewerkers, leidinggevenden en de externe klankbordgroep.
- Tegelijkertijd is duidelijk dat er **werk aan de winkel** is: als ik in het rapport lees dat medewerkers zich niet durven uitspreken schrik ik daarvan. Die gevoelens van veiligheid wil ik terugbrengen.
- Ook laat Deloitte zien dat er **spanningen en onsamenhangendheden** in onze cultuuraanpak zitten, daar wil ik duidelijkheid in scheppen naar de organisatie toe.
- Daarom **bepaalt, duidt en laadt** de organisatie de komende weken – op basis van de ervaringen en de onderzoeken - de vervolgaanpak. Dat doen we met voorbeelden uit het werk.
- Want ik wil dat de vervolgaanpak **concreet** is, met focus en vertaald naar heldere doelstellingen. Dat is de

aanbeveling van Deloitte en hoor ik ook als wens terug in mijn gesprekken met medewerkers.

Q. Wanneer zijn de effecten van de cultuuraanpak zichtbaar?

A.

- Cultuur meten is iets **ingewikkelds**. Het is een verzameling van gedrag, normen en waarden en ongeschreven regels.
- Daarom maken we de gewenste cultuur de komende weken **concreet; definiëren we gezamenlijk wanneer het succesvol** is; en duiden we en laden we de cultuurbegrippen met **voorbeelden** uit het werk. Ook Deloitte stelt dat de aandachtsgebieden passen bij de opgave, maar dat we het moeten vertalen naar gedrag om het als kompas in het dagelijks werk te kunnen gebruiken.
- Er worden KPI's opgesteld om te sturen op tussenresultaten.
- Deze doelstellingen van het programma worden jaarlijks gemonitord aan de hand van het Jaarplan.

Q. Leidinggevenden krijgen een assessment aangeboden. Moet dit niet verplicht zijn? Wat gebeurt er als iemand weigert?

A.

- De ontwikkelassessments zijn, net als de rest van het cultuurprogramma, **niet vrijblijvend**.
- Leidinggevenden sturen met hun eigen gedrag op het gedrag van medewerkers: hun rol en **voorbeeldgedrag** zijn daarmee cruciaal.
- Ik vind het belangrijk om een beeld te krijgen waar we als organisatie staan met de ontwikkeling van deze competenties uit het ontwikkelde leiderschapsprofiel.
- Ik hoop dat leidinggevenden **intrinsiek gemotiveerd** zijn om zichzelf te ontwikkelen.
- Het assessment wordt zo goed mogelijk **aangepast** op de verschillen in taak, context en ontwikkelopgave van de leidinggevenden.
- De uitkomst van het assessment is de basis voor het voeren van het gesprek. Voor het ontwikkelen van de leiderschapskwaliteiten kunnen de 1500 leidinggevenden gebruikmaken van het opleidingsaanbod dat op deze competenties wordt ontwikkeld.

Q. Hoe krijgen we de rechtscultuur weer terug?

A.

- Voor een betrouwbare, benaderbare en behulpzame dienst moet rechtsstatelijk handelen met oog voor de menselijke maat de standaard zijn.
- In het licht van de aangifte wordt het gesprek hierover in de organisatie gevoerd. Maar, zoals ik aan het lid Nijboer heb toegezegd, verdient dit een centrale plek in het cultuurprogramma.
- Ik wil dat we concreet maken wat rechtsstatelijk handelen in de dagelijkse werkpraktijk binnen alle lagen van de organisatie betekent.

2. Voortgang ontwikkeling ICT-systeem schenk- en erfbelasting

Factsheet

- Het project Klantoptimalisatie Schenk- en Erfbelasting vindt zijn oorsprong in 2014. De opdracht is om het bestaande heffingssysteem voor de schenk- en erfbelasting opnieuw te ontwerpen en bouwen omdat de ontwikkeltool, waarin het systeem is gemaakt, wordt uitgefaseerd.
- Het nieuwe ontwerp sluit aan bij ontwikkelingen en zorgt voor een procesoptimalisatie. De essentie is een overgang van een papieren, handmatig proces naar een digitaal en grotendeels geautomatiseerd proces.
- De initiële kosteninschatting bedroeg € 8,2 mln. en de verwachting was destijds dat het project per 1-7-2016 afgerond zou worden.
- In de afgelopen jaren is de Kamer meermaals geïnformeerd over de voortgang van het project waarbij toenemende kosten en uitloop in tijd vermeld zijn. Op het Rijks ICT Dashboard over 2018 wordt € 28,7 mln. aan totale kosten en een ingeschatte einddatum van 1-10-2021 vermeld.
- In 2018 is een duidelijke stijgende lijn ingezet bij de ontwikkeling van het ICT-systeem, waardoor de continuïteit van de uitvoeringsprocessen van de schenk- en erfbelasting zijn geborgd.
- In de periode 2014-2019 lag de focus op technische vervanging. Hierbij is ook aandacht geweest voor verbeteringen in de processen, waarbij een groot aantal belangrijke procesverbeteringen tot en met 2019 nog niet is gerealiseerd; deze zijn nu opgenomen in het huidige plan dat loopt van 2020 tot halverwege 2022.
- Op basis van deze grondige herbeoordeling is een nieuwe business case opgesteld. Deze gaat uit van meerjarige actueel geschatte kosten van € 38,3 mln. en een actueel geschatte einddatum van 1

juli 2022. • Met de brief van 14 mei is de kamer over de actuele stand geinformeerd.

Q. De kosten voor dit ICT-project zijn vanaf de initiële kosteninschatting met zo'n € 30 mln. gestegen. Hoe heeft de kosteninschatting zich ontwikkeld?

A.

- Dit heeft in 2 stappen plaatsgevonden:
- In september 2017 is geconstateerd dat er een fors grotere investering moest worden gedaan om de complexiteit van zowel de schenk- als de erfbelasting in te bouwen in het ICT-systeem. Daarbij is een kosteninschatting van € 28,7 mln. afgegeven.
- Eind 2018 is besloten een herbeoordeling van de kosteninschatting uit te laten voeren. In de periode 2014-2019 lag de focus op technische vervanging. Hierbij is ook aandacht geweest voor verbeteringen in de processen, waarbij een groot aantal belangrijke procesverbeteringen tot en met 2019 nog niet is gerealiseerd; deze zijn nu opgenomen in het huidige plan dat loopt van 2020 tot halverwege 2022. De daarbij opgenomen kosteninschatting bedraagt € 38,3 mln.

Q. De kosten voor dit ICT-project zijn vanaf de initiële kosteninschatting met zo'n € 30 mln. gestegen. Hoe kan dit worden verklaard?

A.

- Het verschil tussen de kosten en doorlooptijd wordt voornamelijk verklaard door de volgende factoren:
  - In 2014 is op basis van een globaal ontwerp een raming van kosten en doorlooptijd afgegeven, die bij de bouw steeds concreter ingevuld werd. Bij de bouw van het systeem is gebleken dat de complexiteit van de processen en de complexiteit van de wetgeving groter was dan in 2014 voorzien. In de initiële raming is deze complexiteit onderschat.
  - Bij de bouw van systemen is gebleken dat generieke voorziening niet op tijd beschikbaar waren, waardoor alternatieven ontwikkeld moesten worden.
  - In de business case van 2019 wordt een inhaalslag gemaakt om de verouderde en niet toereikende aangifteformulieren van Schenk- en Erfbelasting te verbeteren.

Q. Het project gaat duurder uitvallen, maar wat levert het op?

A.

- De kwalitatieve baten van het ICT-project zijn op hoofdlijnen gelijk gebleven aan de initiële business case, namelijk dat de Belastingdienst door realisatie van de business case van een handmatig proces naar een geautomatiseerd ondersteund proces gaat.
- Een van de functionaliteiten in het verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening betreft het automatiseren van het uitnodigingenproces. Hierdoor wordt de kans op het maken van (menselijke) fouten verminderd, worden burgers vaker in één keer goed geholpen en verloopt het proces binnen de Belastingdienst efficiënter.
- De kwantitatieve baten van het ICT-project hebben betrekking op de realisatie van lagere personeelskosten, door het optimaliseren van het intern proces.
- Daarmee overtreffen de verwachte baten nog steeds de in de business case opgenomen projectkosten. Dit levert een jaarlijkse besparing op van ongeveer € 2,8 mln.

Q. Hoe wordt voorkomen dat de kosten verder toenemen?

A.

- Er heeft een Gateway Review Schenk- en Erfbelasting en een onderzoek naar de opvolging van de review door de Auditdienst Rijk (ADR) plaatsgevonden.
- Naar aanleiding van de bevindingen en aanbevelingen uit deze onderzoeken zijn maatregelen genomen om het project meer in control te krijgen:
  -het opdrachtgeverschap is explicieter belegd;
  - het overleg en de samenwerking tussen de verschillende betrokken partijen is geïntensiveerd;
  - de inrichting van de controlfunctie is versterkt.
- Er zijn maatregelen genomen om de stuurinformatie te verbeteren waarmee signalen van vertragingen, risico's en problemen in de uitvoering tijdig kunnen worden gesignaleerd en breed kunnen worden geanalyseerd op mogelijke effect, bijvoorbeeld op de gevolgen voor andere dienstonderdelen.

- Deze maatregelen hebben eraan bijgedragen dat de ICT-ontwikkeling van de schenk- en erfbelasting beter bestuurbaar is geworden.

3. BIT-advies Modernisering IV-landschap (MIV) (geagendeerd)

- Conform de afspraak in de Ministerraad om meerjarige ICT-projecten met een ICT-component van meer dan € 5 miljoen aan het Bureau ICT-toetsing (BIT) voor te leggen, is het programma eind 2018 ter toetsing aangemeld.
- Het programma Regie Modernisering IV-Landschap heeft als kerntaak het voeren van regie op de samenhang van verschillende in gang gezette initiatieven en monitoring op de uitvoering hiervan.
- Deze initiatieven staan in het teken van het omvormen van de huidige systemen voor de massale processen naar een toekomstvast 'slank' systemenlandschap, een wendbare en robuuste Informatievoorziening.
- Belangrijk element hierin is het verlagen van het achterstallig onderhoud, de zogenaamde technische schuld.
- Aan de Tweede Kamer[1] is daarover gemeld:
    - Technische schuld 30% eind 2022 (MIV): in de huidige prognose van het project Modernisering IV-landschap wordt de 30% gehaald.
- Het BIT heeft de toets uitgevoerd in juli – december 2019.
- Het definitief advies is op 25 maart 2020 opgeleverd.
- Uit het advies blijken stevige aandachtspunten voor de Belastingdienst. De aanbevelingen liggen in lijn met de adviezen van EY en KPMG en worden ook meegenomen het meerjarige IV-verbetertraject bij de Belastingdienst.

[1] Kamerstukken II 2017-2018, 31 066, nr. 403

- Het BIT concludeert 'dat de investeringen van MIV te weinig gericht zijn op rendement, omdat te weinig wordt gestuurd en de selectie van investeringen te kort schiet'.
- Daarbij is het BIT van mening, dat de berekening van de technische schuld geen goede weergave geeft van de technische kwaliteit van het landschap.
- Het BIT adviseert om het MIV-programma te continueren voor die activiteiten, die aanwijsbaar bijdragen aan het gestelde doel, te weten terugdringen van de technische schuld.
- Tevens adviseert het BIT om maatregelen te nemen in de sfeer van het gezond houden van het applicatielandschap (het zogenaamde life cycle management), zodat inhaalslagen als het onderhavige programma MIV voorkomen kunnen worden.
- De bestuurlijke reactie op het definitieve BIT-advies is op 14 mei 2020 aan de Tweede Kamer aangeboden.
- In die reactie wordt aangegeven:
    - De door het BIT geformuleerde adviezen en aanbevelingen worden overgenomen.
    - Een aantal acties wordt direct opgepakt, zoals verbetering van de sturing op het programma MIV en de aanscherping van de waardering van het ICT-landschap.
    - De overige acties worden opgenomen in het meerjarige IV-verbetertraject, dat mede naar aanleiding van de rapporten van EY, KPMG en dit en

eerdere BIT-adviezen is opgestart.

- De Kamer wordt in de zomer nader over deze aanpak geïnformeerd.

Q. Op welke manier zijn/worden de aanbevelingen van het BIT geeffectueerd?

A.

- De door het BIT geformuleerde adviezen en aanbevelingen worden overgenomen.
- In mijn bestuurlijke reactie daarop is de effectuering van die aanbevelingen in detail beschreven, inclusief de verwachte tijdlijnen.
- Een aantal acties wordt direct opgepakt, zoals verbetering van de sturing op het programma MIV en de aanscherping van de waardering van het ICT-landschap.
- De overige acties worden opgenomen in het meerjarige IV-verbetertraject, dat mede naar aanleiding van de rapporten van EY, KPMG en dit en eerdere BIT-adviezen is opgestart.
- De Kamer wordt in de zomer nader over deze aanpak geïnformeerd.

Q. Is als de modernisering van het IV-landschap is afgerond de technische achterstand geheel weggewerkt?

A.

- Nee. De doelstelling van MIV (Modernisering IV-landschap) is het terugbrengen van het percentage applicaties met technische schuld tot 30%.

Q. Het BIT concludeert 'dat de investeringen van MIV te weinig gericht zijn op rendement, omdat te weinig wordt gestuurd en de selectie van investeringen te kort schiet'. Is het met deze conclusie wel zinvol om het programma voort te zetten?

A.

- Het BIT adviseert in zijn rapport voortzetting van het programma maar met aanpassingen in de besturing. Die aanpassingen worden doorgevoerd.
- Ook de Algemene Rekenkamer heeft ook aangegeven het programma voort te zetten en heeft zelfs de eerder geconstateerde onvolkomenheid als opgelost benoemd.

Q. Het BIT is van mening, dat de berekening van de technische schuld geen goede weergave geeft van de technische kwaliteit van het landschap. Wat gaat de Belastingdienst doen om deze berekening te verbeteren?

A.

- De berekeningswijze is opgesteld samen met Gartner, een leidend wereldwijd onderzoeksbureau op dit gebied en recent nogmaals gevalideerd.
- De berekening wordt op een aantal plaatsen verder verfijnd zonder daarmee de inzichtelijkheid in de voortgang te schaden (dus niet ineens andere uitkomst van de afgesproken KPI's).
- Daarnaast zullen ook beschikbare grootheden zoals aantal verstoringen meer expliciet meegenomen worden in de afweging en besturing.

Q. Het BIT adviseert om het MIV-programma te continueren voor die activiteiten, die aanwijsbaar bijdragen aan het gestelde doel, te weten terugdringen van de technische schuld. Wat betekent dat voor de lopende projecten?

A.

- In de kosten/baten-afweging zal een lopend project dat bijdraagt aan verlaging van de Technische Schuld worden afgerond. Projecten die niet bijdragen zullen vanuit het kader van MIV worden gestopt of in elk geval niet meer vanuit de MIV-bijdrage worden gefinancierd.

Q. Het BIT adviseert om maatregelen te nemen in de sfeer van het gezond houden van het applicatielandschap (het zogenaamde life cycle management), zodat inhaalslagen als het onderhavige programma MIV voorkomen kunnen worden. Hoe wordt dit door het programma MIV opgepakt?

A.

- De verbeteringen op het gebied van Life Cycle Management zijn onderdeel van het Programma IV-verbetertraject, dat mede naar aanleiding van de rapporten van EY, KPMG en dit en eerdere BIT-adviezen is opgestart.
- De Kamer wordt in de zomer nader over deze aanpak geïnformeerd.

Q.

Wat is de tijdlijn van het ketenplan dat de Belastingdienst heeft opgesteld om inzicht te krijgen in wat nodig is met betrekking tot modernisering van het IT-systeem in het domein omzetbelasting? In welke mate blijkt uit voorlopige resultaten van het ketenplan dat het aanpassen van systemen aan nieuwe wetgeving ten koste gaat van modernisering van de IT?

A.

Het ketenplan omzetbelasting heeft als doel het reduceren van de technische schuld van het systeem zodat het gemelde continuïteitsrisico wordt gemitigeerd. Het uitgangspunt van het ketenplan is dat er in de komende jaren in beginsel geen nieuwe functionaliteit wordt toegevoegd. Indien de nieuwe functionaliteit voor nieuwe wet- en regelgeving wel ingevoerd moet worden, dan zal de doorlooptijd langer worden. Op dit moment is nog niet gestart met de uitvoering van het ketenplan omzetbelasting. Eerst wordt gewerkt aan een technische oplossing voor de implementatie van E-commerce.

Q.

Hoe staat de regering tegenover de suggestie van de Algemene Rekenkamer om een beleidsluwe periode te overwegen op het domein omzetbelasting wanneer resultaten in het technisch gebruik van de IT-systemen uitblijven?

A.

Onderzocht is of een beleidsluwe periode de modernisering van het domein omzetbelasting positief kan beïnvloeden. Dit onderzoek laat zien dat dit naar alle waarschijnlijkheid niet nodig is, omdat er volledige nieuwbouw moet plaatsvinden. Zoals vermeld in de brief van 28 mei 2019 aan de Tweede Kamer over de uitkomsten van het ICT-porfolioproces van de Belastingdienst wordt breed gekeken naar de mogelijkheden om de vraag naar ICT te reduceren. In het uiterste geval kan een beleidsluwe periode worden overwogen. Voor het domein omzetbelasting is dat nu niet aan de orde.

4.Rijnvarenden

Spreeklijn:

- Voorzitter, tijdens het AO grensarbeid van afgelopen 5 maart heeft mevrouw Lodders, samen met de leden Van Weyenberg en Omtzigt aandacht gevraagd voor de acute financiële problemen van Rijnvarenden die geconfronteerd worden met hoge aanslagen.
- Het gaat hier om in Nederland woonachtige Rijnvarenden die - naar is gebleken - onder het Nederlands sociale zekerheidsstelsel vallen en problemen ervaren bij het terugvorderen van eerder ten onrechte in Luxemburg betaalde premies.
- Tijdens het AO van 5 maart is toegezegd om de Kamer te informeren over mogelijkheden om de invordering door de Belastingdienst tijdelijk stop te zetten. Met de brief van 1 april jl. heb ik de Kamer over de uitkomst geïnformeerd.
- Concreet heeft de Belastingdienst in de tweede helft van maart de invordering gepauzeerd bij de Rijnvarenden die op dat moment in beeld waren.
- In de brief van 1 april is ook aangegeven dat het kan voorkomen dat niet iedere Rijnvarende in beeld is die zich in de eerder genoemde situatie bevindt.
- Ik heb Rijnvarenden die onverhoopt toch met invorderingsmaatregelen worden geconfronteerd, opgeroepen om hun specifieke situatie op dat moment

onder de aandacht te brengen. Dergelijke meldingen zijn nauwelijks voorgekomen en indien aan de orde, is de Belastingdienst direct overgegaan tot het alsnog pauzeren van invorderingsmaatregelen.

- Hierbij merk ik op dat ik goede notie heb genomen van het verzoek ook in brede zin te kijken naar oplossingen voor de problematiek van deze Rijnvarenden.
  De Kamer zal, zoals toegezegd, vóór het zomerreces schriftelijk worden geïnformeerd over de voortgang. Ik kan hierop niet vooruitlopen omdat ik mij dan ook begeef op het beleidsterrein van mijn collega, minister Koolmees.

Bij doorvragen:

- Ik begrijp ten volle dat u inmiddels een beeld wilt krijgen bij de richting waarin het dossier zich beweegt. Ik kan u daarover echter nu niet informeren. De problematiek noodzaakt tot een gezamenlijke reactie van de heer Koolmees en mij en niet van mij alleen en ik ben daarbij nog in afwachting van noodzakelijke informatie.
- De invorderingsmaateregelen hebben ook enige tijdsruimte gecreëerd. En daarbij geldt dat de invorderingsrente ook grosso modo vanaf het moment van het pauzeren van de invorderingsmaatregelen tot in ieder geval 1 oktober niet verder oplopen.

FACTSHEET RIJNVARENDEN

- Voor dit AO is de brief van 1 april jl. over het pauzeren van invorderingsmaatregelen bij Rijnvarenden geagendeerd.
- De TK heeft in 2019 vragen gesteld en met een motie om een oplossing gevraagd voor in Nederland wonende Rijnvarenden die onder het Nederlandse socialezekerheidsstelsel vallen en premie volksverzekeringen moeten betalen. De Rijnvarenden geven aan in financiële problemen te komen, het lukt hen niet om eerder door hun Luxemburgse werkgever ten onrechte op hun loon ingehouden Luxemburgse premies terug te vorderen.
- De TK wijst met name op de handelwijze van de werkgevers. De problemen ontstaan namelijk omdat werkgevers zich niet houden aan de regels voor de vaststelling van de op de werknemer toepasselijke sociale zekerheid.
- Het beeld van de Belastingdienst en de SVB is dat de gesignaleerde problemen zich met name voordoen bij werkgevers die bewust fout handelen en dat hun werknemers daar mede vanwege financiële voordelen (een hoger netto loon en Luxemburgse tegemoetkomingen) in meegaan. De problematiek doet zich ook voor bij Rijnvarenden met een werkgever in bijvoorbeeld Cyprus en in andere branches zoals de

luchtvaart (piloten).

- Tijdens het AO grensarbeid van 5 maart jl. is onderscheid gemaakt tussen de bredere problematiek rond de onterechte premieafdracht in Luxemburg en de acute financiële problemen van sommige Rijnvarenden, die geconfronteerd worden met hoge aanslagen.
- Minister Koolmees heeft tijdens dat AO toegezegd om de TK te informeren over mogelijkheden om de invordering door de Belastingdienst tijdelijk stop te zetten. Met de in de eerste bullet genoemde brief van 1 april jl. is die toezegging gestand gedaan.
- Van Rijnvarenden die bekend zijn bij de Belastingdienst is de invordering in de tweede helft van maart gepauzeerd. Buiten deze groep is één nieuwe Rijnvarende aangemeld, ook bij hem is de invordering gepauzeerd. Van acute financiële problemen is geen sprake meer, ook omdat de invorderingsrente als gevolg van corona-maatregelen grosso modo vanaf het moment van het pauzeren van de invordering tot in ieder geval 1 oktober niet verder oplopen.
- Tevens heeft minister Koolmees in lijn met eerdere toezeggingen beloofd de Kamer zo spoedig mogelijk te informeren over de uitkomsten van overleg tussen de Nederlandse ministeries van SZW en Financiën, de SVB en de Belastingdienst en het Luxemburgse ministerie van Sociale Zaken en de Luxemburgse counterpart van de SVB. Het Luxemburgse ministerie van Financiën en

de Luxemburgse Belastingdienst hebben geen bemoeienis met premieheffing en zijn niet (meer) betrokken bij de problematiek. Als gevolg van de corona-maatregelen vindt het overleg momenteel per telefoon en e-mail plaats en niet, zoals eerder is gemeld, tijdens een conferentie op 21 april jl.

- SZW werkt aan een brief waarmee de TK, mede namens u, in de week vóór het zomerreces wordt geïnformeerd over de voortgang in het dossier. Daarbij worden de uitgangspunten beschreven die worden gehanteerd bij het zoeken naar oplossingen en zal worden ingegaan op de voorlopige uitkomsten van dat overleg. De uitgangspunten zijn beschreven in de informerende notitie van 8 juni jl. SZW heeft recent laten weten dat de Luxemburgse uitvoering inmiddels actiever lijkt mee te denken op dit dossier. U bent over de concrete voortgang nader door uw PA geïnformeerd. Het ligt in de lijn der verwachting dat Luxemburg spoedig een formele reactie geeft.
- U ontvangt de concept brief van SZW in de week van 22 juni (na het AO). De brief zal in de week voorafgaand aan het zomerreces worden verzonden. Vragen over deze bredere voortgang in dit dossier kunt u procedureel beantwoorden. SZW is namelijk beleidsverantwoordelijk voor de vaststelling van de verzekerings- en premieplicht, Financiën slechts voor de heffing en inning van die premies indien de werknemer in Nederland is

verzekerd.

Toezegging

- Zoals de minister van SZW en ik de Kamer begin maart en begin april hebben laten weten, zijn wij, samen met de Belastingdienst en de SVB, in overleg met het Luxemburgse ministerie van Sociale Zaken en de Luxemburgse evenknie van de SVB om een beter beeld te krijgen van de eventuele mogelijkheden tot premierestitutie of tot premieverrekening in individuele gevallen. Zoals de minister van SZW op het AO van afgelopen 5 maart heeft laten weten, informeren wij uw Kamer, zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval vóór het zomerreces, over de voortgang.

Q: wie is wanneer geïnformeerd?

A.:

- De TK is met de brief van 1 april 2020 geïnformeerd over het pauzeren van invorderingsmaatregelen bij Rijnvarenden.

Q: wat moeten werknemers/Rijnvarenden doen als zij nu met invorderingsmaatregelen worden geconfronteerd?

A:

- Ik hecht eraan om te benoemen dat de problematiek waar de Kamer aandacht voor heeft gevraagd, betrekking heeft op in Nederland woonachtige Rijnvarenden die - naar is gebleken - onder het Nederlands sociale zekerheidsstelsel vallen en problemen ervaren bij het terugvorderen van eerder ten onrechte in Luxemburg betaalde premies.
- Mijn beeld is dat de Belastingdienst een goed beeld heeft van de groep waar de Kamer aandacht voor heeft gevraagd.
- Sinds 1 april is het nauwelijks voorgekomen dat een Rijnvarende zich heeft gemeld met het verzoek invorderingsmaatregelen te pauzeren.
- Desalniettemin kan het ook nu nog voorkomen dat niet iedere Rijnvarende in beeld is die zich in de eerder genoemde situatie bevindt. In het geval de Belastingdienst, voor deze situatie specifiek de Ontvangers, toch invorderingsmaatregelen aankondigen, doe ik een beroep op de Rijnvarende om zijn of haar specifieke situatie op dat moment onder hun aandacht te brengen. De Ontvangers hebben instructies gekregen om ook in die situaties dan vooralsnog niet tot invordering

over te gaan.

Q: kunt u aangeven welke oplossingen voor de Rijnvarenden in beeld zijn / op welke termijn u de oplossingen voor de Rijnvarenden aan de Kamer kunt meedelen?

A:

- Ik hecht eraan om te benoemen dat de problematiek waar de Kamer aandacht voor heeft gevraagd in Nederland woonachtige Rijnvarenden betreft die - naar is gebleken - onder het Nederlands sociale zekerheidsstelsel vallen en problemen ervaren bij het terugvorderen van eerder ten onrechte in Luxemburg betaalde premies.
- Tijdens het AO van 5 maart is toegezegd dat de Kamer vóór het zomerreces over de voortgang in dit dossier wordt geïnformeerd. Dat is dus op zeer korte termijn.
- Ik kan hierop niet vooruitlopen. De problematiek heeft mede zijn oorzaak in regelgeving op het beleidsterrein van mijn collega, minister Koolmees, en dat noodzaakt tot een gezamenlijke reactie.

Q: waarom duurt het zo lang voordat u met een oplossing komt?

A:

- Zoals ook aangegeven in de beantwoording van Kamervragen van februari 2019, is het probleem dat Rijnvarenden niet slagen in de terugvordering van Luxemburgse premies. Hoewel Nederland geen partij is bij deze verzoeken, spant Nederland zich in om een oplossing voor deze Rijnvarenden te bewerkstelligen.
- Alhoewel de socialezekerheidsregels voor deze groep Rijnvarenden eenduidig zijn, is de problematiek gecompliceerd. Dit komt omdat de Rijnvarenden geen homogene groep vormen en daarnaast verschillende ministeries en uitvoeringsorganisaties in het overleg betrokken moeten worden.
- Minister Koolmees heeft eind vorig jaar contact gehad met zijn collega in Luxemburg, minister Schneider. Overigens zijn het Luxemburgse ministerie van Financiën en de Luxemburgse Belastingdienst niet betrokken omdat zij geen bemoeienis hebben met premieheffing.
- In vervolg op het overleg tussen minister Koolmees en minister Schneider, zou een afvaardiging van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, het ministerie van Financiën en de uitvoeringsorganisaties op 21 april in

Luxemburg in gesprek gaan met het ministerie van Sociale Zekerheid en de Luxemburgse uitvoeringsorganisaties. Als gevolg van de corona-maatregelen kon dit overleg op het laatste moment geen doorgang vinden.

- Een complicerende factor is het feit dat de Luxemburgse uitvoeringsorganisatie, het Centre Commun de la Securité Sociale (CCSS) de afgelopen maanden een cruciale rol heeft gepeeld in de Luxemburgse economische en socialezekerheidsmaatregelen naar aanleiding van COVID-19. De capaciteit bij de Luxemburgse uitvoering om mee te denken over mogelijke oplossingen was daarom minimaal. Ondertussen lijkt de Luxemburgse uitvoering meer ruimte te krijgen om actief mee te denken op dit dossier.

Q: waarom volgt u niet de lijn die Hof Den Bosch (4x) heeft gekozen met de uitspraken van 28 augustus 2019 (4x). Kunt u bevestigen dat de uitspraken van Hof Den Bosch een oplossing bieden voor de Rijnvarenden die met dubbele premieheffing worden geconfronteerd?

A:

- De uitspraken van Hof Den Bosch zijn complex en verschillende andere hoven hebben zich ook over vergelijkbare gevallen uitgelaten en daarbij in tegenstelling tot Hof Den Bosch de lijn van de Belastingdienst bevestigd. De hoven komen dus tot verschillende conclusies.
- Tegen de verschillende uitspraken is cassatieberoep ingesteld. Tegen de uitspraken van Hof Den Bosch heb ik cassatieberoep ingesteld, tegen de uitspraken van de andere hoven hebben belanghebbenden cassatie ingesteld.
- De Advocaat-Generaal heeft recent in behandeladviezen aan de Hoge Raad de handelwijze van de Belastingdienst onderschreven. De AG is van mening dat de Belastingdienst terecht belasting en premie volksverzekeringen heft zonder verrekening van Luxemburgse premies.

5.Programma ICT-verbetertraject

Factsheet

De Belastingdienst werkt onverminderd aan het op orde brengen en houden van zijn ICT-uitvoeringsorganisatie en zijn ICT-landschap. De komende jaren staan in het teken van een **integrale, meerjarige aanpak** die nodig is **voor** zowel **verbetering van de besturing en uitvoering van de ICT-uitvoeringsorganisatie als het verder op orde brengen en houden van het ICT-landschap**.

Dit **Programma ICT-verbetertraject** is de concretisering in termen van resultaat, tijd en geld van de verkregen **aanbevelingen van EY, KPMG, het BIT, AR en ADR**; de uitvoering hiervan is reeds gestart.

Gezien de stevige omvang van de veranderopgave (ook benoemd in de rapporten) en de dynamiek rondom de Belastingdienst door de ontvlechting en de te verwachten politieke wensen op het gebied van Toeslagen- en Belastinghervormingen is gekozen voor een **plateaugewijze aanpak, waarin de plannen steeds voor een periode van 6-9 maanden worden geconcretiseerd**, zodat rekening gehouden kan worden met de actuele ontwikkelingen en de dan beschikbare mogelijkheden en ruimte. **Uw Kamer wordt in een separate brief in de zomer nader over deze aanpak geïnformeerd.**

Q. Al in mei 2019 is een integrale, meerjarige aanpak aangekondigd. Waarom duurt het zo lang?

A.

- Vanaf mei 2019 is een aantal onderzoeken (EY en KPMG) geïnitieerd naar aanleiding van de gesignaleerde problematiek met betrekking tot de ICT van de Belastingdienst.
- Na uitstel in december 2019 zijn de rapporten van deze onderzoeken in januari aan de Kamer aangeboden.
- Daarnaast hebben ook de ADR, de Rekenkamer en het Bureau ICT Toetsing (BIT) onderzoeken gedaan naar de ICT-uitvoeringsorganisatie en het ICT-landschap.
- Uit de rapporten van EY, KPMG, het BIT en van de ADR en AR komt een veelvoud aan aanbevelingen, circa 200. De verkregen inzichten ten aanzien van de ICT-uitvoeringsorganisatie zijn omvangrijk in aantal en raken alle facetten daarvan.
- De omzetting van deze aanbevelingen in een succesvolle aanpak vergt en verdient de nodige zorgvuldigheid

Q. Waarom gaat deze aanpak wel de gewenste resultaten opleveren?

A.

- De besturing van de aanpak is tot op het hoogste niveau van de Belastingdienst en Financiën verankerd en heeft een breed gedragen prioriteit
- De verkregen adviezen en aanbevelingen zijn zorgvuldig omgezet in op te leveren resultaten
- In een separate brief in de zomer wordt de Kamer nader over de aanpak geïnformeerd.

Q. Zijn na afronding van deze aanpak de problemen met de ICT van de Belastingdienst voorbij?

A.

- Het programma heeft een looptijd van drie jaar en leidt tot een situatie waarin de ICT-uitvoeringsorganisatie – in lijn met de adviezen en aanbevelingen – beter in staat is zijn ICT-landschap voorspelbaar te beheren en verder te ontwikkelen.
- De ICT-problematiek is in jaren ontstaan en wordt niet in dagen opgelost. Bovendien voert de Belastingdienst niet alleen dit verbetertraject uit, maar zijn er ook inspanningen nodig voor de continuïteit van de dienstverlening en de aanpassing aan nieuwe beleids- en uitvoeringsopdrachten.
- De structurele borging van de ontwikkeling van het ICT-landschap van de Belastingdienst is gebaat bij meerjarige strategische verankering. Dat brengt de focus, commitment, rust en ruimte om het ICT-landschap in de gewenste richting verder te ontwikkelen. Zo'n verankering sluit ook aan op het voorstel van de Minister van BZK, waarin wordt gesteld dat ieder departement een strategisch ICT-plan dient te hebben. Parallel aan het verbetertraject zal de Belastingdienst werken aan een eerste versie van een dergelijk strategisch document.

6.BIT-advies Realisatie Doelarchitectuur Inning

Factsheet

- Op concernniveau worden strategische (ICT-) programma's, projecten en releases van de Belastingdienst gemonitord op uitvoering en (risico)beheersing. De lijst met strategische projecten (projecten met ICT-component die groter is dan € 5 mln) wordt door de directeur IV&D van de Belastingdienst actueel gehouden en gemeld op het Rijks ICT-Dashboard.
- In 2018 heeft de Belastingdienst aan het Bureau ICT-Toetsing (BIT) advies gevraagd op de realisatie van de toenmalige Doelarchitectuur Inning (voorloper van de huidige Domeinarchitectuur Inning en Betalingsverkeer).Met deze doelarchitectuur wordt beoogd het inningsproces bij de BD te moderniseren en te stroomlijnen met als doel "een modern, robuust en goed toegerust inningsproces dat medewerkers in staat stelt om op een professionele wijze inningswerk te verrichten en dat ertoe leidt dat zoveel mogelijk burgers en bedrijven hun verplichtingen vrijwillig en op een eenvoudige wijze kunnen nakomen".
- BIT heeft toets uitgevoerd en in augustus 2019 advies uitgebracht. Het BIT-advies is voorzien van een bestuurlijke reactie van de staatssecretaris, deze zijn tezamen in september 2019 aan de 2e Kamer aangeboden.

- De kern van het advies van het BIT was om alleen vernieuwingen uit te voeren die nu echt noodzakelijk zijn en die de Belastingdienst aan kan en dat op basis van een goede onderbouwing en adequate sturing.
- In de bestuurlijke reactie wordt het advies onderschreven, verschillende aanknopingspunten worden gezien en aan sommige van deze punten wordt ook al gewerkt. De onderlinge samenhang en afhankelijkheden van de in de adviezen aangereikte maatregelen, vergen een gedegen plan van aanpak. Dat wordt nu opgesteld.

Q. Hoe staat het met aangekondigde gedegen plan van aanpak voor Inning?

A. We zitten nu in de fase van uitfaseren van de inningsapplicatie (ETM). Deze ene applicatie gaat op in een aantal nieuwe applicaties die voor een groot deel onafhankelijk van het huidige landschap ontwikkeld worden, waardoor continuïteit van de huidige systemen geborgd is.

We werken nu aan een gedegen plan van aanpak voor de fase na uitfaseren van de huidige inningsapplicatie, inclusief de opvolging van de BIT-adviezen. Het plan voorziet in een aantal scenario's die nog verder in detail uitgewerkt worden (afgerond in oktober 2020), inclusief onderzoek naar maakbaarheid, haalbaarheid en proofs-of-concepts om dat aan te tonen.

Q. Welk risico ontstaat wanneer het plan van aanpak niet ten uitvoer wordt gebracht?

A.

- Als er geen plan is of het plan wordt niet gevolgd, dan kunnen risico's op tijd, geld, kwaliteit en continuïteit op gaan treden. Daarbij moet worden gedacht aan het niet kunnen realiseren van nieuwe wet- en regelgeving en het niet kunnen innen van belastinggelden.
- Ik ben er dus zeer op gebrand om te komen tot een gedegen aanpak gericht op een modern, robuust en goed toegerust inningsproces, waarna we dit plan van aanpak vervolgens stap-voor-stap uit zullen voeren.

Q. Is er een risico (geweest) met de inning van belastinggelden?

A. De continuïteit van de huidige processen en systemen is gewaarborgd en grotendeels onafhankelijk van uitfaseren ETM.

7. Onderzoek Autoriteit Persoonsgegevens naar informatiebeveiliging DF&A

Factsheet

De Autoriteit Persoonsgegevens heeft onderzoek gedaan naar de informatiebeveiliging binnen de Corporatie Dienst Datafundamenten en Analytics (DF&A).

Aanleiding voor dit onderzoek is een uitzending van Zembla op 2 februari 2017 over de Broedkamer, een voorloper van DF&A. In deze uitzending werd een beeld geschetst dat de Belastingdienst bewust de privacywet zou overtreden.

Hierop is een onderzoek gestart door de AP. De Belastingdienst heeft hier volledig aan meegewerkt en gevraagd informatie geleverd.

Na eerste onderzoek van de AP werden drie beveiligingsrisico's geconstateerd.

Op 14 oktober 2019 verscheen de eindbrief van de AP waarin zij concluderen dat door de getroffen verbetermaatregelen de geconstateerde beveiligingsrisico's dusdanig zijn verminderd dat de overtredingen niet langer voortduren.

Q. Waarom heeft de AP vervolgonderzoek gedaan?

A.

Op 19 september 2018 heeft de Belastingdienst informatie verstrekt aan de AP over de getroffen verbetermaatregelen. Ook heeft de staatssecretaris van Financiën' in dit kader antwoord gegeven op vragen van de Tweede Kamer. Dit tezamen leidde bij de AP tot het vermoeden dat nog niet alle geconstateerde tekortkomingen in de beveiliging van DF&A opgelost waren. Naar aanleiding hiervan is de AP een vervolgonderzoek gestart.

Q. Welke verbetermaatregelen heeft DF&A genomen?

A.

De Autoriteit Persoonsgegevens heeft drie risico's geconstateerd, namelijk

1. Het gedeeltelijk ontbreken van logging
2. De controle op logging
3. Het verwijderen of intrekken van autorisaties bij medewerkers.

Op al deze drie punten hebben wij actie ondernomen. Op 14 oktober 2019 verscheen de eindbrief van de Autoriteit persoonsgegevens waarin zij concluderen dat door de getroffen verbetermaatregelen op de geconstateerde beveiligingsrisico's dusdanig zijn verminderd dat de overtredingen niet langer voortduren.

Nadere toelichting

1. Ontbreken logging

i. Voor export van data vanuit brongegevens naar het geheugen van de fysieke werkplek moet de medewerker toestemming vragen. Dit wordt bijgehouden in een register. Dit register wordt regelmatig gecontroleerd door de privacy en security functionaris van DF&A.
Daarnaast worden alle queryverzoeken gelogd.

Medewerkers die met data werken kunnen niet naar e-mailadressen buiten de Belastingdienst mailen. Ook is het

internetverkeer beperkt. Dit alles zorgt ervoor dat de kans dat data buiten de Belastingdienst terecht komt zeer klein is.

ii. Geen enkele medewerker van DF&A kan een USB stick gebruiken. Er kan ontheffing worden gevraagd. Deze ontheffingen worden gelogd.

iii. Doordat *mobile devices* gemanaged zijn is het niet meer mogelijk om bestanden buiten de beveiligde omgeving van de Belastingdienst te krijgen. Doordat data versleuteld moet worden verstuurd zijn bijlagen niet leesbaar op *mobile devices*.

2. Binnen DF&A is *real time* monitoring ingericht. We monitoren acties die mogelijk een databeveiligingsrisico zijn. Als iemand bijvoorbeeld in buitenkantooruren of in het weekend werkt aan data of mailt naar een niet @belastingdienst.nl adres gaat een trigger af en wordt een mail naar de betreffende medewerker en zijn leidinggevende gestuurd. De leidinggevende kan besluiten om indien melding te doen aan de privacy en security functionaris van DF&A.

3.DF&A zorgt ervoor dat toegang tot data aansluit op werkzaamheden die bij een functie passen. Autorisaties van medewerkers zijn gestructureerd per project of datagebied, maar ook op basis van functie en rol binnen het project. Daarnaast controleert de verantwoordelijke leidinggevende volgens een vastgestelde procedure handmatig autorisaties van medewerkers. Een keer per maand worden alle autorisaties gecontroleerd.

8. Nieuw btw-identificatienummer

Spreeklijn

- Door realisatie van de factuurvariant in 2019 hebben we voldaan aan de eis van de Autoriteit Persoonsgegevens om per 1 januari 2020 het BSN uit het btw-identificatienummer te halen. De AP heeft de minister van Financiën formeel bericht dat de Belastingdienst voldaan heeft aan het opgelegde verwerkingsverbod. Ik zal uw Kamer de brief van de AP doen toekomen.

Factsheet

- Bij brief van 19 december 2018 is de Tweede Kamer door de staatssecretaris van Financiën geïnformeerd over zijn besluit om het advies van de commissie van deskundigen over te nemen en de factuurvariant per januari 2020 te realiseren.

- De factuurvariant houdt in dat de ondernemer eenmanszaak een btw-identificatienummer krijgt waarmee hij naar buiten treedt (bijv. factureert) waarin zijn Burgerservicenummer (BSN) niet is opgenomen, en een omzetbelastingnummer waarin zijn BSN wel is opgenomen voor communicatie met de Belastingdienst (bijv. doen van aangifte btw). Dit gebeurt om zijn privacy beter te beschermen.

- 1,3 mln bestaande ondernemers eenmanszaken met een eenmanszaak hebben in 2019 een nieuw btw-identificatienummer ontvangen dat per 1 januari 2020 moet worden gebruikt. Startende ondernemers eenmanszaken krijgen dit nummer bij aanvang van hun onderneming van de Belastingdienst. Dit nieuwe btw-identificatienummer is niet langer gerelateerd aan het BSN

van de ondernemer.

- De Belastingdienst is er in geslaagd de noodzakelijke functionaliteit volgens planning op te leveren in 2019. Deze nieuwe functionaliteit past in de nieuwbouw van het OB-systeem dat ernstig verouderd is en zo snel mogelijk moet worden vervangen.

- Hiermee is voldaan aan de eis van de Autoriteit Persoonsgegevens om per 1 januari 2020 het BSN uit het btw-identificatienummer te halen.

Verwerkingsverbod van de Autoriteit Persoonsgegevens

- Op 4 december 2018 heeft de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) een verwerkingsverbod opgelegd voor het gebruik van het burgerservicenummer (BSN) in het btw-identificatienummer door de Belastingdienst.

- Het verwerkingsverbod is op 1 januari 2020 ingegaan.

- De Belastingdienst heeft maatregelen genomen.

- De Belastingdienst heeft vóór de deadline een nieuw btw-identificatienummer zonder BSN verstrekt aan ondernemers; 'factuurvariant'.

- De AP heeft na controle geconcludeerd dat dat de Belastingdienst voldoende maatregelen heeft getroffen naar aanleiding van het in 2018 door de AP opgelegde verwerkingsverbod; zie de brief van de AP van 30 januari 2020.

- Gelet daarop heeft de AP het dossier gesloten.

- Het voorgaande laat onverlet dat het verwerkingsverbod van kracht blijft.

Q&A nieuw btw-identificatienummer (BSN uit btw-identificatienummer)

1. **Krijgen ondernemers hun btw-nummer nu op tijd van de Belastingdienst?**

A:

- Startende ondernemers eenmanszaken ontvangen bij inschrijving bij de KvK vanaf 1 januari 2020 een brief van de Belastingdienst. Hierin staat uitgelegd dat zij binnen twee weken hun omzetbelasting en hun btw-identificatienummer krijgen. Deze termijn wordt door de Belastingdienst gehaald.

- Door de aanvullende processtappen die nodig zijn om naast het omzetbelastingnummer een btw-identificatienummer te verstrekken is de behandeltijd van aanvragen voor een omzetbelastingnummer en btw-identificatienummer wel toegenomen van vijf naar acht werkdagen. Dit kan nog langer duren als sprake is van vragen van de Belastingdienst vanuit het risico gerichte toezicht op startende ondernemers.

9.FSV

Spreeklijn

- U heeft een aantal vragen gesteld over de fraude-aanpak en FSV.
- Ik wil met u doorpraten over FSV en de fraude-aanpak van de Belastingdienst en ik snap dat ik uw geduld op de proef stel. Maar pas als ik meer informatie boven tafel heb kan ik de inhoudelijke antwoorden geven.
- In de brief van 28 april jongstleden zijn wij ingegaan op de problematiek ten aanzien van FSV en welke zaken niet goed zijn gegaan. Helaas hebben wij ook moeten constateren dat nog veel onduidelijk is.
- Op 26 mei jongstleden hebben wij u geïnformeerd over de voortgang van het onderzoek en daarbij aangegeven dat we het vervolg in twee fases indelen:
    - **De eerste fase** richt zich op het in kaart brengen van en FSV en FSV-achtige applicaties waarbij er tevens direct beheersmaatregelen worden genomen die ervoor moeten zorgen dat de geconstateerde problemen bij FSV en mogelijke vergelijkbare applicaties niet meer kunnen voorkomen. KPMG heeft als externe en onafhankelijke partij de opdracht gekregen om dit onderzoek te doen.

- **De tweede fase** richt zich op de eventuele negatieve gevolgen hiervan voor burgers en bedrijven. Tevens zullen wij in deze fase kijken naar de fraudeaanpak van de Belastingdienst en bezien of daar verbeteringen bij nodig zijn.

- Naar aanleiding van de brief van 26 mei jongstleden heeft uw Kamer het verslag van een schriftelijk overleg toegestuurd.
- Ons streven is om uiterlijk deze zomer een brief te sturen waarin we uw Kamer nader informeren over de conclusies uit fase 1.

Achtergrondinformatie:

De volgende aspecten worden in het onderzoek van KPMG betrokken:

1. De precieze werking en gebruik van FSV door de diverse dienstonderdelen van de Belastingdienst. Het effect van de precieze werkwijze met FSV voor burgers en bedrijven is hiervan een onderdeel.

2. Er wordt onderzocht of er met FSV vergelijkbare applicaties en toezichtprocessen bij de Belastingdienst bestaan.

3. Onder welke condities FSV en eventueel vergelijkbare systemen (weer) kunnen worden ingezet, welke acties er nodig zijn voor deze systemen en de bredere fraudebestrijding bij de Belastingdienst en hoe eventuele alternatieven eruit kunnen zien.

Inmiddels heeft u besloten dat de door de Belastingdienst intern gestarte onderzoeken naar:

- de informatiestromen en fraudemeldpunten

- en de waarborgen behandeling fraudesignalen

ook zullen worden meegenomen in het externe onderzoek.

10. Etnisch profileren / Dubbele nationaliteit

Bijdrage Spreeklijn etnisch profileren

- **Etnisch profileren** is nooit goed te praten en **keur ik ten strengste af**.
- Het onderscheid maken op grond van nationaliteit acht ik zonder expliciete wettelijke grondslag onwenselijk.
- Het enkele feit dat iemand een andere **nationaliteit** heeft mag zonder **expliciete wettelijke grondslag** geen reden zijn om iemand anders te behandelen.
- Wel wil ik hier graag een belangrijk **onderscheid** benoemen tussen het gebruik van nationaliteit en etnisch profileren.
- Het gebruik van nationaliteit wil niet zeggen dat er ook sprake is van etnisch profileren.
- Het gebruik van nationaliteit is **juridisch** bezien onder bepaalde omstandigheden toegestaan en soms ook noodzakelijk in het toezicht.
    - Dit is bijvoorbeeld het geval als de nationaliteit van burger een rol speelt in de wetgeving die wij moeten uitvoeren.
- Het maakt uit hoe en waarom het selectiecriterium wordt ingezet.

- Hoe dan ook, van de Belastingdienst mag verwacht worden dat hij **iedereen gelijk** en op grond van **objectieve en relevante gegevens behandelt**.
- Daarom wil ik dat – indien nationaliteit om een reden noodzakelijk is om te gebruiken in het toezicht – hier een **expliciete wettelijke grondslag** voor geregeld wordt. Deze beleidsmatige keuze van mijn voorganger volg ik.

Factsheet risicoselectie binnen de Belastingdienst (blauw)

Omdat de capaciteit van de Belastingdienst beperkt is, moeten er keuzes in het toezicht gemaakt worden in de inzet van verschillende instrumenten. Deze keuzes worden gemaakt op basis van het nalevingsgedrag van belastingplichtigen. Om het risico van niet-naleving te bepalen maakt de Belastingdienst in zijn toezicht op aangiften onder meer gebruik van risicomodellen en selectieregels. Daarnaast is de kennis en het geoefende oog van medewerkers een belangrijke factor in het toezicht. Tot slot kunnen medewerkers in specifieke toezichtzaken gebruik maken van lijsten en applicaties (zoals query's en lokale applicaties).

Risicomodellen: Een risicomodel schat de kans op een correctie van bijvoorbeeld aangiftes, gebaseerd op een set van variabelen die correcties van historische aangiftes zo goed mogelijk verklaren. Risicomodellen geven op basis van deze historische patronen een indicatie (een risicoscore) van het in de

toekomst voorkomen van een bepaalde, vooraf gedefinieerde, uitkomst. Dat kunnen fouten zijn in aangiften maar bijvoorbeeld ook bijzondere fenomenen (zoals fraude).

Selectieregels: als onderdeel van een selectiemodule worden selectieregels vastgesteld op basis van de kennis en expertise van medewerkers van de Belastingdienst. Hierbij kan gedacht worden aan vakkennis, kennis van wet- en regelgeving of ervaringen uit voorgaande jaren. Met deze selectieregels worden één of meer specifieke onderdelen van de aangifte getoetst, bijvoorbeeld of een specifieke aftrekpost hoger is dan een bepaald normbedrag.

Selectieregels zijn **"als-dan"** regels op basis van de wet en kennis en ervaring van medewerkers, die leiden tot uitworp. De behandelaar krijgt uitsluitend een globale beschrijving op basis waarvan de selectie plaatsvindt, maar niet de selectiecriteria te zien op basis waarvan een aangifte is geselecteerd.

Omdat er meer aangiften worden uitgeworpen op basis van selectieregels dan dat er toezichtscapaciteit is, vindt er vervolgens een nadere selectie plaats. Afhankelijk van de capaciteit en keuzes in het toezicht worden de uitgeworpen aangiften behandeld door een medewerker.

Query's zijn een verzameling van gegevens die uit meerdere gegevensbronnen komen.

Nationaliteit

In de CAF zaken bleek nationaliteit een rol te hebben gespeeld in het toezicht door de BD.

Het gebruik van nationaliteit in selectiemodules is toegestaan als daar een rechtvaardiging in privacywetgeving (met name de AVG) voor bestaat. Een gevaar dat daarin schuilt, is dat er een ongerechtvaardigd onderscheid wordt gemaakt. **Om die reden heeft uw ambtsvoorganger Menno Snel, naar aanleiding van de Toeslagenaffaire, in een brief van 15 november 2019 aan de TK toegezegd nationaliteit niet meer te gebruiken ten behoeve van de handhavingstaak van de**

Belastingdienst, tenzij er een expliciete wettelijke grondslag voor bestaat. Ook is toegezegd dat in de overige gevallen nationaliteit voor eind 2019 uit de systemen is verwijderd.

In de Voorgangsrapportage Toeslagen die op 28 april jl. naar de TK is gestuurd is de tekst opgenomen dat tweede nationaliteit uit alle risicomodellen en selectieregels is verwijderd. En dat eerste nationaliteit alleen nog is opgenomen als daar een wettelijke grondslag voor bestaat. Deze tekst was gebaseerd op eerdere uitvragen die waren gedaan bij de verschillende directies.

Naar aanleiding van vragen van Trouw en RTL over deze passage is opnieuw navraag gedaan bij de verschillende directies. Daaruit bleek er nog één selectieregel in de selectiemodule voorlopige aanslag inkomensheffing te zijn waarin nationaliteit was opgenomen, zonder dat daar een wettelijke grondslag voor was. Dat gebruik is per 15 mei jl. stopgezet.

Op 11 mei jl. is een rectificatiebrief naar de TK

gegaan. Naar aanleiding daarvan heeft de TK in een SO van 15 mei 2020 vragen hierover gesteld. Gestreefd wordt naar verzending voor of rond het zomerreces.

Tot slot is in de brief van 11 mei jl. een aanbod gedaan voor een technische briefing over risicomodellen en selectieregels. De Kamer ontvangt op korte termijn een reactie op haar brief n.a.v. dit aanbod. PM check moment verzending brief en AO 23/6.

Onderzoeken bij de Belastingdienst

Er is in 2019 een extern onderzoeken bij Datafundamenten & Analytics (DF&A) afgerond.

1. **Risicoselectie:** De Algemene Rekenkamer (ARK) gaf op 11 juni 2019 naast een aantal aanbevelingen, een positief oordeel over het gebruik van risicomodellen.

Lopende externe onderzoeken

De ADR is eind 2019 gevraagd om in 2020 onderzoek te doen naar de wijze van totstandkoming van

risicomodellen, selectieregels, data-analyses en query's bij de Belastingdienst (incl. Toeslagen), in kaart te brengen welke waarborgen daarbij gelden en hoe deze getoetst worden. De ADR heeft deze opdracht aangenomen en recentelijk is een projectleider aangesteld die zo spoedig mogelijk de opdrachtformulering gaat uitwerken en een bijbehorend tijdpad vaststelt. De Functionaris voor Gegevensbescherming van de Belastingdienst wordt hierbij betrokken.

De **Autoriteit Persoonsgegevens** (AP) doet onderzoek of de Belastingdienst (bijzondere) persoonsgegevens waaruit ras of etniciteit blijkt mogelijk onrechtmatig (heeft) verwerkt. Meer specifiek richt dit onderzoek zich op het verwerken van gegevens omtrent de tweede nationaliteit in het Toeslagen systeem en/of in het kader van de controle op de toeslagen voor kinderopvang.

Daarnaast onderzoekt de AP of de Belastingdienst vanaf in ieder geval juni 2016 geautomatiseerde besluitvorming en/of profilering gebaseerd op

bijzondere categorieën van persoonsgegevens - meer specifiek de tweede nationaliteit - mogelijk in strijd de AVG toepast of heeft toegepast in het kader van controle op de toeslagen voor kinderopvang.
De [redacted] Belastingdienst heeft in zijn brief van 1 november 2019 de AP in overweging gegeven risicomodellen, te weten het (totstandkomings)proces voor risicomodellen, de selectieregels en data-analyse bij Belastingdienst/Toeslagen in het onderzoek te betrekken.
De Belastingdienst is in afwachting van de resultaten van het AP-onderzoek. Het is nog niet bekend wanneer het wordt afgerond.

KPMG doet momenteel onderzoek **naar systemen die lijken op FSV**. Hierin zal worden onderzocht of de Belastingdienst persoonskenmerken (waaronder nationaliteit) op een rechtmatige manier heeft verwerkt in deze systemen.

De **Nationale Ombudsman** is dit jaar een onderzoek gestart naar de wijze waarop *overheden* omgaan met klachten over etnisch profileren. Dit onderzoek moet

leiden tot een helder kader voor de behandeling van klachten over etnisch profileren.

Tot slot is de **Algemene Rekenkamer** (ARK) dit jaar een onderzoek gestart naar voorspellende en voortschrijvende algoritmes die door de Rijksoverheid worden gebruikt. De ARK gaat op onafhankelijke wijze beoordelen hoe algoritmes bij de rijksoverheid in de praktijk functioneren en welke verbeteringen mogelijk zijn. Ook bij de Belastingdienst heeft de ARK in het kader van dit onderzoek vragen gesteld.

Juridisch toegestaan selecteren op nationaliteit

Q. Is selecteren naar nationaliteit juridisch toegestaan?

A.

- Laat ik vooropstellen dat er geen ongerechtvaardigd onderscheid mag worden gemaakt. Onder omstandigheden is selecteren naar nationaliteit echter toegestaan.
- Er moet een rechtvaardiging voor bestaan.
- • Zo een rechtvaardiging is bijvoorbeeld een wettelijke grondslag. Daarbij moet de selectie noodzakelijk zijn. Dat houdt in dat het zo beperkt mogelijk moet worden toegepast (proportionaliteit) en dat er geen andere, minder ingrijpende manier is om hetzelfde resultaat te bereiken (subsidiariteit).
- Het controleren van nationaliteit is niet per definitie hetzelfde als etnisch profileren. Het maakt uit hoe en waarom het selectiecriterium wordt ingezet.

Voorbeeld:

Voorbeeld 1:

- Artikel 3 van de Successiewet.
- Hierin staat dat de erfenis en schenkingen van **een Nederlander die niet meer in Nederland woont**, belast worden.

- Deze regel geldt **tot tien jaar**, nadat de Nederlander Nederland heeft verlaten.
- Om op deze regel toezicht te houden, **moet nationaliteit verwerkt worden**:
    1. De Nederlandse nationaliteit moet vastgesteld worden.
    2. Bijgehouden moet worden, hoe lang iemand al buiten Nederland woont

Ter toelichting – niet om uit te spreken:

- Andere rechtvaardigingsgronden uit de AVG zijN:
    - Toestemming van de burger
    - Verwerking noodzakelijk om een overeenkomst uit te voeren.
    - Verwerking is noodzakelijk om vitale belangen van de burger of andere nte beschermen
    - De verwerking is noodzakelijk om de gerechtvaardigde belangen van de verwerker, of andere burgers te beschermen. Let op: hier speelt een belangenafweging.

Beleidsmatige invulling

Q: Hoe is het selecteren naar nationaliteit beleidsmatig ingevuld?

A.

- Beleidsmatig is door mijn voorganger besloten selectie op grond van nationaliteit af te schaffen tenzij er een expliciete wettelijke basis voor is.
- Hierdoor wordt voor iedereen duidelijk wanneer het gebruik van nationaliteit toegestaan is en wordt de kans op een ongerechtvaardigd onderscheid op basis van nationaliteit verminderd.
- Daarom vraagt het registreren en gebruik van nationaliteit grote zorgvuldigheid.
- Ik wil dat dit alleen gebeurt, als er een expliciete wettelijke grondslag is voor het verwerken van nationaliteit en dit noodzakelijk is voor taken in het toezicht of de dienstverlening.

10. Etnisch profileren overheidsbreed/tweede nationaliteit

Q: Kunt u garanderen dat etnisch profileren niet breder voorkomt binnen de overheid, zoals de Nationale Ombudsman recent suggereerde in een interview?

A.

- Het discriminatieverbod, neergelegd in artikel 1 van de Grondwet, geldt voor alle overheidsinstanties.
- Er ligt dus bij alle lagen van de overheid een verantwoordelijkheid voor de voorkoming en bestrijding van discriminatie.
- Er zijn recent vragen gesteld door uw Kamer over etnisch profileren door de overheid.
- Deze vragen zijn op 11 juni jongstleden beantwoord in de Voortgangsrapportage Discriminatiebestrijding, door de verantwoordelijke bewindspersonen.
- De minister van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties coördineert deze voortgangsrapportage. PM ONDER

VOORBEHOUD VAN VERZENDING VGR OP 11-06. LATERE CHECK OP NODIG.

Verbetermogelijkheden tegengaan discriminatie

Q. Welke concrete verbetermaatregelen heeft de Belastingdienst genomen om etnisch profileren en/of discriminatie tegen te gaan.

A.

- Er zijn inmiddels verschillende stappen gezet. Maar nog niet voldoende.
- Of wij nu alle gevallen waar we nationaliteit gebruiken boven tafel hebben, kan en durf ik nog niet te zeggen.
- De Belastingdienst werkt met bijna 30.000 medewerkers op verschillende kantoren, met veel verschillende systemen en maakt gebruik van heel veel gegevens voor het toezicht.
- Dat maakt het **niet eenvoudig** om daar op korte termijn een volledig beeld van te krijgen. Daar zijn wij wel druk mee bezig, maar dat kost tijd.
- Wat voor mij uitermate belangrijk is, is hoe we ervoor kunnen zorgen dat in het toezicht, **elke vorm van vooringenomenheid** ten aanzien van nationaliteit wordt **voorkomen**.

- Daarvoor zijn al een **aantal stappen** ondernomen, terwijl ik het onderzoek van de Autoriteit Persoonsgegevens afwacht:

- **Allereerst** is een **Belastingdienst brede uitvraag** gedaan of en waar nationaliteit nog gebruikt wordt en of het gebruik wel is gebaseerd op een expliciete wettelijke basis.
- **Verder** wordt in het **externe onderzoek** naar aanleiding van het dossier FSV, ook expliciet het gebruik van nationaliteit meegenomen.
- Ook organiseert de Belastingdienst **bewustwordings- en kennissessies**, onder andere in het licht van de AVG.
    - **De ontwikkelingen** rondom het gebruik van nationaliteit vragen nadrukkelijk aandacht en **worden hierin meegenomen**.
- **Tot slot** is de **ADR** gestart met een **onderzoek naar de wijze van totstandkoming** van risicomodellen, selectieregels, data-analyses en query's bij de Belastingdienst. Als de opdracht en de aanpak rond zijn, kan een meer definitieve planning gemaakt worden.

- Daarbij wordt ook onderzocht welke **waarborgen** gelden en hoe deze getoetst worden.
- Aan de hand van deze acties zullen de processen en de manier van werken van de Belastingdienst wordt aangepast.
- In het beantwoorden van de vraag hoe we dit naar de toekomst toe **voorkomen** kijk ik ook naar de **cultuur** van de Belastingdienst.
- Burgers, bedrijven en ook medewerkers verdienen een **dienst die betrouwbaar, benaderbaar en behulpzaam** is.
- Naar aanleiding van de **actualiteit** en de recente uitkomsten van het **externe cultuuronderzoek herijken** we de **bestaande aanpak**.
- Hierin nemen we ook de inzichten van het **medewerkersonderzoek**, de **FNV-enquête** en de observaties van de **externe klankbordgroep** mee.
- Ook werken de directies hieraan mee, met **nadrukkelijke inbreng van de werkvloer**. Het is cruciaal dat de aanpak door hen herkend en ondersteund wordt.

- Zoals toegezegd informeer ik samen met mijn collega Vijlbrief voor het zomerreces hoe we **de bestaande aanpak leiderschap en cultuur hernemen**

Openbaar maken selectieregels

Q. Waarom kunnen we selectieregels niet zomaar openbaar maken?

A.

- Selectieregels kunnen niet zomaar openbaar gedeeld worden
- Dit **zegt namelijk veel** over de **manier** waarop we **toezicht** houden op de grote stromen aangiften.
- Hypothetisch voorbeeld:
    - Er wordt een selectieregel ingezet die afgaat bij een aftrekpost van meer dan €1.000.
    - Delen daarvan kan leiden tot wat wordt aangeduid als "gaming the system"; bijvoorbeeld door ten onrechte een aftrekpost op te voeren voor een bedrag **net onder de bekende grens**, bijvoorbeeld €999.
    - **Daarmee worden die aftrekposten** dan mogelijk bewust aan het toezicht onttrokken, omdat men de grenzen gaat 'gebruiken'.
- **Het delen van informatie over selectieregels, kan daarmee van invloed zijn op de**

belastingopbrengsten en de compliance.

Opbouw selectiemodule

Q: Hoe was de selectiemodule voor de verzoeken om voorlopige aanslagen opgebouwd?

A.

- De selectiemodule voor verzoeken om voorlopige aanslagen, onderzoekt **de kans op potentiële risico's** in een verzoek om een voorlopige aanslag.
- De module als geheel bevat **tientallen selectieregels** en iedere selectieregel kan **meerdere criteria** bevatten.
- In de **selectieregel die nationaliteit** bevatte, zaten in totaal **vijf criteria** waarvan nationaliteit er een was.
- Naast nationaliteit, zagen de criteria onder meer op de grootte van aftrekposten en op loongegevens.
- Alleen als een verzoek aan **alle vijf de criteria voldeed**, werd deze **geselecteerd** voor een **handmatige beoordeling.**

- Ook de overige tientallen selectieregels kunnen leiden tot een selectie voor een handmatige beoordeling.

Bij doorvragen over gebruik nationaliteit:

- Uw Kamer heeft **op vrijdag 15 mei** vragen gesteld over het gebruik van nationaliteit in de risicomodellen en selectieregels van de Belastingdienst.
- Graag kom ik op dit specifieke punt terug in die beantwoording.

Bij doorvragen over gebruik opbouw selectiemodules:

- Voor dit onderwerp is aan uw Kamer een technische briefing aangeboden. PM datum bekend?
- Tijdens die technische briefing zal een uitgebreidere toelichting worden gegeven op de het gebruik van risicomodellen en selectieregels.

Onderzoek AP

Q: Waar doet de Autoriteit Persoonsgegevens precies onderzoek naar?

A.

- De Autoriteit Persoonsgegevens onderzoekt of de Belastingdienst vanaf in ieder geval 6 januari 2014 tot heden (bijzondere) persoonsgegevens waaruit ras of etnische afkomst blijkt, mogelijk onrechtmatig heeft verwerkt. Meer specifiek richt het onderzoek zich op het verwerken van gegevens omtrent tweede nationaliteit in het Toeslagen VolgSysteem en in het kader van controle op de toeslagen voor kinderopvang.
- Daarnaast onderzoekt de Autoriteit Persoonsgegevens of de Belastingdienst vanaf in ieder geval juni 2016 geautomatiseerde besluitvorming en/of profilering gebaseerd op bijzondere categorieën van persoonsgegevens mogelijk in strijd met de AVG toepast, of heeft toegepast in het kader van controle op de toeslagen voor kinderopvang. Meer specifiek ziet dit onderzoek op het gebruik van de tweede nationaliteit.

Afronding onderzoek AP

Q. Wanneer is het onderzoek van de Autoriteit Persoonsgegevens van de Belastingdienst/Toeslagen afgerond?

A.

- Het is niet bekend wanneer het onderzoek is afgerond. Ik acht het van belang dat de Autoriteit Persoonsgegevens de tijd neemt die zij nodig acht om het onderzoek zorgvuldig uit te voeren. Ik wacht de uitkomst met belangstelling af en verleen uiteraard volledige medewerking.

Procedureel antwoord, bij andere vragen over nationaliteit in risicomodellen en selectieregels

- Uw Kamer heeft **op vrijdag 15 mei** vragen gesteld over het gebruik van nationaliteit in de risicomodellen en selectieregels van de Belastingdienst.
- Uw vraag raakt hieraan. Graag verwijs ik u naar de eerder verstuurde antwoorden.

11. eHerkenning

Voorstel: tekst toevoegen als we weten hoe de brief voor de compensatieregeling wordt ontvangen en de vragen van het SO van 14 mei zijn beantwoord.

Factsheet E-herkenning

- eHerkenning is een authenticatiemiddel voor ondernemers.
- De Minister van BZK is verantwoordelijk voor het eTD stelsel waar eHerkenning onder valt. Als een leverancier aan de door BZK gestelde eisen voldoet wordt het toegelaten tot het stelsel.
- Op dit moment zijn 6 leveranciers toegelaten.
- Het Agentschap Telecom is toezichthouder op het stelsel.
- De kosten van het stelsel worden gedragen door de gebruikers van het stelsel, (overheids)organisaties die diensten aanbieden, ondernemers die deze diensten afnemen en de erkende leveranciers van eHerkenningsmiddelen.
- eHerkenningsmiddelen moeten door een bedrijf worden aangeschaft bij een door BZK erkende leverancier. Een algemeen eHerkenningsmiddel kost gemiddeld 45 euro per middel per jaar. Alle leveranciers bieden ook een speciaal Belastingdienst eHerkenningsmiddel aan tegen een bedrag dat rond de 20 euro per jaar ligt. Dit in tegenstelling tot DigiD voor burgers, dat wordt 'uitgegeven' door de overheid en bekostigd uit belastingopbrengsten.
- Op dit moment is eHerkenning niveau 3 het enige middel dat op niveau 'substantieel' (meerfactor authenticatie) beveiliging van persoonsgegevens biedt in het domein van ondernemers. Alle gegevens die worden gedeeld (o.a. via de portalen van de Belastingdienst) moeten ingevolge de AVG op

niveau substantieel worden beveiligd.

- Meer dan 400 organisaties zijn aangesloten op eHerkenning. De Belastingdienst, maar ook o.a. het UWV, vraagt niveau 3 gelet op de privacy gevoeligheid van de persoonsgegevens.
- eHerkenning is onder de eIDAS verordening genotificeerd door de Europese Commissie en moet ook worden geaccepteerd door andere lidstaten.

Acceptatie eHerkenning

- De Wet Digitale Overheid (WDO) voert voor eHerkenning een acceptatieplicht in. Dat betekent dat de Belastingdienst dit middel moet accepteren als iemand er mee wil inloggen.
- Het voorstel WDO is op 18 februari 2020 aangenomen door de TK. In de EK vindt op 30 juni een deskundigen

bijeenkomst plaats.

- Vooruitlopend op de WDO is door EZK de keuze gemaakt om alleen private inlogmiddelen te hanteren als toegangsmiddel tot dienstverlening van de overheid aan bedrijven, ook business-to-business te gebruiken.
- Om het afspraken stelsel elektronische toegangsdiensten (eTD) met marktwerking in de benen te helpen hebben KvK, Belastingdienst, UWV, RVO, RDW en gemeente Den Haag een intentieverklaring ondertekend in 2017. De intentieverklaring is gesloten tussen alleen uitvoeringsorganisaties. Ondernemers en leveranciers zijn hierbij geen partij geweest.
- Met de intentieverklaring is gestart met het invulling

gegeven aan beleid en de transitie naar eHerkenning door de eigen, organisatie specifieke authenticatiemiddelen uit te faseren.

- Een zeker volume aan aansluitingen was voorwaardelijk

voor marktpartijen om noodzakelijke investeringen te doen. Gezien de omvang van het volume van de Belastingdienst is het succes van eHerkenning daarvan sterk afhankelijk.

Beveiliging gegevens (AVG)

- Overheidsinstanties, waaronder de Belastingdienst, moeten in overeenstemming met de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) handelen.
- De Autoriteit Persoonsgegevens spreekt uitvoeringsorganisaties hier ook dwingend op aan, zoals ook is gebeurd bij het UWV.
- De Belastingdienst heeft daarom de eis gesteld dat organisaties voor het doen van de aangiftes loonheffingen en vennootschapsbelasting via het ondernemersportaal per 1 januari 2020 een inlogmiddel dienen te gebruiken dat ingevolge Verordening (EU) nr. 910/2014 (de zogeheten eIDAS-verordening) voldoet aan het beveiligingsniveau 'substantieel' en bij de Europese Commissie is genotificeerd.
- Ondernemers moeten voor toegang tot het EU Traders portal van Douane gebruik maken van eHerkenning niveau 3.

Invoering eHerkenning bij de Belastingdienst

- De Belastingdienst stapt geleidelijk aan over op hogere beveiligingsniveaus voor toegang tot dienstverlening voor zowel burgers als bedrijven.
- Een randvoorwaarde daarbij is dat authenticatiemiddelen van een bepaald beveiligingsniveau voldoende beschikbaar zijn voor gebruikers en dat de authenticatiemiddelen gebruiksvriendelijk zijn. De Minister van BZK is hiervoor verantwoordelijk.
- Voor eHerkenning niveau 3 is het UWV de Belastingdienst voor gegaan. Deze implementatie is op 1 maart 2020 afgerond. Het UWV biedt alternatieve dienstverlening aan op papier.
- De Belastingdienst heeft eerst eHerkenning geïntroduceerd voor diensten op het EU (Customs) Trader Portal van Douane.
- Daarna is eHerkenning geïntroduceerd op MijnBelastingdienst Zakelijk voor aangifte LH en Vpb. Hiervoor is geen alternatief in de vorm van een aangifte op papier omdat de Belastingdienst papier al geruime tijd heeft stopgezet.
- Maatschappelijk intermediairs kunnen inloggen met eHerkenning niveau 2 op MijnBelastingdienst en het Toeslagenportaal. Een verhoging naar niveau 3 is dit voorjaar kort voor de aangifte stopgezet. FNV heeft voor de reeds gedane aanschaf van de middelen op niveau 3 compensatie gevraagd. Deze aanvraag is in behandeling genomen.
- De Belastingdienst loopt bij implementatie van eHerkenning ook tegen de problematiek op van ‘restgroepen’. Dit zijn organisaties die geen eHerkenning kunnen aanschaffen omdat zij niet staan ingeschreven in het handelsregister. De Belastingdienst heeft 3 maart aan de TK per brief en 4 maart in het AO laten weten dat de Belastingdienst zelf

zorgdraagt voor de juiste registratie van de rechtspersonen. Voor restgroepen LH en Vpb wordt compensatie geboden wanneer zij op advies van de Belastingdienst gebruik maken van commerciële software of een fiscaal dienstverlener om aangifte te doen.

- Het portaal van Douane heeft met eHerkenning last van het feit dat grensoverschrijdende machtigingen met eHerkenning nog niet mogelijk zijn.
- De TK heeft in het AO van 4 maart principieel bezwaar gemaakt tegen betalen voor een authenticatiemiddel voor het doen van belastingaangifte.
- De Belastingdienst heeft voor aangiftes LH, Vpb en VHH geen digitaal of papieren alternatief om deze wens in te vullen.
- In de gezamenlijke brief van Stas Vijlbrief met BZK van 12 juni zijn daarom twee maatregelen opgenomen:

  1) Om belastingaangifte weer 'kosteloos' te maken wordt door leveranciers van eHerkenning een speciaal Belastingdienst eHerkenningsmiddel aangeboden waarvan de kosten rond augustus dit jaar kunnen worden teruggevraagd bij RVO. Deze 'compensatieregeling' heeft een duur van 2 jaar.
- 2) Implementaties van eHerkenning die geen kosteloos alternatief hebben en/of geen oplossing bieden voor groepen ondernemers die geen eHerkenning kunnen aanschaffen worden voorlopig niet uitgevoerd. Deze maatregel brengt significante vertragingen met zich mee bij de vernieuwing en modernisering van portalen.

Q. Waarom biedt de Belastingdienst geen mogelijkheid om aangifte op papier te doen?

A.

- Ondernemers doen op basis van de Wet elektronisch berichtenverkeer Belastingdienst al jaren, verplicht, het merendeel van hun aangiften digitaal.
- Zo wordt informatie die nodig is voor het vaststellen van aanslagen op een snelle en efficiënte wijze verwerkt.
- Een efficiënte en soepele uitvoering van de massale processen is een operationele doelstelling van de Belastingdienst.
- Door het gebruik van automatisering wordt bovendien de kans op fouten sterk verminderd en kan de capaciteit van de Belastingdienst doelmatiger ingezet worden (voor controle en toezicht).

Q. Waarom kan je op het portaal MijnBelastingdienst-zakelijk met DigiD basis inloggen als het vereiste niveau bij eHerkenning substantieel is?

A.

- De beveiliging van het portaal moet passend zijn gelet op de stand van de techniek.
- De Belastingdienst stimuleert om in te loggen met een meerfactor authenticatie. Naast gebruiksnaam/wachtwoord wordt gebruik gemaakt van de DigiD app of sms.
- Van DigiD is nog geen variant op niveau substantieel breed uitgerold, in tegenstelling tot eHerkenning.
- Het uitzetten van DigiD basis (gebruikersnaam/wachtwoord) vraagt eerst om een goede oplossing voor minder digivaardigen in de vorm van machtigingsvoorzieningen en (niet digitale) vangnetten.
- De realisatie van goede machtigingsvoorzieningen onder regie van BZK is aanzienlijk vertraagd waardoor het niveau DigiD 'laag' nog niet kan worden uitgezet.

Q. Waarom kan er bij de aangifte omzetbelasting wel met andere inlogmiddelen worden ingelogd?

A.

- Voor de omzetbelasting is het oude portaal (Persoonlijk Domein Ondernemers) nog in werking. De gegevens die op dit portaal worden gedeeld bij de aangifte omzetbelasting vergen gelet op de Algemene verordening gegevensbescherming een mindere mate van beveiliging dan gegevens die op het nieuwe portaal worden gedeeld.
- Het authenticatiemiddel van de Belastingdienst (gebruikersnaam/wachtwoord) volstaat hiervoor.

Q. Hoe is de eis van gebruik van eHerkenning door de Belastingdienst bekend gemaakt?

A.

- De Belastingdienst heeft brieven verstuurd aan de populatie gebruikers die voor het doen van aangifte gebruik maakten van het inmiddels voor de loonheffingen en vennootschapsbelasting afgesloten oude portaal.
- Voor de aangifte loonheffingen zijn brieven verstuurd op 19 september 2019 en 6 december 2019.
- Voor de aangifte vennootschapsbelasting zijn de brieven verstuurd op 19 december 2019.
- Daarnaast zijn brieven gestuurd aan de organisaties die mogelijk geen eHerkenningsmiddel kunnen aanvragen; voor de aangifte loonheffingen is dat gebeurd door middel van brieven van 29 november 2019, voor de aangifte vennootschapsbelasting op 19 december 2019.
- In diezelfde periode zijn verwijzingen opgenomen op de website van de Belastingdienst, in de berichtgeving op Forum Salaris, Forum Fiscaal Dienstverleners en sociale media.

Q. Wat is de wettelijke basis voor invoering van e-Herkenning bij de Belastingdienst?

A

- De wettelijke grondslag is artikel 2:15, eerste lid, van de Awb. Op grond van die bepaling is een bestuursorgaan bevoegd om nadere eisen te stellen aan het gebruik van de elektronische weg. Met betrekking tot de aangifte loonheffingen en vennootschapsbelasting heeft de Belastingdienst van die bevoegdheid gebruik gemaakt door verplicht te stellen dat gebruik wordt gemaakt van authenticatiemiddelen die gelet op de AVG en de eIDAS-verordening voldoen aan het beveiligingsniveau 'substantieel' en bij de Europese Commissie zijn genotificeerd.

- Artikel 3a, tweede lid, AWR geeft de minister de bevoegdheid om bij ministeriële regeling te bepalen op welke wijze het elektronisch berichtenverkeer tussen inhoudingsplichtigen en belastingplichtigen en de Belastingdienst plaatsvindt.

- De Regeling EBV moest nog in overeenstemming gebracht met de gestelde nadere eis over verplicht gebruik van inlogmiddelen die gelet op de eIDAS-verordening voldoen aan beveiligingsniveau 'substantieel' (niveau 3). Dit is met terugwerkende kracht tot 1 januari 2020 rechtgezet.

Q: Waarom mogen maatschappelijke dienstverleners (FNV en CNV) toch nog met een eHerkenningsmiddel op niveau 2 inloggen?

A:

- Bij de behandeling van de Wet digitale overheid zijn knelpunten bij de invoering van eHerkenning besproken, zoals de wachttijden bij sommige leveranciers.
- De FNV en de CNV waren klaar voor de overstap naar het inloggen met eHerkenning niveau 3 per 1 maart, maar andere organisaties hebben mogelijk nog wel last van de knelpunten.
- De Belastingdienst wil eerst de knelpunten oplossen en het politieke debat over de aanschafkosten van eHerkenning afronden, voordat maatschappelijke dienstverleners worden verplicht om eHerkenning niveau 3 te gebruiken.
- De maatschappelijke dienstverleners die al over eHerkenning op niveau 3 beschikken zijn klaar voor de toekomst, waarin gefaseerd stappen zullen worden gezet om het beveiligingsniveau te verhogen.

Q: Waarom worden de oude inlogmiddelen niet ingezet?

A:

- Het inlogmiddel van de Belastingdienst is ontwikkeld om gebruikt te worden in combinatie met het Persoonlijk Domein Ondernemers (PDO), het oude portaal.
- Het niveau van beveiliging van het inlogmiddel van de Belastingdienst is onvoldoende voor de beveiliging van gegevens op het nieuwe portaal MBDz, gegevens op het EU Trader Portal en voor gebruik door maatschappelijk dienstverleners tijdens de aangifte periode.
- eHerkenning is het enige beschikbare middel dat daarvoor een passend beveiligingsniveau biedt.

Q: Wat gaat u doen om belastingaangifte weer gratis te maken?

A:

- Tijdens de behandeling van de Wet Digitale Overheid heeft het lid Middendorp een motie ingediend waarbij hij van mening is dat het principieel onjuist is om te betalen voor het doen van belastingaangifte en verzoekt de regering met een voorstel te komen zodat ondernemers weer gratis digitaal belastingaangifte kunnen doen.
- Deze motie is aangehouden.
- Leveranciers van eHerkenning leveren alleen voor de belastingaangifte een authenticatiemiddel dat tegen een gereduceerd tarief aangeboden en de kosten voor dit Belastingdienst eHerkenningsmiddel kunnen worden teruggevraagd bij RVO vanaf augustus dit jaar.
- Ook krijgen ondernemers die geen eHerkenning kunnen aanschaffen compensatie wanneer zij op advies van de Belastingdienst gebruik maken van een fiscaal dienstverlener of commerciële software om aangifte LH of Vpb te doen. Organisaties die geen eHerkenningmiddel kunnen aanschaffen en alleen aangifte omzetbelasting moeten doen, kunnen dat op de gebruikelijke manier blijven doen.

- Eenmanszaken hoeven geen eHerkenningsmiddel aan te schaffen, zij kunnen (gratis) gebruik blijven maken van DigiD.
- Voor de EU portalen is het niet mogelijk om DigiD te gebruiken, dus voor Douane heb je altijd eHerkenning nodig. Eenmanszaken kunnen vanaf juli 2020 op het EU portaal inloggen met eHerkenning. Tot die tijd maken ze nog gebruik van de papieren stroom.

Q. Klopt het dat er een app wordt ontwikkeld?

A:

- De Minister van BZK is voornemens de vaste kosten voor eHerkenning leveranciers te verlagen door middel van de introductie van een app die het mogelijk maakt om de gegevens uit het identiteitsbewijs digitaal aan een leverancier ter beschikking te stellen. De app is niet voor Q3 2020 beschikbaar.

Q. Moeten Stamrecht en Pensioen Bv's ook eHerkenning aanschaffen?

A:

- Stamrecht en pensioen BV's zijn aangifteplichtig voor de vennootschapsbelasting. Zij krijgen tot het MijnBelastingdienst-zakelijk portaal alleen toegang met eherkenning.

Q. Komt er een onderzoek naar een publiek middel?

A:

- Het lid Van der Molen heeft bij de wetsbehandeling van de Wet Digitale Overheid een motie ingediend die de regering verzoekt te onderzoeken op welke wijze een publiek middel kan worden verschaft, dan wel hoe de eID-ontwikkeling aangegrepen kan worden om een geïntegreerd burger- en bedrijfs- en organisatiemiddel tot stand te brengen.
- Deze motie is aangenomen.
- De minister van BZK heeft aangegeven dat een onderzoek naar een publiek middel mogelijk is.
- De minister van BZK zal de Kamer conform de motie vóór 1 december 2020 informeren.
- In de brief die op 3 maart aan uw Kamer is gestuurd, mede namens de minister van BZK, wordt bevestigd dat MIN BZK een publiek middel onderzoekt.

12. Factsheet voortgangsrapportages

- De Tweede Kamer heeft op PM juni de derde en laatste voortgangsrapportage over het Jaarplan 2019 ontvangen. Deze rapportage was vertraagd, want was toegezegd voor Verantwoordingsdag.
- In de voortgangsrapportage wordt ingegaan op het werk voor de doelgroepen particulieren, toeslaggerechtigden en mkb-ondernemers. Daarnaast gaan we in op de voortgang van Beheerst vernieuwen (ICT, personeel, sturing & beheersing en cultuur).
- Met deze rapportage ronden we de eerste volledige Jaarplancyclus af. Deze nieuwe cyclus is op verzoek van en in overleg met de Kamer geïntroduceerd, met als doel: **navolgbare** en **overzichtelijke verantwoording** op hoofdlijnen. Daarmee moest meer focus komen te liggen op hoe het gaat met de Belastingdienst en minder op actuele discussies en incidenten.
- Deze rapportage gaat dus over het Jaarplan 2019 dat in november 2018 is opgesteld. De plannen en targets in het Jaarplan 2019 zijn voor een deel niet meer de plannen en targets die we nu zouden kiezen.
- Mede met het oog daarop werken we aan een update van het Jaarplan 2020. Daarnaast zal het Jaarplan 2021 weer beter aansluiten bij de actuele doelen en plannen van de Belastingdienst.
- Het zal echter niet zo zijn dat volgende voortgangsrapportages zullen aansluiten bij de aandachtsgebieden van het parlement. In de Tweede Kamer is veel aandacht voor incidenten en de voortgangsrapportages volgen het Jaarplan en daarmee dus de hoofdlijnen van het werk van de Belastingdienst. Daarmee zijn ze complementair aan de andere brieven en rapportages die de Kamer ontvangt.
- Met name de moties- en toezeggingenbrief is het geëigende instrument om de Kamer te informeren over de voortgang

op (het oplossen van) incidenten en zaken die buiten het jaarplan vallen.

Q. Deze rapportage gaat niet in op de problemen van de Belastingdienst, zoals de toeslagenaffaire en FSV. Hoe kan dat?

- De voortgangsrapportages gaan over het Jaarplan.
- Daarmee proberen we overzichtelijk en navolgbaar te rapporteren over de plannen voor de verschillende doelgroepen van de Belastingdienst en over de voortgang van de verbeteraanpak.
- Daarnaast is het ook belangrijk dat we uw Kamer goed informeren over incidenten die zich voordoen en hoe die worden opgelost.
- Daarover blijven we u in andere brieven en rapportages informeren. Dat doen we niet in de voortgangsrapportages, omdat zowel overzichtelijkheid als navolgbaarheid daaronder zouden lijden.

Q. Waarom gaat de voortgangsrapportage niet in op corona?

- De rapportage die u heeft ontvangen ziet op de periode van september tot en met december van 2019. In deze periode had corona nog geen merkbare invloed op de Belastingdienst.
- In de eerste voortgangsrapportage over het Jaarplan 2020 zal dit nadrukkelijk terugkomen.
- Ik verwacht deze rapportage voor het einde van het zomerreces aan uw Kamer te sturen.

Q. Waarom hebben we nog geen update van het Jaarplan ontvangen?

- Aan de update van het Jaarplan 2020 wordt gewerkt. We verwachten deze, als onderdeel van de eerste voortgangsrapportage over het Jaarplan 2020, voor het einde van het zomerreces aan uw Kamer te sturen.
- Uiteraard werken we ondertussen hard aan de aanpak van de problemen bij de Belastingdienst, daarvoor wachten we niet op de update van het Jaarplan.

13. Achterstanden behandeling bezwaarschriften

Factsheet bezwaar

- Bezwaarschriften moeten volgens de Algemene wet bestuursrecht (Awb) binnen zes weken worden behandeld. De Belastingdienst kan deze termijn eenmalig met zes weken verlengen, of langer in overleg met de betreffende belastingplichtige.
- In de begroting is een kpi opgenomen met als streefwaarde dat de Belastingdienst 90% van de bezwaarschriften binnen deze termijn behandelt.
- Deze streefwaarde haalt de Belastingdienst sinds 2013 niet.
- Eind 2018 bleek het percentage tijdig behandelde bezwaren steeds verder te dalen. Toen is gezegd dat we ernaar streven in 2019 de achterstanden weg te werken.
- Dat is voor een deel gelukt, bijvoorbeeld bij de Douane.
- Voor Particulieren bleek de problematiek hardnekkiger, met name omdat de instroom hoger was dan verwacht.
- We streven ernaar in 2020 ingediende bezwaren exclusief box 3 voor de directie Particulieren binnen de Awb-termijn te behandelen. Daartoe is bijvoorbeeld extra capaciteit beschikbaar gekomen. Tegelijkertijd ligt er nog een oude voorraad uit 2019, waarvan de termijn grotendeels is overschreden. **Daarom is het niet haalbaar om de norm van 90% in 2020 al te halen.**

- Ook bij MKB vraagt de bezwaarbehandeling nog bijzondere aandacht. MKB heeft verschillende maatregelen genomen, zoals de inzet van extra capaciteit, meer managementaandacht voor het halen van de termijnen. Ook wordt er gewerkt aan het verbeteren van managementinformatie.

- We zijn er dus nog niet, maar **zien gelukkig wel dat steeds meer burgers en bedrijven tijdig een reactie ontvangen op hun bezwaar.**

Percentage waarbij is voldaan aan de wettelijke termijn (Awb- percentage)

Directie	2019	2020 t/m mei
Grote ondernemingen	81%	87%
MKB	63%	76%
Particulieren	42%	61%
CAP	88%	95%

Spreektekst bezwaar

- **De afgelopen periode is het de Belastingdienst niet gelukt om alle bezwaarschriften tijdig te behandelen. Dit moet beter.**
- De Belastingdienst **streeft ernaar dat minimaal 90 %** van alle ontvangen bezwaarschriften **binnen de Awb-termijn** wordt behandeld.
- Uw Kamer is daar meermaals over geïnformeerd door mijn ambtsvoorganger.
- We zien dat de maatregelen vruchten afwerpen en dat steeds meer burgers en bedrijven tijdig een reactie op hun bezwaar ontvangen. Tegelijkertijd zijn we er nog niet en we zullen daarom de komende maanden hard blijven werken aan het wegwerken van achterstanden.

Q. Wat kunt u doen voor de burger die op de behandeling van zijn bezwaar moet wachten?

A.

- **Het belangrijkste dat de Belastingdienst kan doen is zo snel mogelijk de bezwaarschriften behandelen.** Daar doet de Belastingdienst alles aan.
- Als dat niet lukt, kan de burger de Belastingdienst in gebreke stellen. De Belastingdienst kan dan een dwangsom verschuldigd zijn.
- Daarnaast kan de belastingplichtige vanaf het moment dat de dwangsom gaat lopen tegen het uitblijven van een beslissing in beroep gaan bij de rechtbank.

14. Personeel en werving

Kernboodschap

- De Belastingdienst moet de komende jaren een grote wervingsinspanning leveren om de uitstroom op te vangen. Er wordt geïnvesteerd in het op peil houden van de wervingscapaciteit. In 2020 is er sprake van meer instroom dan uitstroom.
- In 2019 heeft de Belastingdienst een groot aantal nieuwe medewerkers verwelkomd en het instroomproces verder verbeterd. De wervingsopgave van 2019 is met een uitloop van twee maanden behaald. Continue werving blijft ook de komende tijd echter noodzakelijk. Het aantrekken van personeel blijft dan ook mijn aandacht hebben.

Algemene spreektekst

- De Belastingdienst heeft sinds april 2018 volledig ingezet op een nieuwe en intensievere wervingsaanpak.
- De dienst moet ook de komende jaren een grote wervingsinspanning leveren om de voorziene uitstroom op te vangen.
- **De werving draait op volle toeren. Er wordt verder geïnvesteerd in de wervingscapaciteit.** We hebben in voorgaande jaren een versneld proces ingericht en dit **heeft in 2019 zijn vruchten afgeworpen.**
- Al met al stemmen de resultaten van de intensievere wervingsaanpak mij hoopvol: er is een toename in de bezetting.
- Schaarse categorieën op de arbeidsmarkt waarin geworven wordt, zijn: ICT'ers, accountants, fiscalisten en data-analisten.
- **De wervingsopgave van 2019 is met een uitloop van twee maanden behaald.**
- Er blijft geïnvesteerd worden in de werving wordt verder opgevoerd om ook in 2020 zo veel mogelijk nieuwe medewerkers te laten instromen.
- We hebben wel voldoende kandidaten voor selectiegesprekken, maar door de **COVID19-maatregelen** zijn deze tijdelijk uitgesteld. Vanaf begin april hebben we de gesprekken via een videoverbinding

gevoerd. We kunnen hiermee echter minder gesprekken per dag voeren dan regulier. De gesprekken via videobellen zijn intensiever dan face-to-face gesprekken. Daardoor kan de **vertraging** mogelijk verder oplopen.

- Het aantrekken van goed personeel blijft ook de komende periode mijn **aandacht** hebben.

Factsheet

Hoe ziet de wervingsopgave voor 2020 eruit?

De oorspronkelijke wervingsopgave voor 2020 was 1850 tot 2150 fte externe instroom. Met de aanvullende middelen vanuit de Voorjaarsnota is de meerjarige wervingsopgave toegenomen. Een deel daarvan is reeds ingestroomd. De verwachting is dat Belastingdienst er c.a. 2500 kan realiseren.

Wervingsaanpak

Vanaf juli 2018 is de wervingsaanpak geïntensiveerd:

- De werving- en selectiecapaciteit van de Belastingdienst is stevig uitgebreid.
- **Er wordt continu geworven** voor schaarse doelgroepen, te weten: accountants, fiscalisten, data-analisten en ICT'ers.
- **Er is een selectieboulevard geïntroduceerd**. Daarin vinden alle gespreksronden op één dag plaats en ontvangen sollicitanten, indien geschikt, aan het einde van de dag meteen een aanbod voor een aanstelling. NB: I.v.m. Covid-19 wordt waar mogelijk een digitale variant ingezet, deze is echter minder efficiënt, omdat er vanwege de intensiteit minder gesprekken per dag gepland worden.
- De **doorlooptijd van de selectieprocedure** is sterk

verkort van zes tot acht maanden naar één tot vier maanden.

- De **arbeidsmarktcampagne is gepersonaliseerd** om potentiële kandidaten een beter beeld te geven van het werken bij de Belastingdienst.
- Er is veel aandacht besteed aan het **vergroten** van de **zichtbaarheid** op de arbeidsmarkt via verschillende kanalen, zoals: stages, gastcolleges, arbeidsmarkt-events en vacature- en netwerksites.
- Uiteraard houdt de Belastingdienst vast aan de **bestaande kwaliteitseisen** van zowel de werving als van de nieuwe medewerkers.

Cijfers in- en uitstroom

- **Oorspronkelijke raming 2020**:
  - Instroom 2150 fte
  - Uitstroom -2140 fte
  - Saldo (toename in bezetting) 10 fte
- Met de aanvullende middelen vanuit de Voorjaarsnota is de totale instroomopgave voor 2020 toegenome. Een deel daarvan is reeds ingestroomd, de benodigde resterende instroom wordt in de loop van de komende anderhalf jaar gerealiseerd. De verwachting is dat BD er daarvan c.a. 2500 kan realiseren.
- **Realisatie 2020**:

In maart zijn zoals voorzien veel medewerkers uitgestroomd naar aanleiding van de vertrekregeling. In totaal is 1.179 fte

uitgestroomd tot en met april en is in totaal 837 fte ingestroomd. Per saldo een uitstroom van 342 fte.

Conclusie:

- De geïntensiveerde wervingsaanpak blijkt succesvol voor 2019.
- In 2019 zijn ca. 3100 fte ingestroomd. De wervingsopgave van 2019 van 3450 fte is met een uitloop van twee maanden behaald.
- De werving voor 2020 is in volle gang en de wervingscapaciteit wordt als gevolg van besluitvorming bij Voorjaarnota verder geïntensiveerd.
- De Belastingdienst **blijft aandacht hebben** voor het aantrekken van personeel.
- Het succes van de werving is mede afhankelijk van de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de beschikbaarheid van voldoende gemotiveerde en gekwalificeerde sollicitanten.

Q. Wordt de wervingsopgave van 2020 gehaald?

A.

- De oorspronkelijke wervingsopgave voor 2020 was 1850-2150 fte externe instroom.
- Met de aanvullende middelen vanuit de Voorjaarsnota is de wervingsbehoefte toegenomen. Een deel daarvan is reeds ingestroomd. De verwachting is dat Belastingdienst er daarvan c.a. 2500 kan realiseren.
- De werving- en selectiecapaciteit van de Belastingdienst wordt uitgebreid om in de toegenomen wervingsbehoefte te kunnen voorzien.
- Het kost tijd om de benodigde (extra) instroom te realiseren

Q. Zijn er weer mensen uitgestroomd uit de in 2019 gestarte werknemers?

A.

- Slechts een klein deel van de nieuw ingestroomde medewerkers stroomt binnen een jaar na indiensttreding weer uit. In 2019 was dat minder dan vijf procent.

Q. Welke maatregelen heeft de Belastingdienst genomen om voldoende instroom te blijven realiseren?

A.

- De Belastingdienst heeft maatregelen getroffen om de werving en selectie ook in de huidige situatie rondom Covid-19 zoveel mogelijk te laten doorgaan.
- Inmiddels loopt de werving en selectie met inzet van digitale middelen.
- Door de Covid-19 maatregelen konden selectiegesprekken tijdelijk niet doorgaan. Vanaf begin april worden deze gesprekken via een videoverbinding gevoerd. Door de intensiteit van deze gesprekken worden er minder gesprekken per dag gevoerd dan gebruikelijk. Dit levert vertraging op in de instroom.
- De instroom van nieuwe medewerkers blijft doorgaan. Nieuwe medewerkers worden op afstand ingewerkt. Dit kost wel meer tijd dan gebruikelijk, waardoor het langer duurt voordat zij inzetbaar zijn.
- De Belastingdienst blijft ook in de huidige omstandigheden prioriteit geven aan het aantrekken van voldoende personeel.

Q. Heeft de Belastingdienst voldoende inzicht of het de juiste mensen binnenhaalt?

A.

- De Belastingdienst werft gekwalificeerd personeel. Bij openstelling van een vacature wordt bepaald welke opleidings- en ervaringseisen benodigd zijn voor het uitoefenen van de functie. Dit draagt eraan bij dat de juiste mensen worden geworven.
- **Dezelfde stappen** in de selectieprocedure **worden versneld doorlopen**. Dat zorgt ervoor dat de meest geschikte kandidaat wordt geselecteerd.

15. Schenk- en erfbelasting

Factsheet problematiek

De problematiek bij de erf- en schenkbelasting valt uiteen in drie onderdelen:

1. De problemen in de voortbrenging van de **automatisering**, waardoor achterstanden waren ontstaan,
2. Het handmatig **wegwerken** van de **achterstanden**, met inzet van onder meer een zomertaskforce in 2018 en in 2019 inhaalslagen op wettelijke termijnen, kasstroom, doorlooptijden en voorraden.
3. De **kwaliteit** van het geleverde werk tijdens het wegwerken van de achterstanden.

Factsheet automatisering en aanslagoplegging

- In 2017 moesten we constateren dat de overgang naar de benodigde IV-voorzieningen niet liep zoals gewild. Dat kreeg de aandacht van de TK omdat ook de belastingontvangsten tegenvielen.
- Het oude ICT-systeem kon niet meer worden gebruikt voor nieuwe belastingjaren, maar het nieuwe ICT-systeem was nog niet af.
- De TK is geïnformeerd over de voortgang van de het automatiseringssysteem voor de schenk- en erfbelasting bij brief van < datum > Inmiddels zijn de IV-problemen grotendeels verholpen waardoor de continuïteit van de uitvoeringsprocessen van de schenk- en erfbelasting is geborgd.
- Nagenoeg alle functionaliteiten benodigd om de **erfbelasting** te behandelen en aanslagen op te leggen, voor de belastingjaren tot en met 2020, zijn opgeleverd.

- Ook de functionaliteiten om voorlopige aanslagen **schenkbelasting** voor het belastingjaar 2020 en definitieve aanslagen schenkbelasting voor het belastingjaar 2018 op te leggen zijn opgeleverd.

- Voor de schenkbelasting wordt gewerkt aan de functionaliteit voor de definitieve aanslag 2019.

Factsheet wegwerken van achterstanden

- Door de vertraagde oplevering van de IV-voorzieningen zijn in 2017 en 2018 achterstanden ontstaan.
- De voorraad erfbelasting was opgelopen tot vele tienduizenden aangiften, waardoor nabestaanden langer moesten wachten op zekerheid.
- Extra capaciteit is ingezet om de voorraad terug te brengen.
- In eerste instantie ging dat niet snel genoeg. Daarom werd in 2018 een zomertaskforce ingezet om de voorraden sneller terug te dringen.
- Aan het einde van 2018 had de voorraad een normaal niveau bereikt.
- De Belastingdienst houdt de hoogte van de voorraad aangiften en de productie van aanslagen scherp in de gaten, om te voorkomen dat verjaring optreedt, wat gevolgen zou hebben voor de kasstroom.

Factsheet Kwaliteit

- In het najaar van 2018 heeft de TK aandacht gevraagd voor de kwaliteit van de uitvoering van erfbelasting in de periode dat de Belastingdienst extra capaciteit heeft

ingezet.

- De aanleiding daarvoor waren onder meer berichten uit het notariaat in de media dat de kwaliteit van de aanslagen niet op orde was. Ook zouden nabestaanden met een grote erfenis een brief krijgen met de mededeling dat geen aangifte nodig is. De Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) gaf aan dat de berichten in de media niet van de KNB waren, maar van afzonderlijke notarissen.
- Uw ambtsvoorganger heeft aangegeven dat de Belastingdienst de kwaliteit monitort, bijvoorbeeld door de interne controles. Op basis van de interne waarborgen waren er geen indicaties dat de kwaliteit van het werk slechter was.
- Een van de maatregelen die de Belastingdienst zelf heeft genomen om de kwaliteit te borgen is het uitvoeren van vangnetquery's, waarbij voor grote vermogens is gecontroleerd of ten onrechte een brief is gestuurd met de mededeling dat geen aangifte nodig is.
- Naar aanleiding van vragen van TK-leden is een ADR-onderzoek toegezegd over het uitnodigingenbeleid inzake het doen van aangiften. Dat onderzoek is inmiddels opgeleverd en gedeeld met de TK.
- De TK heeft vervolgens gevraagd om breder te kijken naar de kwaliteit. In een brief aan de TK van 27 februari 2020 wordt nader ingegaan op de onderzoeken die de ADR zal doen (zie ook hierna).

- Daarnaast wordt de **fiscaal juridische kwaliteit van de opgelegde aanslagen** bezien. Daar worden **externe vakinhoudelijke experts** voor gevraagd om onderzoek naar te doen.
- Ook heeft de Belastingdienst zelf vanaf 2019 een verbeterd systeem van kwaliteitsborging opgezet. Daarbij wordt steekproefsgewijs door vaktechnische medewerkers getoetst of de kwaliteit van het uitnodigen voldoende is.

Q. Welke onderzoeken laat u uitvoeren?

A.

- Zoals de minister en ik u hebben geïnformeerd in onze brief aan uw Kamer van 27 februari heb ik de ADR gevraagd om twee aanvullende onderzoeken uit te voeren.

  1. Een onderzoek door de ADR naar de ontwikkeling in de raming en realisatie van erfbelasting over de periode 2016 tot en 2018.
  2. Een onderzoek door de ADR naar de naleving van de voorgeschreven procedures voor de aanslagregeling en het afhandelen van bezwaren in de periode 2017 en 2018.

- De eerste uitkomsten van de ADR-onderzoeken worden in juli verwacht. Tezamen met de minister streef ik ernaar om na het zomerreces de resultaten met uw Kamer te delen.
- Gezien de complexiteit kan het zijn dat er meer tijd nodig is. Ik hou daarom nog een slag om de arm. Daarover wordt u te zijner tijd geïnformeerd.
- Daarnaast wordt de **fiscaal juridische kwaliteit van de opgelegde aanslagen** bezien. Daar worden **externe vakinhoudelijke experts** voor gevraagd om onderzoek naar te doen.

Verjaring

Factsheet verjaring

- Aangiften schenkbelasting – en voor de erfbelasting - komen geleidelijk en in de loop van een belastingjaar binnen.
- Voor aangiften erfbelasting worden direct definitieve aanslagen opgelegd. Naar aanleiding van de aangiften schenkbelasting worden voorlopige aanslagen opgelegd, omdat de vrijstellingen en het tarief op het totaal van de schenkingen tussen dezelfde personen in een jaar van toepassing zijn.
- Een voorlopige aanslag is echter geen formele vaststelling van de verschuldigde belasting. Daarvoor is een definitieve aanslag nodig. Als er geen definitieve aanslag volgt op een voorlopige aanslag, dan moet de betaalde belasting worden teruggegeven.
- In het geval dat tijdig aangifte is gedaan dient de definitieve aanslag binnen drie jaar na het ontstaan van de belastingschuld te worden opgelegd. Als dat niet gebeurt, dan spreken we van verjaring. Wel kan in bepaalde gevallen nog worden nagevorderd.

	Aangifte Schenkbelasting excl. Vrijstelling Eigen Woning	**Aangifte Schenkbelasting Vrijstelling Eigen Woning**
Vóór 1 mei ingediend volgend op het jaar van schenking	Wettelijke termijn: 3 jaar na schenkingsdatum	Wettelijke termijn: 5 jaar na schenkingsdatum

Ná 1 mei ingediend volgend op het jaar van Schenking	Wettelijke termijn: 3 jaar na aangiftedatum	Wettelijke termijn: 5 jaar na aangiftedatum

De verjaring van aanslagen over schenkingen en nalatenschappen in 2017 zal geleidelijk in de loop van 2020 kunnen gaan plaatsvinden. Dit hangt samen met de geleidelijke indiening van aangiften over schenkingen en nalatenschappen in een belastingjaar.

- Daarom is de doelstelling in 2020 om ervoor zorg te dragen de definitieve aanslagen 2017 tijdig vast te stellen.
- De Belastingdienst verwacht hier geen problemen, omdat de verjaringen die in 2020 zouden kunnen plaatsvinden goed in beeld zijn.

Q. Kunnen er aangiften verjaren?

A.

- Het is mogelijk dat er binnen de wettelijke termijn geen definitieve aanslagen worden opgelegd. Dan is er sprake van verjaring.
- Er zijn extra beheersmaatregelen getroffen om verjaring te voorkomen.
- Verjaring speelt op dit moment voor de schenkbelasting voor het jaar 2017 en ouder.
- Er is een bewakingssysteem opgezet om te voorkomen dat verjaring optreedt.
- Binnen de groep medewerkers die zich met zowel de schenk- als met de erfbelasting bezighouden is extra capaciteit ingezet op de definitieve aanslagregeling van de schenkbelasting.
- Ik verwacht dat we voor de aangiften schenkbelasting van het belastingjaar 2017 en ouder tijdig definitieve aanslagen op zullen leggen.

Q. De opbrengst van de erf -en schenkbelasting viel een half miljard tegen. Waarom?

A.

- Zoals mijn ambtsvoorganger u eerder heeft toegelicht is in de Najaarsnota 2017 **het ramingsjaar 2017 met 450 miljoen euro neerwaarts** bijgesteld.
- Die neerwaartse bijstelling was een **vertaling van de tegenvallende kasrealisaties** tot en met oktober 2017 in de jaarraming voor 2017. Dit was dus een **bijstelling van de raming op macro-niveau.**
- De onderliggende factoren zijn niet bekend. De uitvoeringsproblematiek speelde mee omdat inkomsten later binnenkwamen, maar de economische ontwikkelingen kunnen natuurlijk ook een rol spelen.
- De ramingsbijstelling is **niet van onderop op het niveau van aangiftes** gemaakt en **nooit in euro's gekwantificeerd.**
- Om meer inzicht te krijgen in de achterliggende factoren zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd: het CPB heeft naar de ontwikkeling van de grondslag gekeken en de ADR naar het uitnodigingenbeleid. Daarnaast verricht de ADR nu een breder onderzoek naar de uitvoering van de schenk- en erfbelasting.

Q. Heeft u contact met de KNB over de achterstanden bij het aanleveren van testamenten?

A.

- De Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) is een belangrijke ketenpartner waar het gaat om schenk- en erfbelasting.
- Er zijn reguliere contacten op verschillende niveaus.
- De Belastingdienst en de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) hebben contact gehad over de achterstanden bij de **digitale aanlevering van testamenten door notarissen.**
- De testamenten zijn van belang, ze worden namelijk gebruikt voor

  a) de beoordeling welke nabestaanden een uitnodiging krijgen voor het doen van aangifte erfbelasting en
  b) bij de behandeling van de ingediende aangiften erfbelasting.
- De gezamenlijke insteek is om minder coulant op te treden tegen notarissen die zonder valide reden keer op keer te laat zijn met registreren.

- **Factsheet Belastingrente**
  Het tijdelijk beleidsbesluit belastingrente, om **geen** belastingrente erfbelasting in rekening te brengen, geldt nog steeds. Dit besluit van 19 maart 2018 regelt dat *de Belastingdienst vanwege een automatiseringsprobleem tijdelijk geen belastingrente in rekening brengt bij belastingaanslagen erfbelasting voor overlijdens vanaf 1 januari 2017.*

- Uit piëteit wordt na een overlijden ongeveer 10 tot 12 weken gewacht met het verzenden van de uitnodiging voor het doen van aangifte erfbelasting. De termijn voor het doen van aangifte voor de erfbelasting wordt door de inspecteur vastgesteld en verstrijkt niet eerder dan acht maanden na het overlijden.

- De belastingaanslag volgt dan enige maanden later. Vóór 2019 zou voor het kalenderjaar 2019 belastingrente in rekening gebracht worden omdat de aanslag acht maanden of later na het overlijden werd opgelegd. Op grond van het goedkeurend beleid gebeurt dat nu dus niet voor belastingaanslagen in verband met overlijdens in 2017 en 2018.

- Vanaf 2019 is de regeling rondom de belastingrente bij de erfbelasting gewijzigd. Als sprake is van een aangifte die binnen acht maanden na overlijden is ingediend en de aanslag wijkt niet van de aangifte af, wordt geen rente in rekening gebracht. Het hiervoor genoemde beleidsbesluit is daarom op dit moment alleen nog noodzakelijk voor gevallen waarin niet tijdig aangifte wordt gedaan of waarin wordt afgeweken van de aangifte.

- Als het proces erfbelasting op orde blijft, wordt naar verwachting de rente per 1 januari 2021 weer aangezet.

- *Achtergrond Belastingrente*

Er wordt op grond van de huidige wetgeving geen belastingrente in rekening gebracht bij aanslagen, waarvan de aangifte tijdig is ingediend en er niet wordt afgeweken van de aangifte. Als de aangifte te laat is ingediend of als wordt afgeweken van de aangifte wordt wel belastingrente berekend. In een dergelijk geval wordt belastingrente berekend over het tijdvak dat 8 maanden na het overlijden begint en 6 weken na de datum van de aanslag stopt. Als de inspecteur te lang doet over het opleggen van een aanslag (waarbij die aanslag niet afwijkt van de aangifte) wordt het berekenen van belastingrente ook gestopt. In een dergelijk geval stopt de belastingrenteteller 14 weken na ontvangst van het verzoek of 19 weken na ontvangst van de aangifte.

16. Belastingtelefoon & Dienstverlening

- Er is veel aandacht voor de dienstverlening van de Belastingdienst. Veel gaat goed. Zo is de aangiftecampagne goed verlopen, ondanks de Corona beperkingen. Verder was de bereikbaarheid van de Belastingtelefoon in de afgelopen twee maanden boven de streefwaarde van 90%.
- Maar er is ook een roep om verbetering en modernisering. Ook daar worden, zij het bescheiden, stappen gezet in lijn met de interactiestrategie. Je kunt bij de Belastingtelefoon een terugbelverzoek aanmaken, er wordt meer proactief gebeld en er wordt gewerkt aan het begrijpelijker maken van brieven.
- Om een fundamentele transformatie van de dienstverlening mogelijk te maken is een onderzoek uitgezet. Hierin worden knelpunten geïdentificeerd op basis waarvan handelingsperspectieven worden uitgewerkt. Het doel is dat we de modernisering en verbetering van dienstverlening en communicatie kunnen versnellen.

Factsheet bereikbaarheid Belastingtelefoon 2020

Bereikbaarheid Belastingtelefoon

- De bereikbaarheid incl. keuzemenu van de BelastingTelefoon was in de periode van januari t/m mei 84,4%. Er is sprake van een opgaande lijn; in april en mei is de bereikbaarheid (ruim) boven de 90% uitgekomen. In de eerste weken van juni zet die lijn zich voort. De streefwaarde in 2020 voor de BelastingTelefoon op jaarbasis is 90%.
- In voorbereiding op de aangifteperiode is door de Belastingtelefoon maximaal opgeschaald. De gemiddelde gesprekstijd tijdens campagne was daarnaast hoger dan vorig jaar.
  Ook waren vanaf half maart, als gevolg van RIVM-richtlijnen, tijdelijk minder medewerkers inzetbaar. De capaciteit van de Belastingtelefoon lag door deze redenen niet volledig op het gewenste niveau.
- Door gerichte maatregelen werden in de loop van april medewerkers geleidelijk weer inzetbaar.
  Maatregelen:
  - Werkplekken van andere onderdelen van de

Belastingdienst te gebruiken.

- Beperken van de openingstijden waardoor de beschikbare capaciteit effectiever inzetbaar was.
- Het thuisbellen door Belastingtelefoon medewerkers mogelijk maken.

Bereikbaarheid tijdens aangiftecampagne

Door deze maatregelen is de Belastingtelefoon gedurende de aangiftecampagne, ondanks de Corona crisis, met een bereikbaarheid incl. keuzemenu 84,8% goed bereikbaar gebleven.

Bereikbaarheid Serviceteam Herstel Toeslagen

De toezegging om op korte termijn een apart telefoonnummer in te richten voor de gedupeerden kinderopvangtoeslag is gerealiseerd. Dit telefoonnummer is goed bereikbaar (in januari t/m mei 97%).

Werkdruk

Hoewel het aanbod in telefonie in de maanden april en mei als gevolg van de Corona-maatregelen lager uitviel, ervaren de medewerkers van de

Belastingtelefoon door minder beschikbare seats als gevolg van de RIVM-richtlijnen, nog steeds een hoge werkdruk.

Maatregelen Belastingtelefoon

Via de Voorjaarsnota zijn er aanvullende financiële middelen beschikbaar gekomen om voor de komende jaren een stabiele pool met Belastingtelefoon medewerkers beschikbaar te krijgen, waarbij de hoge werkdruk duurzaam kan worden verminderd. Aan de huisvesting wordt gewerkt om zowel de impact van de 1,5 meter richtlijn als de opschaling in capaciteit in het 2e halfjaar mogelijk te maken.

Overzicht kengetallen Belastingtelefoon

	Binnengekomen bij provider		Bereikbaarheid incl. keuzemenu	
	2019	2020	2019	2020
januari	1.125.716	1.195.557	84%	79%
februari	924.005	930.887	89%	84%
maart	1.142.428	1.203.995	91%	79%
april	1.126.883	883.644	87%	93%
mei	1.001.025	710.707	84%	94%
Totaal t/m mei	**5.320.057**	**4.924.790**	**87%**	**84%**

Klanttevredenheid Belastingtelefoon

De klantevredenheid laat in 2020 is verbeterd t.o.v. dezelfde periode in 2019.

	Minimaal 70% niet ontevreden		Maximaal 10% zeer ontevreden	
t/m mei	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
Belastingtelefoon	**75,6%**	**78,9%**	**7,9%**	**6,7%**

Kwaliteit antwoorden Belastingtelefoon

In het 1e kwartaal 2020 heeft een onderzoek door Ipsos plaatsgevonden naar de kwaliteit van de antwoorden op complexe en niet veel voorkomende vragen. De resultaten vanaf 2018 zijn hierna weergegeven:

	Kwaliteitscijfer (meting a la Consumentenbond)		
	2018	2019	2020
1e kwartaal	**-**	**7**	**6**
2e kwartaal	**8**	**5**	**-**
3e kwartaal	**6**	**8**	**-**
4e kwartaal	**7**	**8**	**-**

Stavaza 1e en 2e plateau visitekaartje

- Het 1e plateau betreft het op orde brengen en houden van de bereikbaarheid en de kwaliteit van de beantwoording door de Belastingtelefoon. Zie de

resultaten bij bereikbaarheid en kwaliteit in deze factsheet.

- Het 2e plateau betreffen een aantal ontwikkelingen om de dienstverlening aan burgers en bedrijven verder door te ontwikkelen. Deze ontwikkelingen zijn deels in 2019 gestart en worden in 2020 en volgende jaren verder uitgewerkt. In het volgende overzicht is kort de stavaza weergegeven.

Maatregelen 2e plateau	**Beoogd resultaat 2020**
1.Telefonische proactief benaderen burgers en bedrijven	Is al bestaand proces. Dit wordt de komende jaren verder uitgebreid. Daartoe wordt de functionaliteit actief gepromoot bij de andere dienstonderdelen.
2.Begrijpelijkere brieven en berichten	Gestart vanuit bestaande capaciteit. Capaciteit wordt komende maanden uitgebreid
3.Personalisatie van informatie via website	Heeft vanuit herijking en het toetsingskader Generiek Portaal geen prioriteit gekregen. Voor 2020 worden er geen ontwikkelingen verwacht dit jaar.
4.Terugbellen (call me back)	De live-gang van de call me back is bij de start van de aangiftecampagne gerealiseerd. Dit was nog voor een beperkt aantal thema's. Door een goede bereikbaarheid tijdens de campagne is er nog beperkt

	gebruik van gemaakt. Een verdere uitbreiding wordt in het 2e halfjaar verkend.
5.Belverzoek (call me now)	Verkenning staat gepland voor 2021
6.Chat en chatbot	In en externe verkenning gedaan. Momenteel wordt de pilot voorbereid die in het 2e halfjaar gaat starten.
7.Klantsignalen en datafundament	Analyseren van klantsignalen is al continu proces. In Q3 start met het toevoegen van website-gegevens aan het datafundament.
8.Diensten via Belastingdienst app	In 2020 is pilot uitgetest om vanuit de aangifte-app de call me back functionaliteit mogelijk te maken. Verdere verkenning naar verdere ontwikkeling Belastingdienst app wordt uitgewerkt. De resultaten van deze verkenning worden in het 2e halfjaar gepresenteerd.

Factsheet: extern onderzoek fundamentele transformatie dienstverlening

Aanleiding

- In de brief van 11 jan. jl. en de daarop volgende antwoorden op Kamervragen heeft de MinFin aangekondigd de dienstverlening van de BD naar burgers en bedrijven te willen verbeteren.
- Een externe partij is gevraagd te adviseren hoe een fundamentele transformatie van de dienstverlening bij de BD, Tsl en Douane tot stand kan komen.
- EY voert het eerste onderzoeksdeel uit.

Onderzoeksaanpak

- Het externe onderzoek richt zich op **alle processen** die aan problemen op het terrein van dienstverlening bij de BD, Tsl en Douane ten grondslag liggen.
- Het onderzoek **onderscheidt** zich van andere onderzoeken en activiteiten doordat het een **integraal beeld** van dienstverlening biedt en daarbij ook kijkt naar de **oorzaken** die aan tekortkomingen ten grondslag liggen.
- De opdracht is gesplitst in twee delen;

1. Probleemanalyse: welke knelpunten in de BD-processen die van invloed zijn op dienstverlening aan burgers en bedrijven worden onderkend, en waarom zijn dit de belangrijkste knelpunten?

2. Handelingsperspectieven: welke concrete maatregelen kan de BD treffen om beter tot voor burgers en bedrijven merkbare verbeteringen van de

dienstverlening te komen, waarbij ook oog is voor de menselijke maat?

Stand van zaken

- EY is half april gestart met het eerste deelonderzoek; de probleemanalyse.
- Het eerste deelonderzoek bevindt zich in de afrondende fase.
- Medio juli is oplevering van het rapport van het eerste deelonderzoek beoogd.
- PM wijze informeren Kamer [wordt ingevuld na bespreking bij stas 16/6]
- Uiterlijk voor het kerstreces ontvangt de Kamer het eindrapport.

Factsheet voorbereiding invoering keuzeregeling

- De wettelijke basis voor de keuzeregeling berichtenverkeer is gelegd in de Wet Overige Fiscale Maatregelen 2020 (OFM). Daarin wordt het principiële recht op keuze voor de wijze van ontvangen van formele berichten van de Belastingdienst geregeld: papier of digitaal. En daarnaast is het de basis voor benodigde gegevensuitwisseling tussen BZK/Logius en de Belastingdienst.
- Voor de invoering van de keuzeregeling berichtenverkeer voor burgers zijn twee ministeriële regelingen voorzien. Een betreft de gegevensuitwisseling die nodig is als burgers geen actieve keuze maken. De tweede betreft de reikwijdte van de regeling. Zoals ook bij de wet OFM benoemd is de keuzeregeling bedoeld voor burgers. Tot de reikwijdte hoort ook welke berichten wel en welke niet onder de regeling vallen.
- Zoals bij de behandeling van het wetsvoorstel OFM is benoemd, wordt de wijze van invoering bepaald op basis van burgeronderzoek en uitvoeringsmogelijkheden van Logius en de Belastingdienst.
- Er wordt nu gewerkt aan een uitvoeringstoets en in het najaar wordt de Tweede Kamer nader geïnformeerd over het voorgenomen tijdstip van invoering, de voorgenomen wijze van invoering en de uitvoeringsregelgeving die daarbij hoort. De ministeriële regeling die de reikwijdte van de regeling bepaalt, wordt voorgehangen in de TK en de EK.

NB1 In een notitie van 6 april is aangekondigd dat gestreefd werd de TK voor de zomer te informeren over de wijze van invoering. De voorbereiding voor plan van invoering en de reikwijdteregeling kosten echter meer tijd dan voorzien. Vandaar dat dit streven niet gehaald wordt. Aan de TK is toegezegd om uiterlijk in het najaar te informeren over de wijze van invoering. Die toezegging wordt dus nagekomen.

NB2: Nav dezelfde notitie van 6 april heeft u ingestemd met uitgangspunt om voor Belastingen en Toeslagen een aparte keuze te kunnen maken. En daarnaast om burgers die geen keuze maken na de invoeringsperiode de keuze papier mee te geven. Deze uitgangspunten zijn nog niet met de TK gedeeld.

17. Second opinion en strafrechtelijk handelen

Spreeklijn

- De second opinion heeft geleid tot aangifte.
- Dat was zeer tot mijn spijt een onontkoombare stap
- Een stap met een grote impact voor ouders.
- Maar ook met een grote impact voor organisatie en medewerkers
- We hebben nagedacht over wat er nodig is om de ingewikkelde fase waarin de dienst met deze aangifte terecht komt goed te laten verlopen.
- Belangrijk daarin zijn een goede communicatie maar bv. ook juridische bijstand en een punt waar medewerkers terecht kunnen met hun zorgen en vragen.
- De afgelopen weken is er veel aandacht besteed aan de interne communicatie: intranetbericht, een mail aan alle medewerkers, gesprekken en webinars.
- We blijven de komende periode veel aandacht geven aan deze interne communicatie.
- Het verleden op een passende manier afsluiten, en lessen te trekken voor de toekomst, is ingewikkeld als er een aangifte loopt.
- Vandaar dat momenteel bezien wordt in hoeverre de oorspronkelijke aanpak en planning van het cultuurtraject naast de aangifte tegelijkertijd kan bestaan.

- Het lonkend perspectief blijft onveranderd: het vertrouwen van de samenleving terugwinnen en gezamenlijk bouwen aan een Belastingdienst en Toeslagen waar wij trots op kunnen zijn.
- Zoals aangegeven in mijn eerdere brief van 13 maart, kernbegrippen daarbij zijn: rechtsstatelijkheid, menselijke maat, een open en veilige cultuur, en een antenne voor behoeften in de samenleving.

Feitelijke uitleg vervolg

Wat gebeurt er nu?

- Het is aan het Openbaar Ministerie om de aangifte te onderzoeken en om een beslissing te nemen over het wel of niet instellen van een strafrechtelijk onderzoek.
- Zoals [redacted] ook aangeeft in zijn analyse, is er nog een aantal vragen die alleen het OM kan onderzoeken. Dit zal ongetwijfeld enige tijd vergen.
- Het OM is **onafhankelijk**, het ministerie heeft dus geen invloed op de wijze waarop het OM de aangifte behandelt.
- Ondertussen blijf ik aan de slag met het oplossen van de problemen bij Toeslagen. We werken aan een cultuur waarbij mogelijke misstanden open en snel gemeld worden, zodat problemen sneller aan het licht komen.
- Ik wil dat de Belastingdienst een betrokken, betrouwbare en behulpzame dienst is, waarin medewerkers met trots, vertrouwen en in veiligheid elke dag het werk kunnen doen.

<u>Onderzoek OM op welke personen</u>

Q. Weten we niet wie de personen zijn op wie het onderzoek van het OM zich richt? Het gaat toch om medewerkers van het Managementteam Fraude, het Combiteam Aanpak Facilitators en de Directie Toeslagen?

- Het ministerie heeft aangifte gedaan van het vermoeden van twee strafbare feiten: knevelarij en beroepsmatige discriminatie.
- De aangifte richt zich niet tegen specifieke personen. [redacted] benadrukt dat zijn advies daar niet geschikt voor is.
- De vraag of die strafbare feiten daadwerkelijk gepleegd zijn, en of die feiten toe te rekenen zijn aan individuele personen, vraagt een strafrechtelijk onderzoek. Dat is de bevoegdheid van het Openbaar Ministerie.
- Uiteindelijk is het oordeel aan de rechter, na een eventueel onderzoek en vervolging door het OM.

Alle vragen over individuele verdachten:

- *Worden de verantwoordelijken ontslagen?*
- *Wat doen we met ambtenaren die mogelijk de plegers van het ambtsmisdrijf zijn? Worden die geschorst?*
- *Als ze blijven doorwerken, hoe kan dat als ze toch verdachten zijn van een misdrijf?*
- *Wat doen wij terwijl het onderzoek loopt? De verdenking van een ambtsmisdrijf is toch ernstig genoeg om nu al stappen te ondernemen?*
- *Tot op welk niveau zijn mensen mogelijk verantwoordelijk voor een ambtsmisdrijf? Is dat op MT-niveau, leidinggevende of kan iemand schaal 6 er in dit geval ook verantwoordelijk voor worden gehouden?*

Antwoord:

- De aangifte richt zich niet tegen specifieke personen. [redacted] benadrukt dat zijn advies daar niet geschikt voor is.
- Het is daarom per definitie voorbarig om hierover dan ook maar iets te zeggen.
- Daarnaast ga ik ga in het publieke domein niet in op mogelijke werkgeversbeslissingen over individuele ambtenaren.
- Dat doe ik niet vanuit het belang van een eventueel onderzoek door het OM én vanuit de bescherming van medewerkers die zich in het publieke debat niet kunnen verdedigen.
- Het is nu aan het OM om de aangifte te bezien.

<u>Vervolging (oud)bewindslieden</u>

Kan het OM ook de verantwoordelijke (oud)bewindslieden vervolgen?

- Voor het vervolgen van bewindspersonen geldt een aparte procedure.
- Dat is een beslissing die alleen de regering of de Tweede Kamer kan nemen.

Signalen na 2017

Wat is er gebeurd met signalen van na 2017? Bent u bereid om de signalen van 2017 t/m heden ook te laten onderzoeken?

Kern

- Het OM mag zelf bepalen naar welke periode en naar welke feiten het onderzoek doet indien het tot onderzoek overgaat. De aangifte is geen beperking van de reikwijdte van een onderzoek.
- Uiteraard werken wij **volledig mee** aan een onderzoek van het OM.
- Een eigen aanvullend onderzoek naar mogelijke strafbare feiten zou een onderzoek van het OM kunnen doorkruisen. Daarom doe ik dat niet.

Uitgebreid antwoord

- [redacted] heeft geadviseerd om aangifte te doen van het **vermoeden van twee misdrijven**. Dit vermoeden heeft betrekking op gebeurtenissen uit de periode 2013-2017. Daarom heeft de aangifte ook betrekking op deze periode.
- Het is **nu aan het OM** om te bepalen wat het met deze aangifte gaat doen.

- Het OM mag zelf bepalen naar welke periode en naar welke misdrijven het onderzoek doet als het tot onderzoek over gaat. **De aangifte vormt geen beperking op de reikwijdte van een onderzoek van het OM.**
- Uiteraard werken wij volledig mee aan het onderzoek.
- Een eigen aanvullend onderzoek naar mogelijke strafbare feiten zou **een onderzoek van het OM kunnen doorkruisen**. Daarom doe ik dat niet.
- Eventuele **nieuwe signalen van misstanden** worden uiteraard serieus beoordeeld door de Commissie Integriteit Belastingdienst of de Raadspersonen.

Extra onderzoek

Is deze second opinion voor ons aanleiding voor aanvullend extra/eigen onderzoek? Want ons eerste onderzoek was blijkbaar niet goed genoeg.

- Er is veel discussie geweest over de vraag of in deze situatie aanwijzingen waren van ambtsmisdrijven waarvoor een aangifteplicht geldt.
- Om die reden heeft het ministerie een second opinion laten verrichten door een onafhankelijke deskundige met strafrechtelijke expertise.
- In de second opinion wordt geadviseerd dat op de bewindspersonen van het ministerie de plicht rust aangifte te doen van (vermoedens van) een tweetal misdrijven. Daarom is nu ook aangifte gedaan.
- De vraag of er daadwerkelijk strafbare feiten zijn gepleegd, moet onderzocht worden door het OM.
- Een eigen onderzoek naar deze of andere strafbare feiten zou de bevoegdheid van het OM doorkruisen.

Passende maatregelen

Q. Wat bedoelt u met de zin 'In het belang van het onderzoek, van medewerkers en van de organisatie, worden waar nodig passende maatregelen genomen' in de Kamerbrief van 19 mei jongstleden?

- Het gaat om maatregelen die onze medewerkers ondersteunen.
- Er zijn al passende maatregelen genomen.
- Zo is één steunpunt ingericht voor medewerkers die vragen hebben naar aanleiding van de aangifte of die steun, zoals psychosociale hulp, nodig hebben. Het steunpunt is onderdeel van het ministerie van BZK en levert bijstand via bedrijfsmaatschappelijk werk.
- Medewerkers kunnen ook terecht bij de bedrijfsmaatschappelijk werkers van het ministerie en de Belastingdienst zelf.
- Ze kunnen ook terecht bij de personeelsraadspersonen en de eigen leidinggevende.
- Voor meldingen van integriteitsschendingen kunnen medewerkers terecht bij het Onderzoeksbureau Integriteit Financiën.
- Vanuit goed werkgeverschap wordt ook onder voorwaarden vergoeding van juridische bijstand in strafzaken aangeboden voor het geval dat medewerkers betrokken worden in een strafrechtelijk onderzoek.

- Aan de precieze invulling van en de voorwaarden voor deze bijstand wordt nog gewerkt.
- Benadrukt wordt dat de aangifte niet is gericht op specifieke personen.
- Het is goed werkgeverschap dat de werkgever een faciliteit voor juridische, strafrechtelijke bijstand opstelt voor zijn medewerkers.
- De werkgever neemt daarmee geen enkele positie in over de vraag of sprake is geweest van strafbaar handelen en door wie dat is gepleegd.

Weekbericht [redacted]

Q. In het weekbericht van [redacted] **wordt gesteld dat de mededeling in de media dat personen op non-actief zijn gezet onjuist is, maar dat is toch gebeurd met vier algemeen directeuren?**

- Het is vast beleid dat ik uw Kamer niet informeer over individuele aangelegenheden.
- Ambtenaren kunnen zich immers niet verdedigen in het publieke domein.

Bij doorvragen:

- In het weekbericht van woensdag 20 mei heeft [redacted] in afstemming met betrokkenen dit bericht in de media rechtgezet.
- Zij heeft het volgende gecommuniceerd in het weekbericht:
- De algemeen directeuren zijn niet op non-actief gezet.
- Met drie van de vier algemeen directeuren werd al gesproken en waren al afspraken gemaakt over hoe zij de komende jaren hun carrière zouden vervolgen bij de Belastingdienst. Dat was al voor de aangifte.
- Met één algemeen directeur wordt het gesprek gevoerd over de inzet.
- De commotie die de aangifte met zich brengt en de gezichtsbepalende functies die de algemeen directeuren

bekleden hebben het proces waar nodig versneld. Dat was ook verstandig.

- De integriteit van de algemeen directeuren staat niet ter discussie.

Bij doorvragen: waarom is geen van hen op non-actief gezet, terwijl er zo'n duidelijk aangifte ligt?

- De aangifte richt zich niet tegen specifieke personen. [redacted] benadrukt dat zijn advies daar niet geschikt voor is.

Twijfel integriteit directeuren

Q. Hoe kunt u volhouden dat aan de integriteit van de directeuren niet wordt getwijfeld?

- Het ministerie heeft aangifte gedaan van het vermoeden van twee ambtsmisdrijven.
- De aangifte richt zich niet tegen specifieke personen. [redacted] benadrukt dat zijn advies daar niet geschikt voor is.
- De vraag of die strafbare feiten daadwerkelijk gepleegd zijn, en of die feiten toe te rekenen zijn aan individuele personen, vraagt een strafrechtelijk onderzoek. Dat is de bevoegdheid van het Openbaar Ministerie.
- Ik wil nu niet op de uitkomsten van dat onderzoek vooruitlopen.
- Daarbij past het ook om nu vertrouwen te hebben in de integriteit van de medewerkers.

Bij doorvragen:

- Een goed werkgever opereert op basis van vertrouwen. Dat is ook de cultuur die ik voorsta: vertrouwen in elkaar en waar mogelijk het open gesprek voeren.
- Dat betekent ook dat we vertrouwen op de integriteit van werknemers.
- Het past daarbij niet om op basis van de gedane aangifte, die **niet** is gericht tegen personen, vergaande conclusies te trekken over de integriteit van individuele

medewerkers.

Aftreden vs. Non-actief

Q. In de media stond op 22 mei 2020 het bericht dat de [redacted] FIOD met onmiddellijke ingang is afgetreden op verzoek van de top van het ministerie. In het weekbericht van [redacted] dat geen personen op non-actief zijn gezet. Die mededeling in het weekbericht is dan toch onjuist?

- Het is vast beleid dat ik uw Kamer niet informeer over individuele aangelegenheden.
- Ambtenaren kunnen zich immers niet verdedigen in het publieke domein.

Bij doorvragen:

- In het weekbericht van woensdag 20 mei heeft [redacted] in afstemming met betrokkenen dit bericht in de media rechtgezet.
- Zij heeft het volgende gecommuniceerd in het weekbericht.
- De algemeen directeuren zijn niet op non-actief gezet.
- Met drie van de vier algemeen directeuren werd al gesproken en waren al afspraken gemaakt over hoe zij de komende jaren hun carrière zouden vervolgen bij de Belastingdienst. Dat was al voor de aangifte.
- Met één algemeen directeur wordt het gesprek gevoerd over de inzet.

- De commotie die de aangifte met zich brengt en de gezichtsbepalende functies die de algemeen directeuren bekleden hebben het proces waar nodig versneld. Dat was ook verstandig en betekent dus nadrukkelijk niet dat zij op non-actief zijn gezet.
- De integriteit van de algemeen directeuren staat niet ter discussie.

[redacted] FIOD

Q. Het op non-actief stellen van [redacted] FIOD roept veel weerstand en angst op. Hoe gaat u daarmee om?

- Het is vast beleid dat ik uw Kamer niet informeer over individuele aangelegenheden.
- Ambtenaren kunnen zich immers niet verdedigen in het publieke domein.

Bij doorvragen:

- Géén van de medewerkers van destijds en die nog bij de Belastingdienst/het ministerie werken, op non-actief is gezet.
- Ook de algemeen directeuren zijn dus niet op non-actief gezet.
- Tegelijkertijd merk ik ook dat er veel emotie en onbegrip leeft bij de medewerkers van de Belastingdienst.
- Ik begrijp die emotie.
- Het is ook belangrijk dat medewerkers die emotie uiten en vragen stellen. We proberen ook zoveel mogelijk vragen te beantwoorden.
- Juist het stellen van vragen en het aangaan van het goede gesprek met elkaar en met leidinggevenden is onderdeel van de door mij en door mijn collega Vijlbrief zo gewenste open en eerlijke cultuur.

Bij doorvragen: Maar dit leidt toch tot een angstcultuur bij de medewerkers?

- Ik begrijp heel goed dat medewerkers zich zorgen maken over de situatie.
- Waar mogelijk bieden wij medewerkers ondersteuning in deze moeilijke tijden:
- Zo is één steunpunt ingericht voor medewerkers die vragen hebben naar aanleiding van de aangifte of die steun, zoals psychosociale hulp, nodig hebben. Het steunpunt is onderdeel van het ministerie van BZK en levert bijstand via bedrijfsmaatschappelijk werk.
- Medewerkers kunnen ook terecht bij de bedrijfsmaatschappelijk werkers van het ministerie en de Belastingdienst zelf.
- Ze kunnen ook terecht bij de personeelsraadspersonen en de eigen leidinggevende.
- Voor meldingen van integriteitsschendingen kunnen medewerkers terecht bij het Onderzoeksbureau Integriteit Financiën.

<u>Integriteit niet ter discussie</u>

Q. Waarom wordt in het weekbericht bericht dat de integriteit van de algemeen directeuren niet ter discussie staat? Is het strafrechtelijk onderzoek dan al afgerond? De interne onderzoeken naar misstanden? De andere onderzoeken?

- Het ministerie heeft aangifte gedaan van het vermoeden van twee ambtsmisdrijven.
- De aangifte richt zich niet tegen specifieke personen. [redacted] [redacted] benadrukt dat zijn advies daar niet geschikt voor is.
- De vraag of die strafbare feiten daadwerkelijk gepleegd zijn, en of die feiten toe te rekenen zijn aan individuele personen, vraagt een strafrechtelijk onderzoek. Dat is de bevoegdheid van het Openbaar Ministerie.
- Ik wil nu niet op de uitkomsten van een onderzoek vooruitlopen.
- Daarbij past het ook om nu vertrouwen te hebben in de integriteit van de medewerkers.

Bij doorvragen:

- Een goed werkgever opereert op basis van vertrouwen. Dat is ook de cultuur die ik voorsta: vertrouwen in elkaar en waar mogelijk het open gesprek voeren.
- Dat betekent ook dat we vertrouwen op de integriteit van werknemers.

- Het past daarbij niet om op basis van de gedane aangifte, die **niet** is gericht tegen personen, vergaande conclusies te trekken over de integriteit van individuele medewerkers.

Bij doorvragen: Er is toch zoveel mis, dat het evident is dat geen sprake is van integer handelen. Waarom spreekt u het dan toch uit?

- Het geeft geen pas om vooruit te lopen op de uitkomsten van enig onderzoek.

Waarom alleen een gesprek

Q. Waarom gaat u alleen maar met de algemeen directeuren 'in gesprek' en 'maakt u afspraken'?

- Het is vast beleid dat ik uw Kamer niet informeer over individuele aangelegenheden.
- Ambtenaren kunnen zich immers niet verdedigen in het publieke domein.
- De aangifte richt zich niet tegen specifieke personen. [redacted] [redacted] benadrukt dat zijn advies daar niet geschikt voor is.

Bij doorvragen:

Over individuele aangelegenheden doe ik in uw Kamer geen uitspraken. Het gaat hier om aangelegenheden in de verhouding werkgever-werknemer.

<u>Inhoud langer lopende gesprekken</u>

Q. Wat waren de al langer lopende gesprekken en wat is de inhoud van de met drie van hen gemaakte afspraken?

- Het is vast beleid dat ik uw Kamer niet informeer over individuele aangelegenheden.
- Ambtenaren kunnen zich immers niet verdedigen in het publieke domein.

Bij doorvragen:

- Personeelsgesprekken zijn tussen werkgever en de ambtenaar.

<u>Waarom vervolgcarrière</u>

Q. Waarom krijgen zij nog een carrière bij de Belastingdienst?

- Het is vast beleid dat ik uw Kamer niet informeer over individuele aangelegenheden.
- Ambtenaren kunnen zich immers niet verdedigen in het publieke domein.
- De aangifte richt zich niet tegen specifieke personen. [redacted] [redacted] benadrukt dat zijn advies daar niet geschikt voor is.

Bij doorvragen:

- Afspraken zijn gemaakt over de wijze waarop zij hun kennis en kunde ook de komende jaren kunnen inzetten voor de dienst. Dat is een aangelegenheid tussen werkgever en werknemer.

Waarom nu al straf

Q. Waarom straft u nu al directeuren, terwijl het strafrechtelijk onderzoek nog moet plaatsvinden?

- Het is vast beleid dat ik uw Kamer niet informeer over individuele aangelegenheden.
- Ambtenaren kunnen zich immers niet verdedigen in het publieke domein.
- Er zijn geen directeuren bestraft.

Bij doorvragen:

- In het weekbericht van afgelopen woensdag heeft [redacted] in afstemming met betrokkenen dit bericht in de media rechtgezet.
- Zij heeft het volgende gecommuniceerd in het weekbericht.
- De algemeen directeuren zijn niet op non-actief gezet.
- Met drie van de vier algemeen directeuren werd al gesproken en waren al afspraken gemaakt over hoe zij de komende jaren hun carrière zouden vervolgen bij de Belastingdienst. Dat was al voor de aangifte.
- Met één algemeen directeur wordt het gesprek gevoerd over de inzet.
- De commotie die de aangifte met zich brengt en de gezichtsbepalende functies die de algemeen directeuren bekleden hebben het proces waar nodig versneld. Dat was

ook verstandig en betekent dus nadrukkelijk niet dat zij op non-actief zijn gezet.

- De integriteit van de algemeen directeuren staat niet ter discussie.

Menselijke maat vs. straffen

Q. Hoe past het bestraffen van de directeuren binnen de door u bepleite cultuur van de menselijke maat?

- Het is vast beleid dat ik uw Kamer niet informeer over individuele aangelegenheden.
- Ambtenaren kunnen zich immers niet verdedigen in het publieke domein.
- Er zijn geen directeuren bestraft.

Bij doorvragen:

- In het weekbericht heeft [redacted] in afstemming met betrokkenen dit bericht in de media rechtgezet.
- Zij heeft het volgende gecommuniceerd in het weekbericht.
- De algemeen directeuren zijn niet op non-actief gezet.
- Met drie van de vier algemeen directeuren werd al gesproken en waren al afspraken gemaakt over hoe zij de komende jaren hun carrière zouden vervolgen bij de Belastingdienst. Dat was al voor de aangifte.
- Met één algemeen directeur wordt het gesprek gevoerd over de inzet.
- De commotie die de aangifte met zich brengt en de gezichtsbepalende functies die de algemeen directeuren bekleden hebben het proces waar nodig versneld. Dat was

om die redenen verstandig en betekent dus nadrukkelijk niet dat zij op non-actief zijn gezet.

- De integriteit van de algemeen directeuren staat niet ter discussie.
- Onderdeel van de menselijke maat is ook dat waar nodig ambtenaren worden beschermd. Die bescherming bieden we nu ook door gemaakte afspraken te versnellen.

Falen communicatie

Q. Heeft u niet gefaald in de communicatie?

- Op dinsdag 19 mei heeft de ambtelijke top van het ministerie namens mij en collega Vijlbrief aangifte gedaan. De second opinion van [redacted] liet ons geen andere keuze.
- Door deze second opinion en de aangifte is een aantal zaken in een stroomversnelling geraakt. Het gaat onder meer om de eerder gemaakte afspraken met vier algemeen directeuren over het vervolg van hun loopbaan.
- We hebben de medewerkers, waar mogelijk, zo volledig mogelijk en transparant mogelijk proberen te informeren over de ontstane situatie.
- Daarbij is het voor de werkgever moeilijk om hierover te communiceren. Loopbaanafspraken zijn immers onderdeel van de vertrouwelijke gesprekken tussen werkgever en werknemer.

Factsheet aangifte nav second opinion

Kernboodschap

- Het ministerie heeft **aangifte gedaan** van het vermoeden van twee strafbare feiten: knevelarij en beroepsmatige discriminatie.
- De aangifte richt zich **niet tegen specifieke personen.**
- Dit is een **ingrijpend besluit**, zowel voor ouders als voor medewerkers.
- Het Openbaar Ministerie **bekijkt de aangifte** en beslist over het vervolg.

Belangrijkste informatie

- De minister heeft tijdens het vragenuurtje van 14/1 toegezegd een second opinion uit te laten voeren op informatie over CAF, met de vraag of hier aanwijzingen van ambtsmisdrijven in zitten.
- De second opinion is uitgevoerd door [redacted] op basis van CAF-documenten die in 2019 openbaar geworden zijn.
- [redacted] ziet in deze documenten aanwijzingen voor het vermoeden van twee strafbare feiten: knevelarij en beroepsmatige discriminatie.
- Voor deze feiten geldt een aangifteplicht. Daarom is op 19 mei aangifte gedaan.
- [redacted] ziet onvoldoende aanwijzingen voor het vermoeden voor de volgende misdrijven: misbruik van

gezag, verduistering van bewijsstukken, valsheid in geschrifte, smaad en meineed.

- De aangifte is niet tegen specifieke personen gericht.
- Het Openbaar Ministerie zal de aangifte bekijken en beslist vervolgens over de vraag of er vervolgens een strafrechtelijk onderzoek zal worden gestart en daarna de vraag over een eventuele strafrechtelijke vervolging.

Definitie knevelarij

Wat is Knevelarij?

- Knevelarij is het vorderen of ontvangen van een betaling, terwijl de ambtenaar weet dat die betaling niet verschuldigd is.
- Onder knevelarij valt ook het bewust weigeren van een betaling, terwijl de ambtenaar weet dat de ontvanger daar wel recht op heeft.

Wat is beroepsmatige discriminatie?

- Dat is het opzettelijk discrimineren op grond van iemands ras of etnische afkomst bij de uitoefening van een ambt, beroep of bedrijf.

<u>Waarom aangifte</u>

Waarom heeft u aangifte gedaan?

A.

- De minister heeft een second opinion toegezegd op het oordeel dat er geen sprake is van een plicht om aangifte te doen van ambtsmisdrijven.
- Het eindrapport van deze second opinion is door [redacted] op 19 mei jl. opgeleverd en is diezelfde dag ook met uw Kamer gedeeld.
- Naar aanleiding van de bevindingen van [redacted] heeft het ministerie op 19 mei jl. bij het Openbaar Ministerie aangifte gedaan van het vermoeden van knevelarij en beroepsmatige discriminatie.
- De aangifte richt zich niet tegen specifieke personen; [redacted] benadrukt dat zijn advies daar niet geschikt voor is.
- De vraag of die strafbare feiten daadwerkelijk gepleegd zijn, en of die feiten toe te rekenen zijn aan individuele personen, vraagt een strafrechtelijk onderzoek. Dat is de zelfstandige bevoegdheid van het Openbaar Ministerie.

Waarom nu wel aangifte (en eerder niet?)

- De beoordeling of er sprake is van een plicht om aangifte te doen, is een **ingewikkelde juridische** vraag.
- Eerder was het oordeel dat er geen of onvoldoende indicaties zouden zijn dat er in strafrechtelijke zin sprake zou zijn van vermoedens van ambtsmisdrijven die zouden verplichten tot aangifte.
- Maar juist gelet op deze complexe materie heeft de minister toegezegd deze second opinion te vragen.
- In zijn uitgebreide analyse, gaat [redacted] ook in op de vraag wanneer de aangifteplicht geldt. Hij beschrijft hierbij dat er **verschillende maatstaven** mogelijk zijn om te beoordelen of er sprake is van een aangifteplicht.
- Hij adviseert hierbij een **strenge toets**: een 'redelijk vermoeden' van een ambtsmisdrijf is noodzakelijk voor de aangifteplicht.
- Op basis van zijn analyse is er sprake van een redelijk vermoeden van twee misdrijven: knevelarij en beroepsmatige discriminatie.
- Daarom heeft het ministerie **aangifte gedaan**.

Tegen wie aangifte

Tegen wie is aangifte gedaan?/Personen?

- Het ministerie heeft aangifte gedaan van het vermoeden van twee strafbare feiten: knevelarij en beroepsmatige discriminatie.
- De aangifte richt zich niet tegen specifieke personen. [redacted] benadrukt dat zijn advies daar niet geschikt voor is.
- De vraag of die strafbare feiten daadwerkelijk gepleegd zijn, en of die feiten toe te rekenen zijn aan individuele personen, vraagt een strafrechtelijk onderzoek. Dat is de bevoegdheid van het Openbaar Ministerie.
- Uiteindelijk is het oordeel aan de rechter, als daar na onderzoek en vervolging door het OM om wordt gevraagd.

Alle vragen over de duur en reikwijdte van het onderzoek van het OM

Hoe lang gaat het onderzoek duren?

Kunt u er bij het OM op aandringen om dit onderzoek snel af te ronden?

Kunt u ervoor zorgen dat het OM vaart maakt met het onderzoek?

Gaat het OM ook naar X of Y kijken?

Worden er mensen verhoord?

Worden ouders betrokken bij het onderzoek?

A

- Het OM is **onafhankelijk**. Het is aan het OM om te bepalen wat het met deze aangifte gaat doen.
- Zoals [redacted] ook aangeeft in zijn analyse, zijn er nog een aantal vragen die alleen het OM kan onderzoeken. Dit zal ongetwijfeld enige tijd vergen. Het enige dat ik kan doen om het werk van het OM te bespoedigen, is vlot meewerken aan verzoeken die het OM aan mij richt. Het OM bepaalt zelf of en zo ja naar **welke mogelijke misdrijven en naar welke periode** het onderzoek doet.
- Het OM bepaalt ook zelf hoe het onderzoek wil doen, bijvoorbeeld door documenten in te zien of mensen te verhoren. **Uiteraard werken wij daar volledig aan mee.**

- Ik kan daarom ook geen uitspraken doen over een eventueel onderzoek door het OM. Ik hoop uiteraard dat we snel duidelijkheid krijgen, maar **dat is echt aan het OM.**

Verhouding aangiftes

Hoe verhouden deze aangiftes zich tot de aangiftes die er al bij het OM liggen, gedaan door advocaten van ouders?

- De inhoud van andere aangiften is niet met het ministerie gedeeld. Het is aan het OM om te bepalen of en zo ja op welke wijze, gezamenlijk of niet, deze aangiften onderzocht worden.

Meer mogelijke misdrijven

Zijn er nog meer mogelijke misdrijven? Naar welke feiten heeft [ ] gekeken etc.

- [ ] heeft in zijn advies gekeken naar ambtsmisdrijven en andere relevante misdrijven die vallen onder de aangifteplicht. Naast knevelarij en beroepsmatige discriminatie heeft hij gekeken naar aanwijzingen voor het vermoeden dat de volgende misdrijven zijn gepleegd:
  - Dwang door misbruik van gezag
  - Verduistering van bewijsstukken
  - Valsheid in geschrifte
  - Smaad
  - Meineed
- Op basis van de stukken die hij bekeken heeft, concludeert [ ] dat er onvoldoende aanwijzingen zijn voor het vermoeden dat deze misdrijven zijn gepleegd.
- Daarom ziet de aangifte alleen op het vermoeden van knevelarij en beroepsmatige discriminatie.

<u>Cultuur Toeslagen i.v.t. aangifte</u>

Q. Hoe kan aan een veilige cultuur binnen Toeslagen gewerkt worden terwijl u tegelijkertijd aangifte heeft gedaan?

A.

- Natuurlijk doet een aangifte veel met de mensen binnen Toeslagen, en zet de gewenste veiligheid en het vertrouwen in elkaar onder druk.
- Veiligheid en vertrouwen zijn essentieel voor het slagen van een cultuurtraject.
- Onderdeel van het cultuurtraject is het op een passende manier af te sluiten en lessen te trekken voor de toekomst.
- Dit komt door de aangifte in een ander daglicht te staan.
- Vandaar dat momenteel bezien wordt in hoeverre de oorspronkelijke aanpak en planning van het cultuurtraject Toeslagen naast de aangifte tegelijkertijd kan bestaan.
- Onveranderd blijft dat gewerkt moet worden aan nieuw perspectief.
- Ook omdat dat nodig is voor de getroffen ouders en de geloofwaardigheid van onze dienst.

Q. Wat houdt het cultuurtraject Toeslagen in?

A.

- De doelstelling is het verleden op een passende manier af te sluiten, lessen te trekken voor de toekomst, om uiteindelijk nieuw perspectief te schetsen voor het opbouwen van een toekomstbestendige cultuur binnen Toeslagen waarin veiligheid, openheid en de menselijke maat centraal staan in de activiteiten en werkwijze van Toeslagen.
- In elke fase van het cultuurtraject wordt brede inspraak van medewerkers verlangd. Er wordt in gezamenlijkheid toegewerkt naar de gewenste cultuur binnen Toeslagen.

Q. Zijn er mensen betrokken bij het cultuurtraject Toeslagen waar ook aangifte naar is gedaan?

A.

- Op dit moment is niet te zeggen of en zo ja naar welke mensen onderzoek wordt gedaan door het OM.
- Ik kan daar ook niks over zeggen. Een eventueel onderzoek gebeurt door het OM.
- Het cultuurtraject is zowel gericht op het gehele onderdeel Toeslagen.

Q. Welke uitkomsten mogen verwacht worden van het cultuurtraject Toeslagen en wanneer?

A.

- De opbrengsten van het cultuurtraject Toeslagen zullen samengevat worden in een rapport, inclusief een waardenkompas.
- Ook komen opbrengsten terug in verdere ontwikkelinterventies voor medewerkers en leidinggevenden zodat er sprake is van structurele borging van de gewenste cultuur binnen Toeslagen.
- Afhankelijk van de vraag of de oorspronkelijke opzet en planning van het cultuurtraject naast de aangifte kan bestaan, wordt duidelijk wanneer uitkomsten verwacht kunnen worden.

Q. In uw brief van 13 maart gaat u nader in op cultuur en leiderschap Toeslagen. Wat is de huidige stand van zaken?

A.

- In deze brief schets ik een toekomstbeeld van de cultuur bij de Belastingdienst daarbinnen Toeslagen.
- Kernbegrippen daarbij zijn rechtsstatelijkheid, menselijke maat, een open en veilige cultuur, en een antenne voor behoeften in de samenleving.
- De afgelopen periode is op basis van deze kernbegrippen een cultuurtraject voor Toeslagen vormgegeven.
- Als de COVID-19 situatie het toelaat, zou op korte termijn dit cultuurtraject van start gaan.
- Op dit moment wordt bezien in hoeverre de oorspronkelijke aanpak en planning van het cultuurtraject naast de aangifte tegelijkertijd kan bestaan.

18. Integriteit Douane

Algemene spreektekst

- **Integriteit** is een **kernwaarde** van de Douane.
- Immers, integere medewerkers zijn essentieel voor het **vertrouwen** dat burgers en bedrijven in de Douane hebben en om de **organisatie goed** te kunnen laten **functioneren**.
- De Douane verricht **werk** dat voor **criminelen interessant** is; douaniers beschikken over informatie, hebben bevoegdheden en toegang tot plekken in het kader van hun werkzaamheden.
- De Douane **streeft** ernaar dat haar **medewerkers** zodanig **moreel vakbekwaam** zijn dat zij **tijdig dilemma's** onderkennen en hier overeenkomstig naar handelen. Dit vraagt **blijvende inspanning** van de organisatie.
- Het bevorderen van integer handelen en het voorkomen van integriteitsschendingen bestaat uit een geheel van **samenhangende en elkaar aanvullende maatregelen**: het **integriteitsbeleid**.
- Het integriteitsbeleid is, naast het **creëren van bewustwording**, ook gericht op **beschermende maatregelen,** zoals autorisaties in geautomatiseerde systemen, toegang tot en beveiliging van locaties, functiescheiding, screening. En dat blijven we aanscherpen

waar het beter moet en beter kan.

- We werken aan de maatregelen inzake **versterking** van de **screening** zoals genoemd in de brief die aan de Tweede Kamer gestuurd is op 22 augustus 2019. Ik zal aan uw Kamer hierover, zoals toegezegd, binnenkort een brief sturen. Hierbij wordt ook ingegaan op de mogelijkheden van invoering van een vorm van continue screening voor bepaalde functies.
- Blijvende aandacht voor integriteit is noodzakelijk. Onderzoek naar hoe het beter kan hoort daarbij. Ik betreur het dan ook dat het onderzoek '**Als de prooi de jager pakt'** niet heeft geleid tot wetenschappelijk gevalideerde resultaten die wij ten volle kunnen benutten voor het verbeteren van het integriteitbeleid van de Douane.
- Op dit moment laat ik nagaan op welke wijze **aanvullend onafhankelijk onderzoek** kan worden gedaan naar de diverse ervaringen met en signalen over mogelijke corruptie bij de Douane en naar de mogelijkheden om de bescherming tegen corruptie verder te versterken. De Douane treft voorbereidingen zodat dit onafhankelijk onderzoek binnenkort kan starten. De onderzoekers zullen worden gevraagd om tussenrapportages op te leveren zodat de Douane waar mogelijk, al tijdens dat onderzoek maatregelen gericht op verdere bescherming kan treffen.

Factsheet Integriteit Douane (w.o. 'Als de prooi de jager pakt')

- In de brief van 22 augustus 2019 van uw ambtsvoorganger aan de TK zijn diverse maatregelen aangekondigd om de **screening** bij de Douane te **versterken**. Het gaat dan om (onderzoek naar) een extra gesprek in de wervingsprocedure gericht op eventuele (financiële) kwetsbaarheden van de kandidaat, een VOG bij functiewisselingen binnen of naar de Douane, het uitbreiden van het aantal vertrouwensfuncties, het uitbreiden van de VOG met politiegegevens en periodieke screening voor bepaalde functies. Inmiddels heeft u in het AO van 4 maart jl. aangegeven ook continue screening hierbij te betrekken.
- Binnenkort (voor de zomer) wordt een brief naar de TK gestuurd met de stand van zaken van de maatregelen ter versterking van de screening.
- Intussen is ervaring opgedaan met een extra gesprek in de wervingsprocedure. Van de kandidaten voor meer risicovolle functies is (voor indiensttreding) de kwetsbaarheid beoordeeld in relatie tot de functie. Dat is gedaan aan de hand van een door de kandidaat in te vullen formulier en op te vragen BKR-registratie, een online screening en een zogeheten kwetsbaarhedengesprek. Het MT Douane heeft besloten een nadere verkenning uit te laten voeren, onder meer om de kosten/baten in beeld te krijgen en waarbij gekeken

wordt of uitbesteding een mogelijkheid is. Streven is 1 september de verkenning gereed te hebben, waarna keuzes gemaakt kunnen worden of en zo ja voor welke doelgroep dit instrument wordt ingevoerd en hoe tot invoering wordt overgegaan (intern beleggen of uitbesteden).

- Dit jaar wordt ingevoerd dat bij functiewisselingen binnen de Douane of tussen de Douane, Toeslagen en de Belastingdienst, hernieuwd een VOG kan worden aangevraagd.
- Inzake de uitbreiding van het aantal vertrouwensfunctie is de stand van zaken dat inmiddels in beeld is gebracht welke medewerkers beschikken over politie-informatie in de context van samenwerkingsverbanden. In beeld is om welke medewerkers het precies gaat. De planning heeft vertraging opgelopen als gevolg van covid-19. Eind mei is een gesprek gevoerd bij de AIVD. Hierin zijn de uitgangspunten voor de voordracht van de vertrouwensfuncties besproken. Dit leidt tot verdiepend onderzoek en nadere afstemming met de AIVD en de BVA office.
- Ten aanzien van de verdieping van de screening kan worden gemeld dat het wetsvoorstel inzake VOG Politiegegevens in december 2019 door de minister van Rechtsbescherming naar de TK is gestuurd, en daar nog in behandeling is. Het overleg met de ambtenaren van JenV is gestart. Doel van het overleg is om bij de invoering van

de wet niet alleen de BOA's die werkzaam zijn bij de Douane op deze basis te screenen maar ook een bredere doelgroep douaniers. In samenwerking met J&V wordt een voorstel voor de Minister van J&V voorbereid.

- BZK (als Rijkswerkgever) werkt aan het realiseren van een grondslag voor periodieke screening voor de rijksoverheidswerkgever in de cao-Rijk. Zodra deze mogelijkheid is geïntroduceerd, zal de Douane hiervan gebruik gaan maken voor bepaalde groepen medewerkers. De Douane is hierover in gesprek met BZK.
- De TK heeft in het najaar 2019 in een AO over de Belastingdienst bij monde van het lid Omtzigt (CDA) gevraagd of bij de Douane **continue screening** van de VOG kan worden ingevoerd, zoals bij taxichauffeurs en medewerkers in de kinderopvang het geval is.
- Het noodzakelijke wetgevingstraject van JenV om continue screening mogelijk te maken is nog niet opgestart. Wel is een eerste verkennend gesprek gevoerd met JenV. Invoering wordt niet voor 2022 verwacht.
- Recent zijn het jaarverslag Financiën en de aanbevelingen van de ARK aangeboden aan de TK. De ARK concludeert, naar aanleiding van het door hen in 2019 uitgevoerde onderzoek naar het integriteitsbeleid van de Douane, dat de Douane in hoge mate voldoet aan de eisen die daaraan in de Ambtenarenwet worden gesteld. Daarbij doet de ARK een tweetal aanbevelingen om de effectiviteit van het integriteitsbeleid te vergroten.

- Aanbevelingen zijn effectiviteit van het integriteitsbeleid structureel te meten en de resultaten en praktijkervaringen te gebruiken om het integriteitsbeleid – waar nodig – bij te stellen en aan te scherpen; ende medewerkers op de werkvloer beter te ondersteunen met onder meer voorlichting en dilemmatrainingen en hieraan in werkoverleggen en functioneringsgesprekken structureel aandacht te besteden.
- De Douane omarmt deze aanbevelingen.

- Recent zijn Kamervragen gesteld naar aanleiding van het voorgaande. De beantwoording hiervan is gaande.

Overzicht mogelijke integriteitsschendingen Douane

Aan de TK is in de kabinetsreactie het volgende overzicht gegeven van de meldingen van **mogelijke integriteitsschendingen** bij de Douane tussen 2013 en 2018. In de aanbiedingsbrief van beantwoording van de TK vragen Lodders, over signalen dat logistieke bedrijven wegtrekken uit Nederlandse (zee- en lucht)havens vanwege de afhandeling van goederen door de douane, is dat overzicht opgenomen, aangevuld met de cijfers van 2019:

Soort schending	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Financiële schending	13	12	8	3	0	0	3
Lekken/Misbruik informatie	2	1	2	1	4	2	0
Misbruik bevoegdheden	2	6	6	5	3	1	0
Misbruik geweldsbevoegdheden	0	0	1	0	1	0	0
Misbruik positie/belangenverstrengeling	1	6	3	2	1	2	5
Misdraging in privé/ongepast gedrag in privésfeer	58	44	45	35	40	40	36
Oneigenlijk gebruik dienstmiddelen/overschrijden interne regels	31	15	18	15	26	15	10
Ongewenste omgangsvormen	7	5	8	4	9	1	5
Ongepaste communicatie	-	-	-	-	-	1	2
Totaal	**114**	**89**	**91**	**65**	**84**	**62**	**61**

NB 1 Het aandeel van de Douane in de gehele sector Rijk maakte in deze jaren ca 7% (in 2016) tot 12% (in 2013) uit van het totaalaantal gemelde mogelijke schendingen.

- Het getal onder "misdragingen in privé" wordt in aanzienlijke mate bepaald door loonbeslagen. Daarnaast gaat het bijvoorbeeld om het niet nakomen van fiscale verplichtingen en in de privésfeer gepleegde strafbare feiten.
- Cijfers 2019 staan in het openbaar jaarverslag integriteit 2019 en zijn daarmee openbaar.

Politiek krachtenveld

- De Tweede Kamer heeft vanaf 2016 – o.a. als gevolg van een geruchtmakende zaak van een corrupte douanemedewerker betrokken bij cocaïnesmokkel ([redacted] veroordeeld tot 14 jaar gevangenisstraf) - herhaaldelijk mondeling en schriftelijk vragen gesteld over integriteit en de Douane.
- In 2019 zijn met name vanuit de coalitiepartijen naar aanleiding van het niet uitgebrachte onderzoeksrapport 'Jager en de Prooi; herhaaldelijk vragen gesteld. Het betreft bijvoorbeeld verzoeken van de leden Lodders (VVD), Omtzigt (CDA), Van Weyenberg (D66) en Bruins (ChristenUnie) om het rapport en kamervragen van het lid Groothuizen (D66). Het laatst hebben VVD, CDA, D66 op 20 december jl. vragen gesteld naar aanleiding van de kabinetsreactie op de gevraagde gang van zaken bij het onderzoek 'Jager en de Prooi' in de vorm van een schriftelijk overleg.
- In een AO d.d. 29 oktober 2019 over tal van onderwerpen inzake de Belastingdienst, kwam de brief van 22 augustus 2019 inzake versterking van de screening aan de orde. Zo pleitte het lid Azarkan (DENK) voor toepassing van het '4-ogen' principe. Het lid Omtzigt (CDA) vroeg naar versterking van de screening voor douaniers in de vorm van continue screening bij de VOG, zoals dat nu wordt toegepast voor medewerkers in de kinderopvang en de

taxibranche. Hierop is schriftelijk geantwoord bij de beantwoording van de vragen van het lid Groothuizen (D66): wordt nader bezien bij de evaluatie van alle maatregelen inzake versterking screening. In het AO van 4 maart 2020 is aangegeven dat gekeken wordt naar de mogelijkheden om continue screening mogelijk te maken.

- Op basis van de eerste ervaringen vindt momenteel een eerste beoordeling plaats of de maatregelen zoals genoemd in de brief van 22 augustus 2019 permanent ingevoerd kunnen worden. Continue screening zal hierbij betrokken worden. De toegezegde TK- brief over deze maatregelen is in voorbereiding en zal voor het zomerreces naar de Kamer worden gestuurd.

Q.

Wat gaat u doen om de integriteit bij Douane op orde te krijgen?

A.

- De Douane hanteert een **integrale integriteitsaanpak**.
- De dynamische omgeving, waarin criminelen niet stil zitten, leidt ertoe dat de Douane **telkens** het integriteitsbeleid zal moeten **aanscherpen**.
- En dat blijven we aanscherpen waar het beter moet en beter kan.
- In een brief van 22 augustus 2019[2] van de staatssecretaris van Financiën aan de Tweede Kamer zijn diverse maatregelen aangekondigd om de **screening** bij de Douane te **versterken**. De Douane is met deze maatregelen aan de slag. Op basis van de eerste ervaringen vindt een eerste beoordeling plaats of deze maatregelen permanent ingevoerd kunnen worden.
- Ik zal aan uw Kamer hierover, zoals toegezegd, voor het zomerreces een **brief** sturen. Hierbij wordt ook **continue screening** betrokken.
- Binnen Douane is veel aandacht voor integriteit. Deze is er bijvoorbeeld bij de **werving & selectie, onboarding en in teamoverleggen**.

[2] Kamerstukken II 2018–2019, 31.934 nr. 21.

- Bij **integriteitsschendingen** treedt de Douane **repressief** op en **signaleert – waar nodig – zelf richting politie en OM**. Tevens wordt in dat geval onderzoek gedaan om na te gaan of aanvullende maatregelen nodig zijn. **Ondanks alle maatregelen**, kan **nooit** worden **uitgesloten** dat er **incidenten** plaats zullen vinden.

Q. Wat is de stand van zaken ten aanzien van de versterking van de screening bij de Douane? Komt er continue screening zoals bij taxichauffeurs?

A.

- In een brief van 22 augustus 2019[3] van de staatssecretaris van Financiën aan de Tweede Kamer zijn diverse maatregelen aangekondigd om de screening bij de Douane te versterken. Zodat deze beter aansluiten bij de risico's in het werk.
- Het gaat dan onder andere om (onderzoek naar) een extra gesprek in de wervingsprocedure gericht op eventuele (financiële) kwetsbaarheden van de kandidaat, uitbreiding van het aantal vertrouwensfuncties, het uitbreiden van de VOG met politiegegevens en periodieke screening voor bepaalde functies.
- Versterking van de screening vinden we namelijk belangrijk en we zien daar mogelijkheden. Tegelijkertijd moet bedacht worden dat screening één van de onderdelen van het totale integriteitsbeleid is.
- Het werken aan de versterkingsmaatregelen vraagt veel tijd en aandacht; niet in de laatste plaats vanwege het nu ontbreken van een wettelijke grondslag voor bepaalde vormen van versterking, alsmede aspecten van privacy en arbeidsvoorwaarden.

[3] Kamerstukken II 2018–2019, 31.934 nr. 21.

- Er vindt nu een **eerste beoordeling** plaats van de maatregelen uit de brief van 22 augustus 2019. Daarbij wordt voor de maatregelen die reeds in gang zijn gezet, gekeken of ze voldoende effect hebben om permanent onderdeel uit te gaan maken van het integrale integriteitsbeleid van de Douane.
- Ook de **continue screening** komt daarbij aan de orde.
- De Douane kijkt wat er nodig is om continue screening mogelijk te maken. Het gaat daarbij onder andere om de vereiste **wettelijke grondslag**, het inpassen in het totale palet aan screeningsvormen en het duiden van doelgroepen. En daarbij kijken we ook naar het traject en de ervaringen bij de Politie.
- Over de stand van zaken tav de maatregelen ter versterking van de screening van de Douane ontvangt u, zoals toegezegd, voor het zomerreces een **brief**.

Q. Er is commotie over de bijdrage van de Douane aan wetenschappelijke onderzoeken, in het bijzonder het onderzoek de 'Jager en de Prooi'. Hoe gaat u voorkomen dat de Douane zich onttrekt aan onwelgevallige uitkomsten van wetenschappelijke onderzoeken?

A.

- **Integer handelen** is een **kernwaarde** van de Douane. Om die reden werkt de Douane zoveel mogelijk mee aan (wetenschappelijke) onderzoeken, omdat daarmee de **integriteitsaanpak** kan worden **versterkt.**
- Daarom heeft de Douane ook **meegewerkt** aan het onderzoek 'Als de prooi de jager pakt'. Waaruit die medewerking feitelijk bestond is beschreven door de minister van JenV en mijn ambtsvoorganger in **de brief van 20 november 2019**.
- Ik betreur het dat het onderzoek '**Als de prooi de jager pakt'** niet heeft geleid tot wetenschappelijk gevalideerde resultaten die wij ten volle kunnen benutten voor het verbeteren van het integriteitbeleid van de Douane.
- Op dit moment laat ik nagaan op welke wijze **aanvullend onafhankelijk onderzoek** kan worden gedaan naar de diverse ervaringen met en signalen over mogelijke corruptie bij de Douane en naar de mogelijkheden om de bescherming tegen corruptie verder te versterken. De Douane treft

voorbereidingen zodat dit onafhankelijk onderzoek binnenkort kan opstarten. De onderzoekers zullen worden gevraagd om tussenrapportages op te leveren zodat de Douane waar mogelijk, al tijdens dat onderzoek maatregelen gericht op verdere bescherming kan treffen.

19. Toeslagen (volgt)

20. Corona maatregelen en impact corona op de Belastingdienst

Inhoudsopgave:

- Kernboodschap/algemene spreektekst
- Factsheet
- Q&A's:

  Impact Corona op de Belastingdienst

  Toezicht en handhaving

  Gebruik fiscale middelen, betalen en invorderen.

  Toeslagen

  Douane

  Overig
- Bijlage 1: Overzicht maatregelen + looptijden (en waar mogelijk (ramingen) financiële consequenties)

Kernboodschap / algemene spreektekst

- Deze crisis stelt de uitvoering voor forse nieuwe uitdagingen en de maatregelen die zijn genomen zijn ongekend, zeker wat de omvang betreft.
- De Belastingdienst heeft sinds de start van de corona crisis daadkrachtig opgetreden, middels een aantal fiscale maatregelen om ondernemers en andere belastingplichtigen bij te staan in deze financieel moeilijke tijden.
- Tegelijkertijd is de impact van de Corona crisis op de Belastingdienst groot. De werkdruk is op sommige plekken bij de Belastingdienst dan ook hoog.
- Op korte termijn zal de inhoudelijke beoordeling van verzoeken om uitstel van betaling langer dan 3 maanden een aanzienlijke stijging in de werklast veroorzaken. Op langere termijn geldt datzelfde voor het intrekken van verleend uitstel van betaling en, nog verder in de tijd, het invorderen van openstaande belastingschulden. De impact zal zich daardoor nog over een langere periode doen gelden. Er wordt door de medewerkers van de Belastingdienst hard gewerkt om uitvoering te geven aan de verschillende regelingen.
- Als de contactbeperkende maatregelen afnemen, zal de werkdruk over de breedte van de Belastingdienst verder toenemen. Dan moeten we de achterstanden die tijdens

deze crisis zijn ontstaan doordat een aantal werkzaamheden en activiteiten geheel of gedeeltelijk stillagen, gaan inlopen.

Factsheet

Welke maatregelen (fiscaal + binnen de Belatingdienst) zijn er getroffen?

- Een overzicht alle maatregelen en een korte uitleg en de doorlooptijden, is bijgevoegd in bijlage 1.
- Voorbeelden van veranderingen in werkstructuur en andere impact op de Belastingdienst door Coronacrisis:
    - Geen boekenonderzoeken, we kunnen niet vanuit huis een bedrijf controleren dat gesloten is.
    - Alleen telefonisch of digitaal 'horen'. Het was mogelijk om een beroep te doen op overmacht, waardoor dit horen op een later moment plaats kan vinden.
    - Bijna al het werk vindt thuis plaats. Dit was voor veel medewerkers belastend.
    - Geen HUBA (hulp bij aangifte). Hierdoor worden belastingplichtigen later geholpen dan in normale jaren én bij de HUBA helpen normaal gesproken ook studenten mee. Nu wordt dit gedaan door medewerkers van de Belastingdienst. Dat kost dan ook extra

capaciteit.

- Overige impact op de Belastingdienst:
  De telefonische en digitale dienstverlening vindt in belangrijke mate doorgang. Doorlooptijden kunnen wel iets langer zijn. De dienstverlening waarbij fysiek contact nodig is, is echter grotendeels afgeschaald; balies zijn beperkt open en voorlichtingsbijeenkomsten, expertsessies met financieel dienstverleners (FD's) en startersbijeenkomsten gaan niet door.

Gebruik fiscale maatregelen, zoals uitstel van betalen:
Op 11 juni is voor ruim 9 miljard euro uitstel van betaling verleend aan ruim 170.000 belastingplichtigen. Het bedrag zal nog oplopen doordat ondernemers zich nog tot 1 oktober 2020 kunnen melden voor uitstel en doordat belastingschulden die ontstaan gedurende de periode waarvoor ondernemers uitstel van betaling hebben gekregen automatisch onder het uitstel vallen.

NB: Er wordt gewerkt om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van het gebruik van de verschillende fiscale maatregelen. Dit beeld is er net voor, of net na het AO van 23

juni.

Hoe zien de komende maanden eruit voor de Belastingdienst omtrent corona?

We zijn bezig met een plan over hoe het uitstel van betaling vanaf 1 oktober wordt afgebouwd, rekening houdend met de economische situatie. De meeste werkzaamheden van de Belastingdienst en de contacten met klanten konden de afgelopen tijd hun doorgang blijven vinden. Wel zijn bepaalde werkzaamheden gepauzeerd of tijdelijk anders uitgevoerd. Op dit moment wordt daarom de laatste hand gelegd aan een routekaart voor een stapsgewijze heropstart van deze gepauzeerde werkzaamheden. Daarbij zullen we ook bezien hoe de dienstverlening, het toezicht en de invordering door de Belastingdienst in de komende maanden worden vormgegeven op een manier die rekening houdt met de beperkende maatregelen zoals zoveel mogelijk thuiswerken en social distancing, en rekening houdt met de mogelijkheden en onmogelijkheden voor burgers en bedrijven gedurende deze crisis.

<u>Activiteiten die we de komende tijd in fasen weer gaan</u>

opstarten:

- *Versturen herinnering voor het doen van aangifte*
- *Versturen van verzoeken voor aanvullende informatie bij de aangifte*
- *Actief innen van belastingen (bijv. verzenden betalingsherinneringen*
- *Opleggen aanslagen*
- *Toezicht en handhaving op locatie*
- *Verder toezicht op gepast gebruik van de maatregelen*

Impact van de Coronacrisis op de Belastingdienst

Q. Kan de belastingdienst de impact van deze crisis op de bedrijfsvoering en het extra werk aan maatregelen wel aan? *(antwoord is eerder gegeven in het SO van 1 mei)*

A.

- Ter bestrijding van de kredietcrisis werd zo'n tien jaar geleden een fors aantal fiscale maatregelen ontwikkeld. Nu al kan echter worden gezegd dat het fiscale pakket voor de coronacrisis een grotere impact heeft op de uitvoering. Dit vraagt een forse inzet van personeel.

- Ook moesten op zeer korte termijn aanpassingen in de automatisering worden doorgevoerd. Dit is het gevolg van de aard van de getroffen maatregelen en van het verwachte massale gebruik daarvan. In het oog springen in ieder geval de maatregelen in de invorderingssfeer met de inzet van een versoepelde regeling voor uitstel van betaling die naar aard en omvang geen precedent kent uit de kredietcrisis.
- De Belastingdienst is steeds betrokken bij de uitwerking van de crisismaatregelen. Gegeven de noodzaak binnen enkele dagen een noodpakket gereed te hebben, is in maart gestart met expertinschattingen die in de daarna volgende dagen en weken verder zijn uitgewerkt. Zo was de Belastingdienst bij het afkondigen van de regeling uitstel van betaling vanaf dag één in staat verzoeken om uitstel in ontvangst te nemen.
- Vervolgens is er achter de schermen hard gewerkt om het proces verder in te richten, geautomatiseerde ondersteuning te organiseren (zo kunnen aanvragen inmiddels elektronisch worden ingediend) en op te schalen om de verwachte aantallen te kunnen verwerken. Dit vergt een forse inzet van personeel. Daarbij wordt zwaar geleund op medewerkers die als gevolg van de coronacrisis hun reguliere werkzaamheden momenteel niet kunnen uitvoeren.

Q. U heeft aangegeven dat u een inschatting heeft gemaakt van de gevolgen voor de uitvoering en dat u nog nader in kaart brengt wat de exacte gevolgen en uitvoeringskosten zijn. Hoe en wanneer gaat u dat doen?

- Ook de komende tijd wordt bij de implementatie van maatregelen een stapsgewijze aanpak gevolgd. Gegeven de tijdsdruk waaronder wordt gewerkt, kan niet worden uitgesloten dat daarbij aspecten aan het licht komen die nadere besluitvorming behoeven. In dat geval zal ik uw Kamer daarover uiteraard informeren. Ook de uitvoeringskosten moeten nog verder in beeld worden gebracht. Bij de uitwerking van maatregelen uit het huidige crisispakket in wetgeving stelt de Belastingdienst uitvoeringstoetsen op die een completer zicht moeten geven op de uiteindelijke impact.

Q. Heeft u in beeld wat de financiële gevolgen zijn van de Corona crisis op de Belastingdienst?

A.

- De COVID-maatregelen van het kabinet brengen extra werk voor de Belastingdienst met zich mee. Het exacte beeld van de financiële consequenties is nu nog niet scherp. Van de

fiscale maatregelen worden uitvoeringstoetsen gedaan waarin ook de extra uitvoeringskosten in beeld worden gebracht.

Toezicht & handhaving tijdens corona

Q. Hebben fraudeurs vrij spel bij de Belastingdienst tijdens corona?

A.

- De Belastingdienst pakt ook tijdens de coronacrisis fraudeurs zoveel mogelijk aan.
- De Belastingdienst heeft wel te maken met de beperkende coronamaatregelen. Daardoor zijn we niet in staat om toezicht te houden zoals we dat gewend zijn. Ondanks de

beperkingen doen we zoveel wat mogelijk is zonder daarbij de regels te schenden als zoveel mogelijk thuiswerken en het houden van voldoende afstand.

- Bijvoorbeeld: het doen van boekenonderzoeken is lastig, gezien de contact beperkende regels en omdat sommige bedrijven nog dicht zijn. Voor een boekenonderzoek geldt echter dat hierbij langere tijd terug wordt gekeken en dat enige vertraging daarom niet schadelijk is. Wanneer de omstandigheden dat toestaan, gaan we deze activiteiten weer oppakken.
- Voor wat betreft de fraudezaken die de FIOD oppakt, geldt dat samen met het Functioneel Parket verder wordt gekeken naar alternatieve mogelijkheden om zaken af te doen. De FIOD rondt lopende onderzoeken in samenwerking met het Functioneel Parket zoveel mogelijk gewoon af. De FIOD zet ook extra in op mogelijke fraude met COVID-gerelateerde (steun)maatregelen; naast repressie wordt in de preventieve communicatie benadrukt dat misbruik van de omstandigheden van de coronacrisis en misbruik steunmaatregelen niet wordt getolereerd.

A.

(bij doorvragen over specifieke toezichtsactiviteiten als dwanginvordering)

- Ik kan hier niet ingaan op wat we precies wel en niet doen, daarmee zouden we fraudeurs in de kaart spelen. In algemene zin is te zeggen: we hebben last van de beperkingen als gevolg van corona, maar proberen zo goed mogelijk toezicht te houden. Bijvoorbeeld met de digitale middelen die ons ter beschikking staan. Met het versoepelen van maatregelen is er weer meer mogelijk, die mogelijkheden benutten we op een manier die passend is in deze crisistijd en bij de situatie waarin burgers en bedrijven verkeren.

Q. Wat doet de Belastingdienst aan toezicht op het juist gebruik van de maatregelen?

A.

- De opsporing van de FIOD loopt dus zoveel mogelijk door, zeker ook daar waar het misbruik van steunmaatregelen betreft.
- Wel is het zo dat de coronamaatregelen in zeer korte tijd ontworpen en geoperationaliseerd zijn met als doel

onmiddellijk effect te sorteren voor burgers en bedrijven, waarbij de focus uitgaat naar dienstverlening. Om een snelle implementatie te verzekeren is zoveel mogelijk gekozen voor maatregelen die door ondernemers in hun administratie en/of in de bestaande aangiftesystematiek kunnen worden toegepast en waarvoor geen/beperkte aanpassingen in de systemen van de Belastingdienst nodig zijn.

- In de totale afweging hebben snelheid en eenvoud in die fase een hogere prioriteit gekregen dan het belang van toezicht en handhaving.
- In het kader van een bredere risicoanalyse zal de Belastingdienst in voorkomende gevallen aandacht besteden aan het juiste gebruik van de crisismaatregelen. Buitenactiviteiten worden nog uitgevoerd als dit in het kader van de openbare orde van belang is, bijvoorbeeld bij ondermijning, fraudebestrijding en verduistering en als in de aanslagregeling of toezicht kritische data dreigen te verlopen.
- Daarnaast bezien de Belastingdienst, UWV en SZW welke mogelijkheden er zijn om tot een gezamenlijke fraudeaanpak van de (fiscale) Covid- maatregelen te komen.

- Geconstateerd misbruik van de maatregelen wordt dus passend aangepakt.

Q. Betalen belastingplichtigen die het kunnen en niet in de betalingsproblemen zitten, ook netjes hun belastingen?

A.

- Er volgt nog een onderzoek naar de compliance van belastingplichtigen tijdens de coronacrisis.

Gebruik van fiscale maatregelen, betalen en invorderen

Q. Hoe zit het met gebruik van fiscale corona maatregelen zoals uitstel van betaling?

A.

- Op 11 juni is voor ruim 9 miljard euro uitstel van betaling verleend aan ruim 170.000 belastingplichtigen. Het bedrag

zal nog oplopen doordat ondernemers zich nog tot 1 oktober 2020 kunnen melden voor uitstel en doordat belastingschulden die ontstaan gedurende de periode waarvoor ondernemers uitstel van betaling hebben gekregen automatisch onder het uitstel vallen.

- Er wordt gewerkt om een zo goed mogelijk inzicht te krijgen in het gebruik van de verschillende fiscale maatregelen. Dit beeld is er net voor, of net na het AO van 23 juni.

Q. Wat gebeurt er als de maatregelen rondom het uitstel van betalen aflopen?

A.

- De afgelopen periode heeft de focus gelegen op de uitwerking en implementatie van de maatregelen die er zijn om de liquiditeitspositie te verbeteren van ondernemers die geraakt worden door de coronacrisis.
- Inmiddels wordt een regeling voor het verlengen en het afbouwen van het bijzondere uitstel van betaling voorbereid. Ook het terugbetalen van schulden komt daarbij uiteraard aan de orde. Zodra daarover meer duidelijkheid is, wordt de Kamer daarover geïnformeerd.

Q. Hoe wordt omgegaan met de periode waarin belastingschuldigen ten onrechte een te lage betalingskorting aangeboden krijgen?

A.

- Het gaat dan om betalingen die in de periode tussen 23 maart en 1 juni 2020 zijn gedaan en waarbij de betalingskorting van 0,01% in plaats van 4% is toegepast.
- Belastingschuldigen hoeven geen bezwaar te maken tegen de te lage betalingskorting.
- De belastingdienst gaat het verschil zelf herstellen en terugbetalen of verrekenen.

A. Bij doorvragen

- De herstelactie zal rond half juli plaatsvinden.

Toeslagen

Q. Wat doet Toeslagen in het kader van covid-19 beleidsmatig voor toeslaggerechtigden in deze moeilijke tijd?

A.

- Toeslagen probeert middels een aantal activiteiten toeslaggerechtigden te ondersteunen tijdens de coronacrisis:
    - Het rentepercentage is (overeenkomstig met de rest van de Belastingdienst) bij Toeslaggerechtigden verlaagd naar 0,01%. Voorgesteld wordt in de opstart eveneens geen verschil te maken binnen de doelgroep Burgers.
    - De dwanginvordering, en specifiek voor Toeslagen dwang-verrekening, is overeenkomstig de rest van de Belastingdienst opgeschort. De opstart loopt mee in het opstartvoorstel Invordering vanuit de Belastingdienst.
    - Er is in overleg met betrokken partijen een specifieke regeling getroffen om ouders die de eigen bijdrage voor de kinderopvang hebben doorbetaald, te vergoeden. Uitvoering door vindt plaats door SVB, Toeslagen werkt actief mee bij de voorbereiding. Daarnaast organiseert Toeslagen het afhandelen van bezwaar en beroep.
    - Het versturen van brieven met het verzoek om informatie, als onderdeel van toezicht en dienstverlening, is na een maand opschorten inmiddels al weer opgestart.
    - Het is waarschijnlijk dat inkomensverlies gaat leiden tot een extra beroep op Toeslagen. De directie Toeslagen voerde al standaard een aantal keren per

jaar "inkomensacties" uit. Deze blijven vooralsnog beperkt tot het individueel attenderen van de Toeslaggerechtigden, ook omdat verdergaande acties nog intern moeten worden afgestemd.

Q: Wat is het effect van Covid-19 op het presteren van Toeslagen?

A.

- Het effect van Covid-19 is niet te onderscheiden van andere factoren als instroom, productie-uren en productiviteit. In zijn algemeenheid kan worden vastgesteld dat de voorraadpositie op de verschillende werkstromen bij de "going concern" Toeslagen de afgelopen maanden is verbeterd.

Q: Heeft Covid-19 effect gehad op de bedrijfsvoering van Toeslagen?

A:

- Ja. Zowel het wervings-proces als het opleidings-proces moest in kort tijdsbestek van vrijwel volledig fysiek naar vrijwel volledig digitaal. Door een forse inspanning

van velen is het effect beperkt tot enkele weken vertraging.

Douane

Spreektekst/kernboodschap

- Vanaf het begin van de crisis staat de Douane voor verschillende uitdagingen. Ik zal er drie uitlichten.
- In de eerste plaats staat voorop de veiligheid van de eigen medewerkers en het voorkomen van verdere verspreiding van het virus. Daarom heeft de Douane na de uitbraak van het coronavirus in maart de handhaving gedeeltelijk afgeschaald.
    - Het aantal fysieke controles vanwege fiscale en veiligheidsrisico's - w.o. verdovende middelen – zijn nagenoeg op hetzelfde niveau gehouden. Voor de andere risico's is naar een lager handhavingsniveau gegaan. Administratieve controles zijn uitgevoerd voor zover een bezoek aan een bedrijf niet noodzakelijk was. Geleidelijk is de handhaving weer opgeschaald.
    - De huidige kabinetsmaatregelen en de daling van de uitbraak hebben het mogelijk gemaakt dat vanaf half mei de handhaving weer verder is uitgebreid. Dat gebeurt op een veilige en verantwoorde manier aan de hand van protocollen die gebaseerd zijn op de richtlijnen van het RIVM en waarbij rekening wordt gehouden met de anderhalve meter.
    - Het opschalen van de handhaving gebeurt stapsgewijs. Na elke stap wordt bekeken of het

veilig en verantwoord is een volgende stap te zetten. Daarbij letten we op de risico's en verspreiding van het coronavirus, de ontwikkelingen in de volumes en het karakter van het goederen- en reizigersverkeer

- Ik verwacht dat de Douane binnen enkele weken weer op het gebruikelijke handhavingsniveau zit, dat past bij de ontwikkelingen in het goederen- en reizigersverkeer.

- In de tweede plaats heeft de Douane ervoor gezorgd dat vanaf de start van de crises de behandeling van aangiften van het EU-grensoverschrijdende goederenverkeer is doorgegaan en dat de dienstverlening aan burgers en bedrijfsleven op peil is gebleven. Douane heeft ertoe bijgedragen dat hulpgoederen snel door zijn gegaan.

- Tot slot heeft de Douane in deze moeilijke tijd steun aan het bedrijfsleven gegeven. Het betreft maatwerk bijvoorbeeld door op individuele aanvraag termijnen voor het doen van aangiften te versoepelen, uitstel van betaling te verlenen en rekening te houden met het niet kunnen nakomen van bepaalde verplichtingen uit vergunningen. De maatregelen van de Douane zijn

gebaseerd op EU-douanewetgeving. Uw Kamer is hierover geïnformeerd in onder meer de Kamerbrieven van 2 april en 20 mei jl.

Q. Wat zijn de gevolgen van de Corona crisis voor de Douane geweest en welke maatregelen heeft zij genomen?

A.

- Het korte antwoord is dat de uitbraak van het coronavirus een grote impact heeft op de Douane. Ik zal een aantal gevolgen iets verder toelichten.
    - Vanwege de gezondheid van medewerkers en om verspreiding te voorkomen, heeft de Douane sinds half maart haar medewerkers zo veel mogelijk thuis laten werken.
        - Het aantal fysieke controles vanwege fiscale en veiligheidsrisico's - w.o. verdovende middelen – zijn nagenoeg op hetzelfde niveau gehouden. Voor de andere risico's is naar een lager handhavingsniveau gegaan. Administratieve controles zijn uitgevoerd voor zover een bezoek aan een bedrijf niet noodzakelijk was.
        - Geleidelijk aan is de handhaving weer opgeschaald.

- Vanaf half mei is de handhaving weer verder uitgebreid. Dat gebeurt op een veilige en verantwoorde manier aan de hand van protocollen die gebaseerd zijn op de richtlijnen van het RIVM en waarbij rekening wordt gehouden met de anderhalve meter.
- Het opschalen van de handhaving gebeurt stapsgewijs. Na elke stap wordt bekeken of het veilig en verantwoord is een volgende stap te zetten. Daarbij letten we op de risico's en verspreiding van het coronavirus, de ontwikkelingen in de volumes en het karakter van het goederen- en reizigersverkeer.
- De verwachting is dat de Douane binnen enkele weken weer op het gebruikelijke handhavingsniveau zit, dat past bij de ontwikkelingen in het goederen- en reizigersverkeer.
- Douane heeft vanaf de uitbraak prioriteit gegeven aan het laten doorgaan van het EU-grensoverschrijdende goederenverkeer en de dienstverlening aan burgers en bedrijfsleven. De loketten die nodig zijn voor het logistieke proces, zijn open gebleven. De Douane heeft nauw contact met het bedrijfsleven om de dienstverlening zo goed mogelijk te laten verlopen.

- Douane heeft ertoe bijgedragen dat hulpgoederen snel door zijn gegaan.
- Goederenstromen zijn veranderd in aard en omvang. Gemiddeld heeft de Douane op de verschillende douaneprocessen circa 20% minder aangiftes ontvangen.
- Het passagiersverkeer in de luchtvaart is vrijwel stil komen te liggen. Cijfers van Schiphol NV tonen dat in april 98% minder passagiers het vliegtuig namen.

Q. Op basis van welke keuzes heeft de Douane haar werkzaamheden afgeschaald?

A.

- De Douane heeft afgeschaald vanuit de uitgangspunten:
  - prioriteit voor gezondheid van de medewerkers
  - reguliere douaneafhandeling goederenverkeer en dienstverlening continueren
  - prioriteit voor werk dat bijdraagt aan de veiligheid van de Europese Unie (w.o. verdovende middelen) en de activiteiten voor de afdracht van traditionele eigen middelen (douanerechten) aan de Europese Unie.

Q. Wat zijn de financiële gevolgen van de corona Crisis op de Douane?

A.

- Voor wat betreft het budget van de Douane zijn er vooralsnog geen omvangrijke financiële consequenties voorzien.

Overige vragen

Q. Waarom gaat de voortgangsrapportage niet in op corona?

A.

- De rapportage die u heeft ontvangen ziet op de periode van september tot en met december van 2019. In deze periode had corona nog geen merkbare invloed op de Belastingdienst.
- In de eerste voortgangsrapportage over het Jaarplan 2020 zal dit nadrukkelijk terugkomen.
- Ik verwacht deze rapportage voor het einde van het zomerreces aan uw Kamer te sturen.

Q. Krijgt de BD nu extra vragen via de Beltel en zo ja hoeveel? En lukt het om het af te doen?

A.

- Het aanbod in telefonie in de maanden april en mei is als gevolg van de Corona-maatregelen lager uitgevallen. De bereikbaarheid incl. keuzemenu van de BelastingTelefoon was in de periode van januari t/m mei 84,4%. Er is sprake van een opgaande lijn; in april en mei is de bereikbaarheid (ruim) boven de 90% uitgekomen. In de 1e weken van juni zet die lijn zich voort.

Q. Overige impact op Beltel

A.

- Vanaf half maart waren als gevolg van RIVM-richtlijnen, tijdelijk minder medewerkers inzetbaar. Door gerichte maatregelen werden in de loop van april medewerkers geleidelijk weer inzetbaar.
  Maatregelen:
    - Werkplekken van andere onderdelen van de Belastingdienst te gebruiken.
    - Beperken van de openingstijden waardoor de beschikbare capaciteit effectiever inzetbaar was.
    - Het thuisbellen door Belastingtelefoon medewerkers mogelijk maken.
- Door deze maatregelen is de Belastingtelefoon gedurende de aangiftecampagne, ondanks de Corona crisis, met een bereikbaarheid incl. keuzemenu 84,8% goed bereikbaar gebleven.

Factsheets fiscale maatregelen Corona

De volgorde van de factsheets is als volgt:

- de (verlengde) maatregelen van noodpakket 1.0 Kamerbrief 12 maart e.v.;
- de (verlengde) aanvullende maatregelen van 24 april 2020;

- de nieuwe maatregelen in noodpakket 2.0 20 mei 2020.

	Maatregelen	Oorspronkelijke looptijd	Verlengde looptijd
	Noodpakket 1.0 (Kamerbrief 12 maart 2020 e.v.)		
1	Tijdelijke regeling uitstel van betaling voor ondernemers	19 juni 2020	1 oktober 2020
2	Uitstel energiebelasting/ODE	1 juli 2020	1 oktober 2020
3	Uitstel van betaling rechten van invoer (Douane)	Mei 2020	Afhankelijk van EC
4	Verlagen invorderings- en belastingrente	23 juni 2020 (invorderingsrente)	1 oktober 2020
5	Btw vrijstelling voor uitlenen zorgpersoneel	16 juni 2020	1 oktober 2020
6	Btw vrijstelling voor ter beschikking stellen medische hulpgoederen	16 juni 2020	1 oktober 2020
7	Handhaven van het verlaagde btw-tarief op online diensten door sportscholen.	Tot heropening sportscholen	-
8	Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren (TOGS) vrijstellen van belasting	-	-
9	Nadere afspraken over heffingsbevoegdheid met België en Duitsland	Tot opzegging overeenkomst	-
10	Vrijstelling Duitse netto-uitkeringen ivm corona	31-12-2020	-
11	Uitstel administratie gegevens nieuwe werknemer	Tot intrekking besluit	-
12	Voorwaarden onbelaste reiskostenvergoeding versoepelen	Tot intrekking besluit	-
13	Coulance op gebruik 'Vrijstelling kortstondig gebruik' (14 dagen)	1 juli 2020	1 oktober 2020
14	Verlengen termijn voor geldigheid taxatierapport ivm aangifte bpm	1 juli 2020	1 oktober 2020
15	Voorzien in oplossing voor taxibranche bij ombouw en RDW-keuring vóór 1-4-20	1 juli 2020	1 oktober 2020
16	Maatregelen Caribisch Nederland a. uitstel van betaling b. invorderingsrente c. gebruikelijk loon	19 en 23 juni 2020	Drie maanden verlengd
	Aanvullend pakket (Kamerbrief 24 april 2020)		
17	Urencriterium voor ondernemers tijdelijk versoepelen	31 mei 2020	1 oktober 2020
18	Mogelijkheid tot vormen fiscale Corona reserve	Einde boekjaar 2020	-
19	Verlaging gebruikelijk loon dga's bij omzetdaling	Einde boekjaar 2020	-
20	Uitstel inwerkingtreding excessief lenen DGA's	-	-
21	Verhoging vrije ruimte in werkkostenregeling 2020	Einde boekjaar 2020	-
22	Behoud recht op hypotheekrenteaftrek bij tijdelijk uitstel van hypotheekbetalingen	30 juni 2020	1 oktober 2020
	Pakket 2.0 (Kamerbrief 20 mei 2020)		
23	Btw nultarief mondkapjes	1 oktober 2020	-
24	Uitstel van betaling bpm	1 oktober 2020	-
25	Tegemoetkoming Vaste Lasten (TVL/TOGS 2.0) vrijstellen van belasting	-	-

1. Tijdelijke regeling uitstel van betaling voor ondernemers

Inhoud maatregel

- 1. Verlenging versoepelde regeling voor uitstel van betaling van belastingschulden: ondernemers kunnen zich tot 1 oktober 2020 voor deze regeling aanmelden. NB: Kern van de uitstelregeling is (a) direct 3 maanden uitstel van betaling en (b) langer dan 3 maanden uitstel als de ondernemer aannemelijk maakt dat hij door de coronacrisis in betalingsproblemen is gekomen
- 2. Ondernemers aan wie uitstel van betaling langer dan 3 maanden wordt verleend krijgen in ieder geval tot 1 oktober 2020 uitstel van betaling. De TK wordt nader geïnformeerd over de afbouw van het uitstel na die datum.
- 3. Extra voorwaarde voor uitstel langer dan 3 maanden is een verklaring van de ondernemer dat hij geen dividenden of bonussen uit zal keren en geen eigen aandelen zal inkopen.
- Reden voor de verlenging is het feit dat ondernemers in veel sectoren onverminderd betalingsproblemen ondervinden.

Gevoelige punten

- Bonus- en dividendverbod: de ondernemer moet bij een verzoek om uitstel langer dan 3 maanden verklaren dat hij geen bonussen en dividenden uitkeert en geen eigen aandelen inkoopt. Controle op naleving van dit verbod in de actualiteit is echter niet mogelijk; ook de sanctiemogelijkheden zijn beperkt.

Uitvoeringsaspecten

- Er wordt gewerkt aan een digitale mogelijkheid voor het doen van de verklaring tav het bonus- en dividendverbod.
- Er wordt gewerkt aan een plan voor de afbouw van verleende uitstellen na 1 oktober 2020. Gedacht wordt aan een branchegewijze afbouw.

Budgettaire consequenties (belastingontvangsten):

- De extra geraamde kosten van verlenging tot 1 oktober bedragen 1,5 miljard euro (betreft een schatting, nieuwe ramingen en inzichten volgen half – eind juni).
- *NB.* In de VJN is een grove schatting van 32 miljard euro gedeeld met de Kamer (dat was nog zonder verlenging tot 1 oktober). Op basis van de maandontvangsten april hebben we de kosten van verlenging berekend. We krijgen hier echter nog voortdurend nieuw inzicht in. Daarom is ervoor gekozen om nu alleen de extra kosten van verlenging te communiceren. Na de juniraming presenteren we een nieuwe totaalberekening aan de Kamer te sturen. Voordat we een nieuw bedrag communiceren willen we eerst meer inzicht hebben. Desgevraagd kunt de Kamer vragen om nog enig geduld omwille van het verkrijgen van verder inzicht.
- Over terugbetaling is nog weinig bekend, voor nu gaan we ervan uit dat slechts een beperkt deel in 2020 wordt terugbetaald – 5 miljard euro. Het restant (26 miljard euro) schuift door naar 2021 en evt. later *(deze informatie dateert van het debat over het noodpakket 2.0)*
- Vermoedelijk leidt een deel van het verstrekte uitstel tot permanente derving omdat bedrijven failliet gaan. Afhankelijk van de zwaarte van het economische scenario (o.b.v. CPB) gaan we er van dat 2,8% tot 9% van de uitgestelde belasting niet wordt terugbetaald.
- Onderdeel van de uitstelregeling is dat geen betaalverzuimboetes en geen vervolgingskosten in rekening gebracht worden. Dat leidt tot een totale derving van € 217 mln. in 2020 en € 105 mln. in 2021.

2. Uitstel energiebelasting (EB) en Opslag Duurzame Energie (ODE)

Inhoud maatregel

- De EB en ODE worden onder bepaalde voorwaarden later verschuldigd door de belastingplichtige (meestal de energieleverancier). De energieleverancier mag voor leveringen in de maanden april tot en met september zonder EB en ODE factureren aan zijn klanten.
- De maatregel is erop gericht de liquiditeitspositie van ondernemers te versterken.

Gevoelige punten

- De maatregel ziet niet op klanten die een maandelijks voorschotbedrag betalen met een jaarlijkse eindafrekening. Dit is het geval bij alle huishoudens en een groot aantal kleinere bedrijven en organisaties (naar schatting ca. 450.000). Het aantal klanten dat zich bij leveranciers heeft gemeld voor de regeling maar daar niet voor in aanmerking komt is echter zeer gering.
- De maatregel is een goedkeuring voor uitstel, maar geen verplichting. Hierdoor is de toepassing afhankelijk van de energieleveranciers. Van één energieleverancier op de zakelijke markt is bekend dat deze geen uitstel verleent. 14 leveranciers doen dat wel in verschillende mate (automatisch voor alle klanten die in aanmerking komen, via een opt-out, of via een opt-in).

Uitvoeringsaspecten

- De uitvoeringskosten en exacte uitvoeringsgevolgen zijn op dit moment nog niet in kaart gebracht, Er zal nog een Uitvoeringstoets gemaakt worden.

Budgettair

€mln	2020	2021	Struc

- Op EMU-basis betreft dit voor de EB een kasschuif binnen 2020.

3. Uitstel van betaling rechten bij invoer (Douane)

Inhoud maatregel

- Uitstel van betaling kan worden gevraagd voor betalingsverplichtingen op grond van EU-douanewetgeving. Hierbij gaat het om rechten bij invoer, waaronder belastingen die bij invoer worden geheven zoals accijnzen en omzetbelasting.
- Door de maatregel wordt de liquiditeitspositie van importerende bedrijven ondersteund en de logistieke doorgang verbeterd.

Gevoelige punten

- Doordat het uitstelbeleid gebaseerd is op EU-wetgeving, wijkt deze in de toepassing af van het algemene uitstel van betaling van nationale belastingschulden. Zo gelden specifieke voorwaarden, een andere aanmeldtermijn en een andere periode voor het verlenen van uitstel.
- Het uitstel wordt achteraf, in principe per maand en na toetsing van de voorwaarden toegepast. De toetsing vindt per aanvraag plaats. Een generiek uitstel vooraf verlenen is niet mogelijk. Verdere verlenging en afbouw van het uitstelbeleid hangt onder meer af van afstemming met de Europese Commissie over juridische mogelijkheden van het uitstelbeleid en de uitvoerbaarheid van het uitstelbeleid door de Douane. Het kabinet informeert de Kamer nog over concrete vormgeving hiervan.
- Invoerrechten zijn inkomsten van de EU die dus (behoudens perceptiekostenvergoeding) door Nederland aan de EU worden afgedragen. Er is nu juridische onzekerheid over de vraag of douaneschulden die na uitstel niet worden betaald door het betreffende bedrijf en dus oninbaar zijn voor rekening van Nederland of van de EU komen.

Uitvoeringsaspecten

- De huidige implementatie voor de maanden maart en april is dat er 35 aanvragen zijn met een totaalbedrag van 70 miljoen.
- Het uitstelbeleid geldt in ieder geval voor douaneschulden ontstaan in de maanden maart, april en mei. Voor douaneschulden die zijn ontstaan in de maand mei kan het uitstel tot 15 juni worden aangevraagd.
- Vooral voor een specifieke groep schuldenaren waarbij de aangiftes zijn ingediend door een direct vertegenwoordiger is de toepassing van het uitstelbeleid arbeidsintensief. Er wordt gekeken of en op welke manier de uitvoerbaarheid voor die categorie gegarandeerd kan worden.

Budgettair

- De totaal betaalde rechten en daarmee de maximale blootstelling aan uitstel zonder garanties is naar schatting circa 225 mln per maand. De omvang van het risico is in de praktijk kleiner omdat lang niet alle bedrijven gebruik zullen en mogen maken van de betalingsfaciliteit zonder zekerheidsstelling.
- Hoewel er nog juridische onzekerheid hierover bestaat, is de Nederlandse inzet dat deze risico's ten laste komen van de EU-begroting en niet voor Nederland.

Uitvoeringskosten

Tot en met de aangiftemaand april is de inschatting dat de behandeling van aanvragen om circa 25 werkdagen gaat. Hier zit de maand mei dus nog niet in.

De uitvoeringskosten en exacte uitvoeringsgevolgen zijn op dit moment nog niet in kaart gebracht, Er zal nog een Uitvoeringstoets gemaakt worden.

4. Belasting- en invorderingsrente

Inhoud maatregel

- Op 17 maart 2020 heeft het kabinet aangekondigd de invorderings- en belastingrente gedurende drie maanden te verlagen naar 0,01%. Dit betekent dat tijdelijk nagenoeg geen belasting- en invorderingsrente in rekening wordt gebracht.
- Door de verlaging van de invorderingsrente kunnen ondernemers tijdelijk zonder extra kosten gebruikmaken van de verruimde mogelijkheden van uitstel van betaling.
- Door de verlaging van de belastingrente worden ondernemers tijdelijk niet met belastingrente geconfronteerd als de aanslag niet op tijd kan worden opgelegd, bijvoorbeeld omdat gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid van uitstel voor het doen van aangifte.
- De maatregel heeft als doel het creëren van liquiditeit voor ondernemers. De maatregelen gelden echter ook voor particulieren.
- De verlaging van de rentepercentages is ingegaan op het moment dat dit uitvoeringstechnisch mogelijk was. Dit betekent dat de verlaging van de invorderingsrente is ingegaan op 23 maart 2020, de verlaging voor de belastingmiddelen met uitzondering van de inkomstenbelasting per 1 juni 2020 en voor de inkomstenbelasting per 1 juli 2020.
- Deze verlaging wordt nu verlengd tot 1 oktober 2020.
- Op deze manier komt één stopmoment te gelden, wat de maatregel overzichtelijk maakt.

Gevoelige punten

- Zowel de verlaging van de belastingrente als de invorderingsrente is niet alleen begunstigend voor belastingplichtigen.
- Uitvoeringstechnisch is het niet mogelijk om onderscheid te maken tussen belastingrente die in rekening wordt gebracht en die wordt vergoed. Dit betekent dat ook het percentage belastingrente dat wordt *vergoed* is verlaagd naar 0,01%.
- Belastingrente wordt veel vaker in rekening gebracht (in 2019 2.392.000 keer, voor een bedrag van € 662 miljoen) dan vergoed (in 2019 443.000 keer, voor een bedrag van € 118 miljoen). Hierdoor is het kabinet van mening dat met de tijdelijke verlaging van de belastingrente per saldo een gewenste lastenverlichting wordt gerealiseerd.
- Bij de invorderingsrente is het wel mogelijk om onderscheid te maken tussen in rekening te brengen en te vergoeden rente. Alleen de in rekening te brengen invorderingsrente wordt verlaagd naar 0,01%. Dit percentage werkt echter door naar de betalingskorting, waardoor hiervan door de verlaging tijdelijk nagenoeg geen gebruik kan worden gemaakt.
- De wettelijke verankering van de maatregel wordt geregeld in de Verzamelspoedwet COVID-19. Ondanks het spoedtraject dat dit wetsvoorstel doorloopt, is niet zeker dat deze wet vóór 1 juni 2020 in werking kan treden.
- Omdat op 17 maart jl. reeds is aangekondigd dat de verlaging van de belastingrente per 1 juni 2020 ingaat, wordt aan de verlaging terugwerkende kracht toegekend als het wetsvoorstel níet voor 1 juni 2020 wordt aangenomen en in werking treedt. Vanwege het niet-begunstigende element dat hierin zit, is dit gevoelig. Tijdige aankondiging van de niet-begunstigende terugwerkende kracht is van belang.

Uitvoeringsaspecten

De verlenging van de verlaging van de belasting- als invorderingsrente is uitvoeringstechnisch haalbaar.

De uitvoeringskosten en exacte uitvoeringsgevolgen zijn op dit moment nog niet in kaart gebracht, Er zal nog een Uitvoeringstoets gemaakt worden.

Budgettair

€mln	2020	2021	Cum. (tot 2024)
Budgettaire effect (incl. verlenging	-154	-130	-368

5. Ter beschikking stellen van zorgpersoneel

Inhoud maatregel

- Goedkeuring dat vanaf 16 maart 2020 de terbeschikkingstelling van zorgpersoneel aan zorginstellingen en –inrichtingen onder voorwaarden tijdelijk buiten de heffing van btw blijft.
- Reden voor maatregel is voorkomen dat de inzet ten behoeve van de zorgsector extra administratieve of financiële lasten oplevert uit hoofde van de heffing van btw.

Gevoelige punten

- Mogelijk kunnen niet alle uitleners van zorgpersoneel gebruik maken van de maatregel, omdat de voorwaarde is gesteld dat bij de uitleen alleen de brutoloonkosten met een kostenopslag van 5% in rekening mag worden gebracht. Het kan dat uitleners meer kosten in rekening wensen te brengen.
- Deze maatregel is in strijd met de btw-richtlijn. Doordat het als een tijdelijke maatregel en alleen ten behoeve van de zorgsector wordt toegestaan, verwachten we geen inbreukprocedure van de Europese commissie.

Uitvoeringsaspecten

- De invoering van deze maatregel heeft niet geleid tot IV-aanpassingen. Wel heeft de maatregel personele gevolgen gehad.

De uitvoeringskosten en exacte uitvoeringsgevolgen zijn op dit moment nog niet in kaart gebracht, Er zal nog een Uitvoeringstoets gemaakt worden.

Budgettair

€mln	2020	2021	Struc

6. Gratis verstrekking van medische hulpmiddelen

Inhoud maatregel

- De gratis verstrekking van medische hulpgoederen en medische apparatuur aan zorginrichtingen, en instellingen en huisartsen kan vanaf 16 maart 2020 onder voorwaarden tijdelijk buiten de heffing van btw blijven zonder dat de aftrek van voorbelasting wordt uitgesloten.
- Reden voor maatregel is voorkomen dat de gratis verstrekking ten behoeve van de zorgsector extra administratieve of financiële lasten oplevert uit hoofde van de heffing van btw.

Gevoelige punten

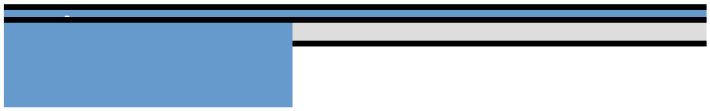
- De maatregel wordt in de praktijk niet of minder toegepast dan verwacht, omdat de aangewezen goederen (veelal) niet gratis worden verstrekt.
- Deze maatregel is in strijd met de btw-richtlijn. Doordat het als een tijdelijke maatregel en alleen ten behoeve van de zorgsector wordt toegestaan, verwachten we geen inbreukprocedure van de Europese commissie.

Uitvoeringsaspecten

- De invoering van deze maatregel heeft niet geleid tot IV-aanpassingen. Wel heeft de maatregel personele gevolgen gehad.

De uitvoeringskosten en exacte uitvoeringsgevolgen zijn op dit moment nog niet in kaart gebracht, Er zal nog een Uitvoeringstoets gemaakt worden.

Budgettair

7. Sportlessen ook online tegen verlaagd btw-tarief

Inhoud maatregel

- Het aanbieden van sportlessen via een "online"-variant valt ***zolang de sportscholen verplicht gesloten zijn*** ook onder het verlaagde btw-tarief (9%).
- De sportscholen zijn gesloten tot 1 juli (informatie kan veranderen). Tot wanneer de maatregel exact loopt wordt uitgezocht.
- **Waarom** maatregel wordt getroffen?
  Uit oogpunt van **eenvoud** voor de sportscholen die normaal het verlaagd btw-tarief kunnen toepassen op het verlenen van toegang tot hun sportaccommodatie en nu **tijdelijk** als alternatief tijdens deze sluiting een online dienst aanbieden, die **zonder goedkeuring belast zou zijn tegen 21% btw**.
  Toelichting bij doorvragen
  Voor toegang tot sportaccommodaties geldt normaal een verlaagd btw-tarief. Door de verplichte sluiting van die sportaccommodaties kan deze toegang niet plaatsvinden en vervalt de mogelijkheid tot sporten in deze sportscholen. Daarmee vervalt ook en de rechtsgrond voor toepassing van het verlaagde btw-tarief. Om hun afnemers toch te blijven ondersteunen bieden deze sportscholen als alternatief online sportlessen aan. Door ook het verlaagd btw-tarief tijdelijk hierop toe te staan, loopt voor deze sportscholen het voor hen gebruikelijke verlaagd btw-tarief gewoon. Zij hoeven dan voor de korte termijn hun boekhouding niet aan te passen. Zodra de verplichte sluiting wordt opgeheven vervalt deze goedkeuring op de online sportlessen.

Gevoelige punten

- Het tijdelijk verlaagd btw-tarief on online sportdiensten is in strijd met de btw-richtlijn. Doordat het als een tijdelijke maatregel en alleen gedurende de verplichte sluiting wordt toegestaan, verwachten we geen inbreukprocedure van de Europese commissie.
- Uit oogpunt van het *neutraliteitsbeginse*l moeten dezelfde diensten fiscaal hetzelfde worden behandeld. Hierdoor kunnen ook ondernemers die normaal geen sportaccommodatie aanbieden meeliften in en gedurende deze goedkeuring.

Uitvoeringsaspecten

- Het normaal gehanteerde verlaagd btw-tarief loopt nu gewoon door gedurende de verplichte sluiting van sportscholen. Hierdoor wijzigt er niets in de uitvoering.
  De periode van de verplichte sluiting is een heldere en uitvoerbare afbakening van deze goedkeuring, ook voor de meeliftende ondernemers. Voor een goede uitvoering is een duidelijke periode waarin deze goedkeuring geldt (met een eenduidig begin en einde) wel van groot belang.

De uitvoeringskosten en exacte uitvoeringsgevolgen zijn op dit moment nog niet in kaart gebracht, Er zal nog een Uitvoeringstoets gemaakt worden.

Aandachtspunten bij eventuele verdere verlenging

- Uitvoeringsaspecten
  Alleen als de verlenging gekoppeld is aan de verplichte sluiting van sportaccommodatie dan is er geen probleem. Dit is ook al geregeld in de goedkeuring, deze heeft geen einddatum maar het opheffen van de verplichte sluiting als einddatum.
- Budgettaire consequentie
  Hoe langer de maatregel duurt, hoe meer ondernemers gaan meeliften in deze tijdelijke goedkeuring. Deze **categorie meelifters** bieden normaal geen sportaccommodatie aan om in te sporten en vallen dus normaliter niet onder het hiervoor geldende verlaagd btw-tarief. **Het bedrag is nog niet geraamd en ook is onbekend hoeveel ondernemers nu meeliften.**
- Overige overwegingen
  De goedkeuring is in strijd met de btw-richtlijn, **alleen indien gekoppeld aan de tijdelijk verplichte sluiting is geen inbreukprocedure te verwachten**.

8. TOGS vrijstellen van belastingheffing

Inhoud maatregel

- Ondernemingen kunnen onder voorwaarden aanspraak maken op een eenmalige tegemoetkoming van € 4.000 op grond van de Beleidsregel tegemoetkoming ondernemers getroffen sectoren (TOGS).
- De vergoeding op basis van de TOGS maakt in principe onderdeel uit van de winst van de onderneming, zodat daarover inkomsten- of vennootschapsbelasting verschuldigd is. Door middel van deze maatregel worden de extra inkomsten als gevolg van de TOGS vrijgesteld van belastingheffing.
- De maatregel is getroffen omdat het (politiek) onwenselijk werd geacht dat ondernemers over deze kleine vergoeding belasting verschuldigd zijn.

Gevoelige punten

- Nvt.

Uitvoeringsaspecten

- De maatregel is uitvoerbaar.

Budgettair

- Aan de inkomstenkant is er per saldo geen sprake van budgettaire gevolgen, omdat de extra inkomsten als gevolg van de TVL MKB worden vrijgesteld van belastingheffing. De budgettaire gevolgen van deze maatregel staan aan de uitgavenkant.

Uitvoeringskosten

- De uitvoeringskosten van deze maatregel moeten blijken uit een uitvoeringstoets.

9. Nadere afspraken over heffingsbevoegdheid met België en Duitsland

Inhoud maatregel

- Nederland heeft met België en Duitsland overeenkomsten gesloten over de toepassing en interpretatie van de belastingverdragen waardoor grensarbeiders in loondienst belast blijven in het land waar zij onder normale omstandigheden zouden werken.
  De overeenkomsten lopen in ieder geval t/m eind juni, maar als Duitsland en België daaraan (blijven) meewerken, kunnen deze ook ná juni (van maand tot maand) blijven doorlopen.
- Zonder nadere maatregelen zouden grensarbeiders die tijdens de coronacrisis thuiswerken te maken krijgen met een verschuiving belastingheffing van werkstaat naar woonstaat, met onzekerheid, administratieve lasten en (mogelijk) negatieve inkomenseffecten tot gevolg.

Gevoelige punten

- N.v.t.

Uitvoeringsaspecten

- Grensarbeiders kunnen de gemaakte afspraken toepassen in de bestaande aangifte inkomstenbelasting 2020.
- De kosten van de eenmalige implementatie (voorlichting, aanpassen instructies en producten) zijn beperkt.

Budgettair

€mln	2020	2021	Struc
Budgettaire effect	0	0	0

Uitvoeringskosten

- De exacte uitvoeringsgevolgen en uitvoeringskosten zijn naar verwachting beperkt, maar nog nader vast te stellen met een uitvoeringstoets.

10. Vrijstelling Duitse netto-uitkeringen i.v.m. corona

Inhoud maatregel

- Bij beleidsbesluit is goedgekeurd dat Nederland een drietal Duitse netto-uitkeringen ("Kurzarbeitergeld", "Insolvenzgeld" en "Arbeitslosengeld") vrijstelt van belasting voor zover deze geacht worden te zijn verkregen als gevolg van corona(maatregelen). Deze vrijstelling geldt van 11 maart 2020 tot en met 31 december 2020.
- Zonder maatregel zou Nederland onder omstandigheden belasting heffen over door Duitsland betaalde netto-uitkeringen (met een link met corona), met ongewenste inkomenseffecten tot gevolg.

Gevoelige punten

- De problematiek omtrent belastingheffing over Duitse netto-uitkeringen speelt ook buiten de coronacrisis. Met name het CDA (Omtzigt) heeft hier eerder aandacht voor gevraagd.
- Nederland is met Duitsland in gesprek over een wijzigingsprotocol m.b.t het belastingverdrag, waarbij deze problematiek aan de orde komt. Dit overleg met Duitsland loopt nog (maar oplossing lijkt voorhanden).

Uitvoeringsaspecten

- Er dient een aanpassing te worden gemaakt in het aangifteprogramma inkomstenbelasting 2020.
- Het doorvoeren van deze aanpassing is mogelijk, maar de uitvoeringskosten hiervoor moeten middels een uitvoeringstoets worden vastgesteld.

De verwachting is dat deze uitvoeringskosten beperkt zijn, maar *de uitvoeringskosten en exacte uitvoeringsgevolgen zijn op dit moment nog niet in kaart gebracht, Er zal nog een Uitvoeringstoets gemaakt worden.*

Budgettair

- Nederland stelt bepaalde Duitse uitkeringen vrij, terwijl onder normale omstandigheden het salaris in Duisland was belast.

Uitvoeringskosten

- De uitvoeringskosten zijn nader vast te stellen met een uitvoeringstoets.

11. Identificatie nieuwe werknemer door werkgever

Inhoud maatregel

Het identiteitsbewijs van een nieuw aangenomen werknemer kan vanwege het zoveel mogelijk thuis werken niet bij aanvang dienstbetrekking zoals voorgeschreven, gecontroleerd worden. Wettelijke sanctie is dan toepassing van het anoniementarief op het loon en heffing van premies werknemersverzekeringen zonder bovengrens.

Het nakomen van de verplichting tot identificatie dient op een later moment plaats te vinden.

De maatregel is een voorbeeld van de goedkeuring voor een soepel standpunt bij verplichtingen die in redelijkheid niet, niet tijdig of niet volledig kunnen worden nagekomen.

Gevoelige punten

De sanctie op niet het nakomen van de verplichting is het van toepassing zijn van het anoniementarief (52%). Als werkgevers dat direct zouden moeten doen ondervinden werknemers te hoge inhoudingen die ze via de inkomstenbelasting kunnen/moeten rechtzetten. En bij werkgevers die het anoniementarief niet toepassen waar dit wel had gemoeten, zou moeten worden nageheven. Identificatie moet wel alsnog op een later moment, zodra dat redelijkerwijs mogelijk is, worden uitgevoerd. Dit kan op dat moment alsnog betekenen dat de identiteit van de (nieuwe) werknemer niet kan worden vastgesteld, met als gevolg dat het anoniementarief alsnog moet worden toegepast.

Uitvoeringsaspecten

Werkgevers kunnen met dit uitstel van de identificatieplicht uit de voeten en de Belastingdienst kan naar het zich laat aanzien handhaven.

De uitvoeringskosten en exacte uitvoeringsgevolgen zijn op dit moment nog niet in kaart gebracht, Er zal nog een Uitvoeringstoets gemaakt worden.

Budgettair

De maatregel heeft geen budgettaire consequenties. De maatregel is gekoppeld aan de duur van de periode dat werknemers zoveel mogelijk verplicht thuiswerken.

12. Vaste reiskostenvergoedingen

Inhoud maatregel
Vaste reiskostenvergoedingen mogen zonder aanpassingen voor het veranderde reispatroon in verband met het verplicht thuis werken zonder fiscale gevolgen doorlopen.
Maatregel is getroffen om werkgevers te ontlasten met het wegnemen van de verplichting dit massaal opgekomen punt nader te toetsen bij hun werknemers.

Gevoelige punten
Levert ook een financieel voordeel voor de niet langer reizende werknemer. Ook werknemers die geen vaste vergoeding ontvangen zouden willen meeprofiteren.

Uitvoeringsaspecten
Vanaf de maand mei is deze goedkeuring effectief. Geeft werkgevers duidelijkheid. Laat anderzijds open dat werkgevers op enig moment toch zelf vergoedingen willen herzien.

Budgettair
Gedurende de periode dat van overheidswege het advies blijft zoveel mogelijk thuis te werken zijn er geen budgettaire gevolgen

13. Coulance op 'Vrijstelling kortstondig gebruik' (14 dagen)

Inhoud maatregel

- Als gevolg van de coronacrisis heeft de RDW enige tijd alleen cruciale keuringen uitgevoerd.
- Deze maatregel bevat een goedkeuring om de vrijstelling voor kortstondig gebruik een tweede keer voor 14 dagen aan te vragen in die gevallen waarin de keuring voor het motorrijtuig niet kon plaatsvinden in verband met de corona maatregelen van de RDW. Een vrijstelling kortstondig gebruik houdt in dat een Nederlands ingezetene een auto (maximaal) 14 dagen op de Nederlandse weg mag gebruiken zonder bpm (en mrb) verschuldigd te zijn.

Gevoelige punten

- De maatregel betreft het voorkomen van ongewenste gevolgen in de bpm en mrb voor belastingplichtige door beperking van de RDW-dienstverlening.
- De maatregel is inmiddels niet meer noodzakelijk omdat de RDW keuringsstations vanaf 18 mei weer open zijn en alle voertuigen gekeurd kunnen worden.
-

Uitvoeringsaspecten

- Deze maatregel is goed inpasbaar in de uitvoering. Nu de RDW alle keuringen weer heeft hervat is bovendien de verwachting dat geen beroep meer op deze maatregel zal worden gedaan.
- Geen budgettaire consequentie

De uitvoeringskosten en exacte uitvoeringsgevolgen zijn op dit moment nog niet in kaart gebracht, Er zal nog een Uitvoeringstoets gemaakt worden.

Budgettair

- Geen budgettaire consequentie

14. Verlengen termijn voor geldigheid taxatierapport ivm aangifte bpm

Inhoud maatregel

- Als gevolg van de coronacrisis heeft de RDW een periode alleen cruciale keuringen uitgevoerd.
- Deze maatregel verlengt de maximale geldigheidstermijn van een taxatierapport alvorens inschrijving bij de RDW, naar maximaal vier maanden.

Gevoelige punten

- De maatregel betreft het voorkomen van ongewenste gevolgen in de bpm voor belastingplichtige door beperking van de RDW-dienstverlening.
- De maatregel is inmiddels niet meer noodzakelijk omdat de RDW keuringsstations vanaf 18 mei weer open zijn.

Uitvoeringsaspecten

- Deze maatregel is goed inpasbaar in de uitvoering.
- Geen budgettaire consequentie

Budgettair

- Geen budgettaire consequentie

De uitvoeringskosten en exacte uitvoeringsgevolgen zijn op dit moment nog niet in kaart gebracht, Er zal nog een Uitvoeringstoets gemaakt worden.

15. Voorzien in oplossing voor taxibranche bij ombouw en RDW-keuring vóór 1-4-2020

Inhoud maatregel

- Als gevolg van de coronacrisis heeft de RDW een periode alleen cruciale keuringen uitgevoerd.
- De maatregel verlengt de huidige einddatum van de overgangsregeling voor taxi's die worden omgebouwd voor bijvoorbeeld rolstoelvervoer van tot 1 april 2020 naar 1 oktober 2020.
-

Gevoelige punten

- De maatregel beoogt het behoud van een recht op teruggaaf voor de BPM voor die belastingplichtige die door beperking van de RDW-dienstverlening dit recht mogelijk zouden verliezen, omdat de voertuigen niet tijdig zijn gekeurd.
- De maatregel is inmiddels niet meer noodzakelijk omdat de RDW keuringsstations vanaf 18 mei weer open zijn.

Uitvoeringsaspecten

- Deze maatregel is voor de uitvoering inpasbaar. Een toets op het verzetten van afspraken door de RDW zal overigens niet plaatsvinden, maar er zal teruggaaf worden verleend in al die gevallen waarbij het voertuig uiterlijk 31 december 2019 is aangeschaft en voor 1 oktober wordt gekeurd."
- Geen budgettaire consequentie

De uitvoeringskosten en exacte uitvoeringsgevolgen zijn op dit moment nog niet in kaart gebracht, Er zal nog een Uitvoeringstoets gemaakt worden.

Budgettair

- Geen budgettaire consequentie

16a. Fiscale maatregelen Caribisch Nederland (uitstel)

Inhoud maatregel

- Uitstel van betaling van belastingen
- Liquiditeitssteun voor door Covid19 getroffen bedrijven op CN

Gevoelige punten

- Deze maatregel is globaal conform het voor NL geldende uitstel van betaling van belastingen en vloeit voort uit de aan de TK gecommuniceerde lijn dat voor CN op hoofdlijnen dezelfde covid19 maatregelen zullen worden getroffen als voor NL.
- Het betalingsuitstel op CN is iets anders vormgegeven dan in NL. Er geldt na indiening van het verzoek niet automatisch drie maanden uitstel. BCN kan de verzoeken snel beoordelen en beslissen of deze kunnen worden toegekend. Anders dan in NL is een verklaring van een derde-deskundige alleen in uitzonderingsgevallen, als BCN daarom verzoekt, nodig. Deze afwijkende vormgeving hangt samen met de lokale omstandigheden (kleinschaligheid, kleine bedrijven en het feit dat BCN de ondernemers goed kent). Het leveren van maatwerk door BCN is ook in het verleden succesvol gebleken.
- Het fiscale Coronabesluit CN waarin deze maatregel is opgenomen is op dit moment nog niet gepubliceerd.

Uitvoeringsaspecten

- De Belastingdienst Caribisch Nederland (BCN) heeft inmiddels circa 600 verzoeken om uitstel van betaling ontvangen van ondernemers.

Budgettair

*In welke mate de uitgestelde belasting in de toekomst alsnog zal worden is op dit moment nog niet goed in te schatten.

De uitvoeringskosten en exacte uitvoeringsgevolgen zijn op dit moment nog niet in kaart gebracht, Er zal nog een Uitvoeringstoets gemaakt worden.

16b. Fiscale maatregelen Caribisch Nederland (invorderingsrente)

Inhoud maatregel

- Verlaging invorderingsrente van 6% naar 0,0% voor ondernemers die betalingsuitstel krijgen
- Liquiditeitssteun voor door Covid19 getroffen bedrijven op CN

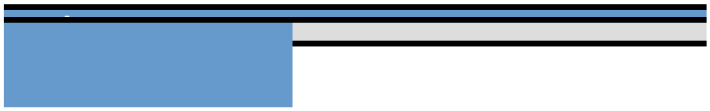
Gevoelige punten

- Deze maatregel is globaal conform het voor NL geldende uitstel van betaling van belastingen en vloeit voort uit de aan de TK gecommuniceerde lijn dat voor CN op hoofdlijnen dezelfde covid19 maatregelen zullen worden getroffen als voor NL.
- In NL is de invorderingsrente vanwege de ICT systemen verlaagd tot 0,01%. In CN kunnen de systemen 0,0% wel aan en geeft BCN er de voorkeur aan om met 0,0% te werken. De verlaging naar 0,0% kan zonder systeemaanpassingen worden gerealiseerd.
- Het fiscale Coronabesluit CN waarin deze maatregel is opgenomen is op dit moment nog niet gepubliceerd.
- Deze verlaging van de invorderingsrente moet nog wettelijk worden vastgelegd (in artikel 8.44, tweede lid, van de Belastingwet BES).

Uitvoeringsaspecten

- De Belastingdienst Caribisch Nederland (BCN) heeft inmiddels circa 600 verzoeken om uitstel van betaling ontvangen van ondernemers. De verlaging van de invorderingsrente geldt voor toegekende betalingsuitstelverzoeken en kan door BCN via een eenmalige aanpassing in de ICT worden doorgevoerd en leidt niet tot additionele uitvoeringskosten of systeemwijzigingen.

Budgettair

De uitvoeringskosten en exacte uitvoeringsgevolgen zijn op dit moment nog niet in kaart gebracht, Er zal nog een Uitvoeringstoets gemaakt worden.

16c. Fiscale maatregelen Caribisch Nederland (gebruikelijk loon)

Inhoud maatregel

- Eenmalige verlaging gebruikelijk loon
- Liquiditeitssteun voor door Covid19 getroffen bedrijven op CN

Gevoelige punten

- Deze maatregel is globaal conform het voor NL geldende uitstel van betaling van belastingen en vloeit voort uit de aan de TK gecommuniceerde lijn dat voor CN op hoofdlijnen dezelfde covid19 maatregelen zullen worden getroffen als voor NL.
- Op Caribisch Nederland is de verlaging van het gebruikelijk loon gekoppeld aan de door covid19 verlaagde winst en niet zoals in NL aan de verlaagde omzet. De lagere winst sluit beter aan bij een al in de CN-wetgeving opgenomen instrument voor startende ondernemers. Dit vereenvoudigt de uitvoering door BCN en past beter bij de lokale CN omstandigheden met veel kleine ondernemingen. Er gelden wel anti-misbruik criteria die vergelijkbaar zijn met die in NL (geen dividend of bonus uitkeren en geen inkoop eigen aandelen).
- Het fiscale Coronabesluit CN waarin deze maatregel is opgenomen is op dit moment nog niet gepubliceerd.

Uitvoeringsaspecten

- De Belastingdienst Caribisch Nederland (BCN) kan deze maatregel goed inpassen in de reguliere werkstromen (beoordelen loonaangiften) waardoor de additionele uitvoeringskosten beperkt blijven tot 0,01 mln euro.
- Deze maatregel leidt tot een eenmalige belastingderving van 1 mln euro.

Budgettair

*De verlaging van het gebruikelijk loon kost voor geheel 2020 circa 1 mln euro.

De uitvoeringskosten en exacte uitvoeringsgevolgen zijn op dit moment nog niet in kaart gebracht, Er zal nog een Uitvoeringstoets gemaakt worden.

17. Urencriterium voor ondernemers tijdelijk versoepelen

Inhoud maatregel

- Voor bepaalde aftrekposten (zoals de zelfstandigenaftrek, de meewerkaftrek en de oudedagsreserve) moeten ondernemers voldoen aan het urencriterium. Dat houdt in dat zij ten minste 1225 uren per kalenderjaar moeten besteden aan werkzaamheden voor de onderneming. Door de coronacrisis kunnen waarschijnlijk niet alle ondernemers hier in 2020 aan voldoen.
- Om die reden geldt er een goedkeuring voor de periode van 1 maart 2020 tot en met 1 oktober 2020. De ondernemer wordt geacht ten minste 24 uur per week aan de onderneming te hebben besteed, ook als hij die uren niet daadwerkelijk heeft gemaakt. Er geldt ook een verlaagd urencriterium voor de startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid en er is een aanvullende regeling voor seizoensgebonden ondernemers.
- Het is onwenselijk en onrechtvaardig dat ondernemers puur door het coronavirus bepaalde ondernemersfaciliteiten verliezen.

Gevoelige punten

- Waarom wordt er gekozen voor een beperkte periode en wordt de maatregel niet voor heel 2020 getroffen? Ondernemers kunnen immers heel 2020 last hebben van de coronacrisis en ervoor kiezen om vanwege de onzekerheid bijvoorbeeld in loondienst te gaan.
  Als wordt gekozen voor een versoepeling over het hele jaar 2020 dan hebben alle ondernemers recht op de ondernemersfaciliteiten, ook ondernemers die in een 'normaal jaar' niet zouden voldoen aan het urencriterium. Dat betekent een enorme budgettaire derving.
- Waarom niet beperkt tot bepaalde sectoren?
  Dit heeft geen toegevoegde waarde. De sectoren die geen last hebben van de coronacrisis hebben geen baat bij de versoepeling, want zij zullen doorgaans meer dan 24 uren per week aan de onderneming besteden ook in deze periode in 2020.
- Waarom worden de budgettaire effecten van deze maatregel geraamd op nihil?
  atregel zou zijn genomen dan levert dat een budgettaire opbrengst op, immers beslag van de aftrekposten is al in begroot. Door deze maatregel is het ect t.o.v. de begroting nihil.

Uitvoeringsaspecten

- De maatregel is uitvoerbaar.
- Er heeft een aanpassing van de teksten in de aanvraag voor de voorlopige aanslag 2020 geschied met verwijzing naar de website van de Belastingdienst.

Budgettair

Uitvoeringskosten

- De uitvoeringskosten en exacte uitvoeringsgevolgen van deze maatregel moeten blijken uit een uitvoeringstoets.

18. Vormen van een fiscale coronareserve

Inhoud maatregel

- Een belastingplichtige voor de vennootschapsbelasting kan zijn verlies over een jaar achterwaarts verrekenen met de winst van een voorafgaand jaar (en voorwaarts met de zes daaropvolgende jaren). Verliesverrekening is pas mogelijk na afloop van het jaar waarover het verlies is geleden er indien de aanslag over het voorafgaande jaar definitief is. Dat is pas op zijn vroegst begin 2021.
- Het is onwenselijk dat bedrijven pas op zijn vroegst aan het begin van 2021 (vanwege het indiener van de aangifte vennootschapsbelasting 2020) verliezen kunnen verrekenen en dus dan pas liquiditeiten kunnen verkrijgen.
- Door het vormen van een fiscale coronareserve kan een bedrijf dat vennootschapsbelastingplichtig is het verwachte coronagerelateerde verlies voor het jaar 2020 onder voorwaarden ten laste van d winst van het jaar 2019 brengen. Door het indienen van de aangifte vennootschapsbelasting 2019 of door een verzoek om een (nadere) voorlopige aanslag over het jaar 2019 kan het bedrijf de betaalde/te betalen vennootschapsbelasting op korte termijn terugkrijgen (liquiditeitsvoordeel).

Gevoelige punten

- Waarom alleen voor vennootschapsbelastingplichtigen en niet voor ondernemingen in de inkomstenbelasting?
  - *In de inkomstenbelasting (IB) zijn ruimere mogelijkheden om verliezen eerder te verrekenen.*
  - *Er worden ook andere fiscale en niet-fiscale maatregelen getroffen specifiek voor deze ondernemers.*
  - *Een IB-ondernemer heeft minder profijt van een fiscale coronareserve, omdat de MKB-winstvrijstelling daardoor niet/minder kan worden geëffectueerd.*
- Waarom is niet gekozen voor verlenging van de achterwaartse verliesverrekeningstermijn van één naar drie jaar in de vennootschapsbelasting?

  verliesverrekening leidt in zijn algemeenheid niet tot een snelle verbetering van de e en vormt derhalve geen onmiddellijke stimulans voor het doen van investeringen onareserve verbetert juist wel de liquiditeitspositie op korte termijn.
- Hoe wordt omgegaan met onduidelijkheden omtrent de fiscale coronareserve?

  oodmaatregelen coronacrisis is aangegeven dat voor eventuele samenloop van de serve met andere regelingen in de vennootschapsbelasting geen flankerende llen worden getroffen, zodat de reguliere fiscale gevolgen intreden. Voor zover n bestaan over de reguliere fiscale gevolgen, worden deze zo veel mogelijk j de beantwoording van Kamervragen of tijdens de parlementaire behandeling van stingplan 2021 (waarin het wetsvoorstel omtrent de fiscale coronareserve wordt

Uitvoeringsaspecten

- Maatregel is uitvoerbaar, met de volgende kanttekening:
- De omvang van de door ondernemers geschatte verliezen 2020 is met veel onzekerheid omgeven en is door de Belastingdienst niet toetsbaar. Daardoor is het (praktisch) onmogelijk om controle uit te oefenen op de omvang van de coronareserve.

Budgettair

- Het budgettaire effect betreft louter een kasschuif tussen jaren.

Uitvoeringskosten

- De uitvoeringskosten van deze maatregel moeten blijken uit een uitvoeringstoets.

19. Verlaging gebruikelijk loon ab-houders bij omzetdaling

Inhoud maatregel

- Aanmerkelijk-belanghouders (ab-houders) werkzaam bij hun vennootschap genieten tenminste een wettelijk vastgesteld gebruikelijk loon.
- De hoogte van het gebruikelijk loon in 2020 mag lager zijn ten opzichte van het gebruikelijk loon in 2019 evenredig aan de omzetdaling in de eerste vier maanden van 2020 ten opzichte van de eerste vier maanden van 2019.
- Gelet op het grote omzetverlies in bepaalde sectoren door de coronacrisis leidt de vaststelling van de hoogte van het gebruikelijk loon tot knelpunten. Deze verlaging geeft duidelijkheid en rechtszekerheid vooraf en is praktisch en eenvoudig toepasbaar.

Gevoelige punten

- Een eventuele omzetdaling na april wordt niet meegenomen in de berekening van de verlaging. De omzetdaling in de eerste vier maanden van 2020 wordt vergeleken met de omzet in de eerste vier maanden van 2019.
- Een eventuele omzetstijging leidt niet tot een hogere vaststelling van het gebruikelijk loon.
- Kamerleden vragen of de goedkeuring van de verlaging leidt tot uitstel van belastingheffing.
    - Dit is ten dele het geval. Uitstel ontstaat doordat het lagere loon leidt tot een hogere winst (of minder verlies). De winst is later alsnog belast met vennootschapsbelasting (vpb) en inkomstenbelasting (box-2).
    - Afstel ontstaat doordat het gecombineerde tarief van vpb en box 2 lager is dan de loonheffing en doordat een deel van de ab-houders ondanks de maatregel failliet gaat.

Uitvoeringsaspecten

- Betrokkenen kunnen de goedkeuring zonder vooroverleg met de inspecteur toepassen.
- Voor de Belastingdienst valt de goedkeuring onder de reguliere handhaving (loonheffingen). De goedkeuring is zowel voor betrokkenen als de Belastingdienst eenvoudig toepasbaar.

Budgettair

- Bij de aanpassing van het gebruikelijk loon is sprake van een miljard lagere inkomsten in 2020. Door extra inkomsten in latere jaren resteert uiteindelijk een (incidentele) cumulatieve derving van 300 mln euro.

De uitvoeringskosten en exacte uitvoeringsgevolgen zijn op dit moment nog niet in kaart gebracht, Er zal nog een Uitvoeringstoets gemaakt worden.

20. Uitstel inwerkingtreding Wet excessief lenen bij eigen vennootschap

Inhoud maatregel

- Het wetsvoorstel regelt dat aanmerkelijkbelanghouders (ab-houders) die meer dan € 500.000 (excl. eigenwoningschuld) lenen van hun eigen vennootschap belast worden in box 2 van de inkomstenbelasting (26,9%) voor het meerdere boven € 500.000. De inwerkingtredingsdatum wordt met één jaar opgeschoven naar 1 januari 2023, met als eerste peilmoment 31 december 2023.
- Ab-houders die sinds de aankondiging in 2018 hun schuld nog niet hebben teruggebracht tot ten hoogste € 500.000 en waarvoor het gedurende deze crisistijd lastig kan zijn om hun schuld aan hun vennootschap verder af te lossen worden op deze wijze tegemoetgekomen. Ook wordt tegemoetgekomen aan het advies van de Raad van State.
- Het wetsvoorstel is nog niet aan de Kamer aangeboden. Dit zal in juni plaatsvinden.

Gevoelige punten

- In de praktijk wordt gesteld dat de privéschulden van de ab-houder afgelost moeten worden met dividenden van de vennootschap waarvan wordt geleend. Dit ligt gevoelig wanneer voor het verkrijgen van steun in verband met de coronacrisis de voorwaarde wordt gesteld dat geen dividenduitkeringen worden gedaan. Een dividenduitkering is echter niet de enige wijze waarop een ab-houder zijn schuld kan aflossen.
- Vanuit de belangenorganisaties wordt gesteld dat het aflossen van de privéschuld van de ab-houder door middel van dividenduitkeringen afkomstig uit de vennootschap de vennootschap negatief zou beïnvloeden. Hiervoor zien wij geen onderbouwing. Onze inschatting is dat het wetsvoorstel wenselijk is omdat het fiscaal gedreven belastinguitstel tegen gaat en voorkomt dat ab-houders grote schulden aan gaan om belastingheffing te voorkomen.
- Het uitstellen van de inwerkingtreding geeft ab-houders minder urgentie om schulden terug te brengen.

Uitvoeringsaspecten

- Het uitstellen van de inwerkingtredingsdatum heeft geen gevolgen voor de uitvoering.

De uitvoeringskosten en exacte uitvoeringsgevolgen zijn op dit moment nog niet in kaart gebracht, Er zal nog een Uitvoeringstoets gemaakt worden.

Budgettair

21. Verhoging vrije ruimte werkkostenregeling voor 2020

Inhoud maatregel

- De vrije ruimte van de werkkostenregeling wordt eenmalig voor 2020 verruimd van 1,7% naar 3% voor de eerste € 400.000 van de fiscale loonsom, daarboven blijft de vrije ruimte 1,2% van die loonsom.
- De maatregel biedt werkgevers de mogelijkheid werknemers met minder fiscale gevolgen extra tegemoet te komen in deze moeilijke tijd (bloemetje, cadeaubon) en kan een lastenverlichting zijn voor werkgevers, bovendien is hierom verzocht bij motie van het lid Van Haga[4] en door verschillende andere partijen.

Gevoelige punten

- Veel werkgevers hebben geen financiële ruimte om werknemers extra tegemoet te komen. Gebruik maken van de maatregel blijft werkgevers geld kosten.

Uitvoeringsaspecten

- Uitvoerbaar

De uitvoeringskosten en exacte uitvoeringsgevolgen zijn op dit moment nog niet in kaart gebracht, Er zal nog een Uitvoeringstoets gemaakt worden.

Budgettair

Voor het budgettaire effect is een lagere sleutel gebruikt dan gewoonlijk. Door het tijdelijke karakter van de maatregel wordt namelijk geen volledige doorwerking in de arbeidsvoorwaarden verwacht.

€mln	2020	2021	Struc

22. Betaalpauze hypotheken mogelijk maken

Inhoud maatregel

- Kredietverstrekkers kunnen voor hun hypotheken waarvoor een aflossingsverplichting geldt in overleg met en op verzoek van hun klanten een betaalpauze van maximaal 6 maanden overeenkomen zonder dat de hypotheekrenteaftrek daarmee in gevaar komt.
- Er gelden strikte fiscale regels voor het inlopen van achterstanden bij de aflossing van hypotheken, met deze maatregel worden deze versoepeld.

Gevoelige punten

- Geen

Uitvoeringsaspecten

- De goedkeuring bij beleidsbesluit is per 15 maart van kracht geworden en een betaalpauze van maximaal zes maanden zou in eerste instantie kunnen worden aangevraagd en verleend (bij en door kredietverstrekkers) tot 1 juli 2020. Hij is nu verlengd tot 1 september 2020.

De uitvoeringskosten en exacte uitvoeringsgevolgen zijn op dit moment nog niet in kaart gebracht, Er zal nog een Uitvoeringstoets gemaakt worden.

Budgettair (tot 1 juli en verlenging)

- De betaalpauze leidt uitsluitend tot kasschuif in renteaftrek tussen 2020 en 2021 (EMU-saldo, geen effect op lastenkader). Geen structureel budgettair effect.
- Verlenging van de maatregel met een aantal maanden leidt tot een zeer beperkte aanvullende kasschuif. Dit komt doordat dan alleen nog een nieuw cohort erbij zal komen dat in de periode vanaf 1 juli tot 1 september en eventueel 1 oktober – maar niet eerder – een mogelijke betaalpauze aanvraagt.

[4] Kamerstukken II 2019/20, 25295, nr. 239.

23. Btw nultarief voor mondkapjes

Inhoud maatregel

- De levering van mondkapjes wordt vanaf 25 mei 2020 tijdelijk belast tegen het nultarief. De verkoper behoudt zijn recht op aftrek van voorbelasting.
- De bedoeling van deze maatregel is om voor consumenten die met het OV reizen, mondkapjes goedkoper te maken.

Gevoelige punten

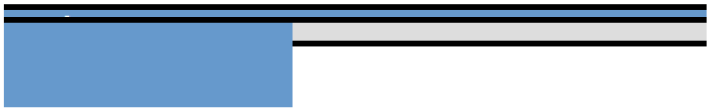
- Het risico bestaat dat het nultarief door verkopers niet wordt doorberekend naar de consument, maar dat de verkopers het btw-voordeel zelf houden in de vorm van een hogere winst.
- Deze maatregel kan leiden tot nieuwe vragen voor een nultarief, voor bijvoorbeeld groente en fruit.
- Deze maatregel is in strijd met de btw-richtlijn, maar de Europese commissie heeft aangegeven niet voornemens te zijn een inbreukprocedure te starten, omdat momenteel over de tarievenrichtlijn wordt onderhandeld.

Uitvoeringsaspecten

- De invoering van deze maatregel heeft niet geleid tot IV-aanpassingen. Wel heeft de maatregel personele gevolgen gehad.

De uitvoeringskosten en exacte uitvoeringsgevolgen zijn op dit moment nog niet in kaart gebracht, Er zal nog een Uitvoeringstoets gemaakt worden.

Budgettair

24. Tijdelijke regeling uitstel van betaling BPM

Inhoud maatregel

- Uitstel van BPM wordt in juni mogelijk gemaakt voor vergunninghouders, vanaf het tijdvak mei 2020. Een verzoek om uitstel van betaling van BPM is pas mogelijk als een naheffingsaanslag is opgelegd voor het tijdvak mei 2020; dat zal ongeveer half juli 2020 zijn.
- De maatregel is bedoeld om een betere liquiditeitspositie voor vergunninghouders in de NBPM te realiseren.

Gevoelige punten

- De uitstelregeling is alleen bedoeld voor vergunninghouders. Dit is te verklaren omdat het regime voor niet-vergunninghouders daadwerkelijk anders is. Zij betalen de BPM reeds na de tenaamstelling, terwijl niet-vergunninghouders de BPM af moeten dragen voordat een kenteken wordt afgegeven. Uitstel van betaling voor deze laatste groep is daarmee niet uitvoerbaar.
- Uit een brief van de RAI en BOVAG blijkt dat de branche geen bezwaren heeft tegen het enkel verlenen van uitstel voor vergunninghouders.
- De regeling geldt vanaf het tijdvak mei 2020, terwijl voor eerdere tijdvakken in 2020 nog wordt gehandhaafd. Uit inventarisatie van de Belastingdienst is gebleken dat een deel van de vergunninghouders bewust geen aangifte/betaling heeft gedaan over de verkopen van de maand februari (aangifte maart). Er is eenmalig coulance geboden aan deze groep door hen alsnog in de gelegenheid te stellen om de aangifte in te dienen/ te betalen. Bij die belastingplichtigen die hier geen gehoor aan hebben gegeven, wordt nu alsnog gehandhaafd.

Uitvoeringsaspecten

- De tijdelijke regeling voor uitstel van betaling van de BPM volgt de regels van de uitstelregeling voor aangiftebelastingen.
- De regeling geldt vanaf het tijdvak mei 2020.
- Uitstel kan worden aangevraagd vanaf (ongeveer) half juli, als de naheffingsaanslagen voor het tijdvak mei worden opgelegd.

Budgettaire consequenties

De raming voor uitstel van BPM wordt nog gemaakt. De budgettaire gevolgen voor extra uitstel zal beperkt zijn ten opzichte van het reeds geraamde bedrag voor alle andere belastingen samen.

De uitvoeringskosten en exacte uitvoeringsgevolgen zijn op dit moment nog niet in kaart gebracht, Er zal nog een Uitvoeringstoets gemaakt worden.

Overige overwegingen

Vanwege het beperkte aantal belastingplichtigen zijn er nauwelijks gevolgen voor rente, boetes en vervolgingskosten.

25. Tegemoetkoming Vaste lasten (TVL) MKB vrijstellen van belastingheffing

Inhoud maatregel

- Ondernemingen kunnen onder voorwaarden aanspraak maken op een tegemoetkoming van maximaal € 20.000 voor een periode van drie maanden op grond van de Tegemoetkoming Vaste lasten MKB (TVL MKB).
- De vergoeding op basis van de TVL MKB maakt in principe onderdeel uit van de winst van de onderneming, zodat daarover inkomsten- of vennootschapsbelasting verschuldigd is. Door middel van deze maatregel worden de extra inkomsten als gevolg van de TVL MKB vrijgesteld van belastingheffing.
- De maatregel is getroffen omdat het (politiek) onwenselijk werd geacht dat ondernemers over deze vergoeding belasting verschuldigd zijn.

Gevoelige punten

- Nvt.

Uitvoeringsaspecten

- De maatregel is uitvoerbaar.
- De ondernemer/belastingplichtige is verantwoordelijk voor een juiste aangifte.

Budgettair

- Aan de inkomstenkant is er per saldo geen sprake van budgettaire gevolgen, omdat de extra inkomsten als gevolg van de TVL MKB worden vrijgesteld van belasting. De budgettaire gevolgen van deze maatregel staan aan de uitgavenkant.

Uitvoeringskosten

- De uitvoeringskosten van deze maatregel moeten blijken uit een uitvoeringstoets.

21. IBO-toeslagen (volgt)

22. Ontvlechting (volgt)

23. E-commerce (volgt)

24. Pensioen SS-ers (volgt)

25. Vervolgingskosten en verjaring vorderingen (volgt)

26. Indicatoren artikel 1 Belastingen (volgt)